Uchwała Nr 577/LVI/2014
Rady Miasta Lubliniec
z dnia 4 listopada 2014 roku

w sprawie przyjęcia zaktualizowanego „Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Lubliniec na lata 2014-2017 z perspektywą do 2022 r"

Na podstawie art. 18 ust.2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2013 r. poz 594 z późn. zm.) w związku z art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2013 r. pozycja 1232 z późn. zm.) Rada Miasta Lubliniec uchwala, co następuje:

§ 1

Przyjmuje się zaktualizowany „Program Ochrony Środowiska dla Gminy Lubliniec na lata 2014-2017 z perspektywą do 2022 r." stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2

Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta.

§ 3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

PRZEWODNICZĄCY
RADY MIEJSKIEJ
mgr inż. Piotr Półtorak

RADCA PRAWNY
MICHAŁ TELMA
OP-C-626/2011

Gmina Lubliniec
ul. Paderewskiego 5
42 - 700 Lubliniec



AKTUALIZACJA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY LUBLINIEC NA LATA 2014-2017 Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2022

Lubliniec, listopad 2014 r.

TYTUŁ:	**Aktualizacja Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Lubliniec na lata 2014-2017 z perspektywą do roku 2022**
Zamawiający:	**Gmina Lubliniec** ul. Paderewskiego 5 42 - 700 Lubliniec
Koordynacja realizacji obowiązków umownych ze strony Urzędu Miejskiego:	mgr inż. Urszula Jończyk
Wykonawca:	**IGO Sp. z o.o.** ul. Barbary 21 a 40 - 053 Katowice
Realizacja obowiązków umownych ze strony IGO Sp. z o.o. w Katowicach:	mgr inż. Marta Majka
Zespół autorski Programu Ochrony Środowiska:	mgr inż. Marta Majka mgr inż. Patrycja Jędras mgr inż. Zuzanna Potępa-Błędzińska mgr inż. Anna Rosiak-Tatulińska
Nadzór nad realizacją opracowania:	mgr inż. Marta Majka
Sfinansowane ze środków:	**Budżet Gminy**

Lubliniec, listopad 2014 r.

SPIS TREŚCI:

1. Wprowadzenie 5
1.1. Cel przygotowania Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Lubliniec 5
1.2. Uwarunkowania prawne oraz dokumenty strategiczne kraju, Województwa, Powiatu i Gminy 5
1.3. Metodyka prac 13
1.4. Struktura i zakres dokumentu 14
1.5. Wykaz skrótów 15
2. Informacje ogólne o Gminie Lubliniec 16
3. Ocena realizacji dotychczasowego Programu Ochrony Środowiska 19
4. Aspekt ekologiczny w planowaniu przestrzennym 23
5. Ocena aktualnego stanu środowiska 25
5.1. Ochrona powietrza atmosferycznego 25
5.2. Gospodarka wodno-ściekowa 32
5.3. Ochrona przed powodzią 38
5.4. Gospodarka odpadami komunalnymi 41
5.5. Tereny poprzemysłowe 44
5.6. Ochrona dziedzictwa przyrodniczego 45
5.7. Ochrona lasów 47
5.8. Ochrona gleb 49
5.9. Ochrona przed hałasem 50
5.10. Ochrona przed polami elektromagnetycznymi 54
5.11. Rozwój edukacji ekologicznej 58
6. Priorytety ekologiczne, cele i kierunki ochrony środowiska 62
6.1. Cel nadrzędny Programu 62
6.2. Powietrze atmosferyczne 63
6.3. Zasoby wód podziemnych i powierzchniowych 64
6.4. Edukacja ekologiczna 65
6.5. Gospodarka odpadami komunalnymi 65
6.6. Ochrona dziedzictwa przyrodniczego 66
6.7. Ochrona lasów 67
6.8. Ochrona gleb 67
5.9. Tereny poprzemysłowe 68
6.10. Ochrona przed powodzią 68
6.11. Ochrona przed hałasem 69
6.12. Ochrona przed polami elektromagnetycznymi 70
6.13. Aspekt ekologiczny w planowaniu przestrzennym 70
6.14. Priorytety ekologiczne w realizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Lubliniec 71
7. Plan operacyjny 72
8. Zagadnienia systemowe 79
8.1. Zarządzanie Programem 79
8.2. Monitoring realizacji Programu 79
9. Aspekty finansowe realizacji Programu 81
10. Wykaz materiałów 86

SPIS TABEL:

TABELA 1. OCENA REALIZACJI POŚ DLA GMINY LUBLINIEC ZA LATA 2010-2013, NA PODSTAWIE WIELOLETNIEJ PROGNOZY FINANSOWEJ 20
TABELA 2. STAN INFRASTRUKTURY ORAZ ZUŻYCIE GAZU W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH W GMINIE LUBLINIEC NA TLE POWIATU LUBLINIECKIEGO W 2012 R. 27
TABELA 3. EMISJA PYŁÓW I GAZÓW WG GUS Z ZAKŁADÓW SZCZEGÓLNIE UCIĄŻLIWYCH W POWIECIE LUBLINIECKIM W LATACH 2012-2013 27
TABELA 4. ILOŚĆ EMISJI ZANIECZYSZCZEŃ DO POWIETRZA Z ZAKŁADÓW NA TERENIE GMINY LUBLINIEC W LATACH 2011-2013 NA PODSTAWIE PRZEPROWADZONEJ ANKIETYZACJI 28
TABELA 5. ZESTAWIENIE MOŻLIWOŚCI WYKORZYSTANIA OZE NA TERENIE GMINY LUBLINIEC 29
TABELA 6. WYNIKOWE KLASY DLA STREFY ŚLĄSKIEJ DLA POSZCZEGÓLNYCH ZANIECZYSZCZEŃ 31
Z UWZGLĘDNIENIEM KRYTERIÓW DLA OCHRONY ZDROWIA I OCHRONY ROŚLIN ZA 2013 R. 31
TABELA 7. STAN JAKOŚCI POWIETRZA W GMINIE LUBLINIEC ZA 2013 R. 32
TABELA 8. WYNIKI BADAŃ ZA 2013 R. WÓD POWIERZCHNIOWYCH GMINY LUBLINIEC 33
TABELA 9. OCENA JAKOŚCI WÓD POWIERZCHNIOWYCH ZA LATA 2010-2012 R. NA TERENIE GMINY LUBLINIEC .. 34
TABELA 10. WYNIKI BADAŃ JAKOŚCI WÓD PODZIEMNYCH DLA PUNKTU MONITORINGU NA TERENIE GMINY LUBLINIEC ZA 2013 R. 35
TABELA 11. DANE DOTYCZĄCE UJĘĆ WODY NA TERENACH BĘDĄCYCH WŁASNOŚCIĄ GMINY LUBLINIEC 36
TABELA 12. WYKAZ NAJWIĘKSZYCH ODBIORCÓW WODY 37
TABELA 13. CHARAKTERYSTYKA OCZYSZCZALNI ŚCIEKÓW W LUBLIŃCU 38
TABELA 14. WYKAZ OBIEKTÓW MAŁEJ RETENCJI UJĘTYCH W AKTUALIZACJI PROGRAMU MAŁEJ RETENCJI DLA WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO ZLOKALIZOWANYCH NA TERENIE GMINY LUBLINIEC 40
TABELA 15. ZESTAWIENIE ILOŚCI ODEBRANYCH ODPADÓW KOMUNALNYCH Z TERENU GMINY LUBLINIEC W LATACH 2010-2013 41
TABELA 16. POSTĘP USUWANIA WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST Z TERENU GMINY LUBLINIEC, WG STANU NA LIPIEC 2014 R. 42
TABELA 17. POZIOMY RECYKLINGU ORAZ OGRANICZENIA MASY ODPADÓW KOMUNALNYCH ULEGAJĄCYCH BIODEGRADACJI PRZEKAZYWANYCH DO SKŁADOWANIA 44
TABELA 18. ZESTAWIENIE POMNIKÓW PRZYRODY NA TERENIE GMINY LUBLINIEC 46
TABELA 19. STRUKTURA WŁASNOŚCI GRUNTÓW LEŚNYCH NA TERENIE GMINY LUBLINIEC 48
TABELA 20. OBCIĄŻENIE GŁÓWNYCH SZLAKÓW KOMUNIKACYJNYCH NA TERENIE GMINY LUBLINIEC 52
TABELA 21. WYKAZ DRÓG POWIATOWYCH NA TERENIE GMINY LUBLINIEC 52
TABELA 22. STAN AKUSTYCZNY ŚRODOWISKA DLA DROGI KRAJOWEJ NR 46 – POWIAT LUBLINIECKI 53
TABELA 23. WYKAZ STACJI BTS NA TERENIE GMINY LUBLINIEC 55
TABELA 24. WYNIKI OKRESOWYCH BADAŃ PEM PROWADZONYCH W 2011 R. W GMINIE LUBLINIEC 57
TABELA 25. ZESTAWIENIE CELÓW KRÓTKOOKRESOWYCH DO 2017 R. ORAZ KIERUNKÓW DZIAŁAŃ W PROGRAMIE OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY LUBLINIEC 71
TABELA 26. HARMONOGRAM RZECZOWO-FINANSOWY REALIZACJI DZIAŁAŃ PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY LUBLINIEC 73
TABELA 27. WSKAŹNIKI MONITOROWANIA PROGRAMU 80

SPIS RYSUNKÓW:

RYSUNEK 1. POŁOŻENIE GMINY LUBLINIEC NA TLE POWIATU LUBLINIECKIEGO ORAZ WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO 16
RYSUNEK 2. GŁÓWNE ZBIORNIKI WÓD PODZIEMNYCH NA TERENIE GMINY LUBLINIEC 34
RYSUNEK 3. WYKAZ GŁÓWNYCH DRÓG NA TERENIE CENTRUM GMINY LUBLINIEC 51
RYSUNEK 4. POŁOŻENIE PUNKTU POMIAROWEGO PROMIENIOWANIA ELEKTROMAGNETYCZNEGO NA TERENIE GMINY LUBLINIEC W RAMACH PAŃSTWOWEGO MONITORINGU ŚRODOWISKA 57

1. Wprowadzenie

W celu realizacji polityki ekologicznej państwa na poziomie Gminy, organ wykonawczy Gminy, zobligowany jest do sporządzania gminnego Programu Ochrony Środowiska zgodnie z art. 17 ust. 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2013 r., poz. 1232 t.j. z późn. zm.) i ich aktualizacji, co 4 lata.

Program Ochrony Środowiska podlega opiniowaniu przez organ wykonawczy jednostki wyższego szczebla. Zgodnie z art. 17, ust. 2, pkt. 3 w/w ustawy Program Ochrony Środowiska podlega opiniowaniu przez organ wykonawczy Powiatu. Uchwalany jest przez Radę Gminy. Zgodnie z art. 18, ust. 2 ustawy Prawo ochrony środowiska z realizacji zadań Programu organ wykonawczy Gminy, sporządza co 2 lata raporty.

W dniu 29 lipca 2004 r. uchwałą Nr 309/XXIII/04 Rada Miejska w Lublińcu przyjęła „Program ochrony środowiska dla Gminy Lubliniec na lata 2004-2010".

W dniu 27 września 2010 r. uchwałą Nr 757/LVII/2010 Rada Miejska w Lublińcu przyjęła „Aktualizację Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Lubliniec na lata 2010-2013 z perspektywą do 2018 r.".

Niniejszy Program stanowi kolejną aktualizację dokumentu. W czerwcu 2014 r. przystąpiono do opracowywania „Aktualizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Lubliniec na lata 2014-2017 z perspektywą do roku 2022" w oparciu o umowę Nr BKE.631.00006.2014r zawartą w dniu 16 czerwca 2014 r. pomiędzy Gminą Lubliniec, z siedzibą w Lublińcu przy ul. Paderewskiego 5, 42-700 Lubliniec, reprezentowaną przez Burmistrza Miasta Lublińca a IGO Sp z o.o., z siedzibą w Katowicach przy ul. Barbary 21a, 40-053 Katowice, reprezentowaną przez Wiceprezesa Zarządu.

1.1. Cel przygotowania Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Lubliniec

Celem przygotowania Programu Ochrony Środowiska jest realizacja założeń dokumentów strategicznych kraju, Województwa i Powiatu ze szczególnym uwzględnieniem Polityki Ekologicznej Państwa i Programu Ochrony Środowiska dla Województwa Śląskiego do roku 2013 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2018, a także Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Lublinieckiego do roku 2013 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2018. Jego istotą jest skoordynowanie, zaplanowanych w Programie, działań z administracją rządową i samorządową (Urząd Marszałkowski, Starostwo Powiatowe) oraz przedsiębiorcami i społeczeństwem Gminy.

Wszystkie w/w grupy powinny współpracować zarówno w zakresie tworzenia, jak i sukcesywnego wdrażania Programu. W tym celu niezwykle istotne jest uspołecznienie całego procesu tworzenia Programu, a następnie jego realizacji i wdrażania. Ponadto Program ma za zadanie wyznaczanie ram dla późniejszych przedsięwzięć. Kolejnym celem Programu jest zapewnienie efektywnego i sprawnego wykorzystania środków finansowych, na działania wskazane w Programie oraz umożliwienie i wspieranie pozyskiwania środków przez jednostki samorządowe (na szczeblu gminnym) na realizację określonych zadań środowiskowych. Program ma także na celu dążenie do sukcesywnej poprawy stanu środowiska w gminie oraz ograniczenie negatywnego wpływu na środowisko źródeł zanieczyszczeń, ochronę i rozwój walorów środowiska oraz racjonalne gospodarowanie jego zasobami z uwzględnieniem konieczności ochrony środowiska.

1.2. Uwarunkowania prawne oraz dokumenty strategiczne kraju, województwa, powiatu i gminy

Podstawowymi aktami prawnymi, które miały wpływ na treść „Aktualizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Lubliniec na lata 2014-2017 z perspektywą do roku 2022" były następujące ustawy:

- Ustawa Prawo ochrony środowiska.
- Ustawa o udostępnieniu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko.
- Ustawa o ochronie przyrody.
- Ustawa o ochronie gruntów rolnych i leśnych.
- Ustawa o lasach.

- Ustawa Prawo wodne.
- Ustawa Prawo geologiczne i górnicze.
- Ustawa o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków.
- Ustawa o odpadach.
- Ustawa o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym.
- Ustawa o zapobieganiu szkodom w środowisku i ich naprawie.

W Programie Ochrony Środowiska ujęto analizę uwarunkowań wynikających z Polityki Ekologicznej Państwa oraz z pozostałych dokumentów strategicznych krajowych, wojewódzkich, powiatowych i gminnych, a w szczególności:

- z ustaleniami i rekomendacjami wynikającymi z „Polityki Ekologicznej Państwa w latach 2009-2012 z perspektywą do roku 2016",
- z ustaleniami i rekomendacjami wynikającymi z „Programu Ochrony Środowiska dla Województwa Śląskiego do roku 2013 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2018",
- z wytycznymi Programu Ochrony Powietrza dla Stref Województwa Śląskiego,
- ze Strategią Ochrony Przyrody Województwa Śląskiego na lata 2011-2030,
- ze Strategią Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2020",
- z ustaleniami Programu Ochrony Środowiska przed Hałasem dla Województwa Śląskiego na lata 2009-2013,
- z Programem Ochrony Środowiska dla Powiatu Lublinieckiego do roku 2013 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2018,
- ze Strategią Rozwoju Powiatu Lublinieckiego,
- z Planem Rozwoju Lokalnego Miasta Lublińca na lata 2010-2020,
- z Lokalnym Programem Rewitalizacji Miasta Lublińca na lata 2010-2015,
- ze Strategią Rozwoju Miasta Lublińca na lata 2010-2020.

Polityka Ekologiczna Państwa

Polityka ekologiczna państwa oparta jest na konstytucyjnej zasadzie zrównoważonego rozwoju, dlatego zasada ta musi być uwzględniona we wszystkich dokumentach strategicznych oraz programach opracowywanych na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym. W praktyce zasada zrównoważonego rozwoju powinna być stosowana wraz z wieloma zasadami pomocniczymi i konkretyzującymi tj.:

- zasada prewencji (zapobiegania) oznacza przede wszystkim zapobieganie powstawaniu zanieczyszczeń, recykling a także wprowadzanie pro - środowiskowych systemów zarządzania środowiskiem,
- zasada „zanieczyszczający płaci" wskazuje jednostki użytkujące środowisko jako podmioty odpowiedzialne za skutki zanieczyszczeń i innych zagrożeń środowiska,
- zasada integracji oznacza uwzględnienie w politykach sektorowych celów ekologicznych na równi z celami gospodarczymi i społecznymi,
- zasada skuteczności ekologicznej i efektywności ekonomicznej oznacza potrzebę minimalizacji nakładów na jednostkę uzyskanego efektu ekologicznego,
- zasada uspołecznienia oznacza dostęp ludności do informacji o środowisku.

W polityce ekologicznej zostały określone działania pozwalające na osiągnięcie następujących celów:

<u>w zakresie działań systemowych:</u>

- doprowadzenie do sytuacji, w której projekty dokumentów strategicznych wszystkich sektorów gospodarki będą zgodne z obowiązującym w tym zakresie prawem, poddawane procedurze oceny oddziaływania na środowisko i wyniki tej oceny będą uwzględniane w ostatecznych wersjach tych dokumentów,
- uruchomienie takich mechanizmów prawnych, ekonomicznych i edukacyjnych, które prowadziłyby do rozwoju proekologicznej produkcji towarów oraz świadomych postaw konsumenckich zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju,

- jak najszersze przystępowanie do Systemu Ekozarządzania i Audytu (EMAS), rozpowszechnianie wiedzy wśród społeczeństwa o tym systemie i tworzenie korzyści ekonomicznych dla firm i instytucji będących w systemie,
- podnoszenie świadomości ekologicznej społeczeństwa,
- zwiększenie roli polskich placówek we wdrażaniu ekoinnowacji w przemyśle oraz w produkcji wyrobów przyjaznych dla środowiska oraz doprowadzenie do zadawalającego stanu monitoringu środowiska,
- stworzenie systemu prewencyjnego, mającego na celu zapobieganie szkodom w środowisku i sygnalizującego możliwości wystąpienia szkody oraz zapewniającego, że koszty szkód w środowisku oraz koszty zapobiegania powstaniu tych szkód ponosić będą sprawcy,
- integracja problematyki środowiskowej i planowania przestrzennego.

w zakresie ochrony zasobów naturalnych:

- ochrona i zachowanie różnorodności biologicznej na różnym poziomie organizacji,
- racjonalne użytkowanie zasobów leśnych przez kształtowanie właściwej struktury gatunkowej i wiekowej,
- rozwijanie zróżnicowanej i wielofunkcyjnej gospodarki leśnej,
- racjonalizacja gospodarowania zasobami wód powierzchniowych i podziemnych w taki sposób, aby uchronić gospodarkę narodową od deficytów wody i zabezpieczyć przed skutkami powodzi,
- rozpowszechnianie dobrych praktyk rolnych i leśnych, zgodnie z zasadami rozwoju zrównoważonego,
- przeciwdziałanie degradacji terenów rolnych, łąkowych i wodno-błotnych przez czynniki antropogenne,
- rekultywacja terenów zdegradowanych,
- racjonalizacja zaopatrzenia ludności oraz sektorów gospodarczych w kopaliny i wodę z zasobów podziemnych oraz ich ochrona przed ilościową i jakościową degradacją,

w zakresie poprawy jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego:

- dalsza poprawa stanu zdrowotnego obywateli w wyniku wspólnych działań sektora ochrony środowiska z sektorem zdrowia oraz skuteczny nadzór nad wszystkimi instytucjami będącymi potencjalnymi źródłami awarii przemysłowych,
- dążenie do spełnienia przez RP zobowiązań wynikających z Traktatu Akcesyjnego oraz z dwóch dyrektyw unijnych,
- utrzymanie lub osiągniecie dobrego stanu wszystkich wód,
- zmniejszenie ilości powstających odpadów oraz ich odzysk,
- dokonanie wiarygodnej oceny narażenia społeczeństwa na ponadnormatywny hałas i promieniowanie elektromagnetyczne oraz podjęcie kroków do zmniejszenia tego zagrożenia tam, gdzie jest ono największe.

Cele Polityki Ekologicznej Państwa w powiązaniu ze specyfiką Gminy Lubliniec wyznaczają konkretne działania dla „Aktualizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Lubliniec na lata 2014-2017 z perspektywą do roku 2022".

Program ochrony środowiska dla Województwa Śląskiego do roku 2013 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2018

Program Ochrony Środowiska dla Województwa Śląskiego jest dokumentem określającym cele i priorytety w obszarze poprawy stanu środowiska Województwa Śląskiego. Naczelną zasadą przyjętą w Programie jest zasada zrównoważonego rozwoju, która umożliwia zharmonizowany rozwój gospodarczy i społeczny zgodny z ochroną walorów środowiska. Wyznaczone cele nakreślają konkretne wyzwania dla Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Lubliniec. Są to:

cel nadrzędny:

- rozwój gospodarczy przy zachowaniu i poprawie stanu środowiska naturalnego Województwa,

powietrze atmosferyczne:

- kontynuacja działań związanych z poprawą jakości powietrza oraz ograniczanie zużycia energii i wzrost wykorzystania energii z odnawialnych źródeł,

zasoby wodne:

- przywrócenie wysokiej jakości wód powierzchniowych oraz ochrona jakości wód podziemnych i racjonalizacja ich wykorzystania,

gospodarka odpadami:

- minimalizacja ilości powstających odpadów, wzrost wtórnego wykorzystania i ograniczenie składowania pozostałych odpadów,

ochrona przyrody:

- zachowanie, odtworzenie i zrównoważone użytkowanie różnorodności biologicznej na różnych poziomach organizacji: na poziomie wewnątrzgatunkowym (genetycznym), gatunkowym oraz ponadgatunkowym (ekosystemowym) oraz georóżnorodności,

tereny poprzemysłowe:

- przekształcenie terenów poprzemysłowych i zdegradowanych Województwa Śląskiego zgodnie z wymaganiami ekologicznymi oraz uwarunkowaniami społeczno-ekonomicznymi,

hałas:

- zmniejszenie uciążliwości hałasu dla mieszkańców Województwa Śląskiego i środowiska poprzez obniżenie jego natężenia do poziomu obowiązujących standardów,

elektromagnetyczne promieniowanie niejonizujące:

- ochrona przed promieniowaniem elektromagnetycznym,

zapobieganie poważnym awariom przemysłowym:

- ograniczenie ryzyka wystąpienia poważnych awarii przemysłowych oraz minimalizacja ich skutków,

zasoby naturalne:

- zrównoważona gospodarka zasobami naturalnymi,

gleby użytkowane rolniczo:

- racjonalne wykorzystywanie zasobów glebowych.

Powyższy cel nadrzędny i cele szczegółowe sprecyzowane dla poszczególnych komponentów środowiska posłużyły do sprecyzowania celów określonych w „Aktualizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Lubliniec na lata 2014-2017 z perspektywą do roku 2022".

Program ochrony powietrza dla stref Województwa Śląskiego

Program ochrony powietrza (POP) dla stref Województwa Śląskiego, w których stwierdzone zostały ponadnormatywne poziomy substancji w powietrzu, jest dokumentem przygotowanym w celu określenia działań, których realizacja ma doprowadzić do osiągnięcia wartości dopuszczalnych i docelowych substancji w powietrzu. Działania zdefiniowane w Programie są skierowane głównie na:

- wyeliminowanie spalania odpadów w kotłach i piecach domowych,
- wyeliminowanie spalania węgla złej jakości w kotłach i piecach domowych,
- wsparcie istniejących działań i inwestycji w zakresie transportu, które przyczyniają się w istotny sposób do poprawy jakości powietrza na obszarach przekroczeń,
- ograniczanie emisji ze źródeł komunikacyjnych w tym emisji wtórnej oraz emisji z pojazdów ciężarowych, autobusowych oraz niespełniających norm EURO na obszarach przekroczeń,
- systemowe ograniczenie emisji ze źródeł przemysłowych na obszarach przekroczeń z uwzględnieniem małych źródeł o niekorzystnych parametrach wprowadzania zanieczyszczeń do powietrza (niskie emitory zlokalizowane na obszarach zabudowanych),
- stworzenie mechanizmów umożliwiających wdrożenie i zarządzanie POP,
- rozbudowa i utrzymanie systemu informowania mieszkańców o aktualnym stanie zanieczyszczenia powietrza oraz o jego wpływie na zdrowie, np. poprzez stronę internetową lub elektroniczne tablice informacyjne,

- prowadzenie akcji edukacyjnych uświadamiających mieszkańcom zagrożenia dla zdrowia jakie niesie ze sobą zanieczyszczenie powietrza (szczególnie pyłem PM10 i benzo(a)pirenem) wynikające ze spalania odpadów w kotłach grzewczych,
- prowadzenie akcji promocyjnych w zakresie korzystania z transportu zbiorowego oraz z rowerów (np. w ramach obchodów Europejskiego Dnia Bez Samochodu lub Europejskiego Tygodnia Zrównoważonego Transportu).

W opracowaniu jest projekt nowego POP: *„Program ochrony powietrza dla terenu województwa śląskiego mający na celu osiągnięcie poziomów dopuszczalnych i docelowych substancji w powietrzu oraz pułapu stężenia ekspozycji"*.

Strategia Ochrony Przyrody Województwa Śląskiego na lata 2011-2030

Strategia Ochrony Przyrody Województwa Śląskiego na lata 2011-2030 precyzuje następujące cele:

- realizacja wytycznych Krajowej Strategii Ochrony i Umiarkowanego Użytkowania Różnorodności Biologicznej,
- wdrożenie jednego z kierunków działań określonych w aktualizacji Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2020", jakim jest zachowanie i odtworzenie bio- i georóżnorodności,
- aktywne włączenie się w realizację celów Roku Różnorodności Biologicznej,
- zachowanie dziedzictwa przyrodniczego Śląska dla przyszłych pokoleń.

Strategia Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2020"

Zgodnie z wizją Województwa Śląskiego w 2020 r. województwo ma być regionem zapewniającym dostęp do usług publicznych o wysokim standardzie, o nowoczesnej i zaawansowanej technologicznie gospodarce oraz istotnym partnerem w procesie rozwoju Europy.

Osiągnięcie tak nakreślonej wizji rozwoju poprzez wykorzystanie i wzmocnienie posiadanych pozytywnych wartości, usuwanie barier rozwojowych oraz kreowanie nowych wartości oznacza, iż Śląsk będzie regionem: „czystym" we wszystkich składnikach środowiska naturalnego, zapewniającym zachowanie bioróżnorodności obszarów, stwarzającym warunki do zdrowego życia i realizującym zasady zrównoważonego rozwoju oraz regionem o dużych walorach przyrodniczych, kulturowych i krajobrazowych, a także turystyczno-rekreacyjnych, z różnorodną ofertą spędzania wolnego czasu.

Program ochrony środowiska przed hałasem dla Województwa Śląskiego na lata 2009-2013 dla terenów poza aglomeracjami, położonych wzdłuż dróg krajowych, ekspresowych, autostrad i linii kolejowych (zaliczonych do obiektów, których eksploatacja może powodować negatywne oddziaływanie akustyczne na znacznych obszarach), na których eksploatacja spowodowała negatywne oddziaływanie akustyczne tj. przekroczone zostały dopuszczalne poziomy hałasu w środowisku, określone wskaźnikiem hałasu LDWN i LN":

Ograniczenie liczby i zasięgu „gorących obszarów" uciążliwości akustycznych reprezentowanych w niniejszym Programie w postaci odcinków dróg o priorytecie bardzo wysokim (obniżenie wartości przekroczeń dopuszczalnych poziomów hałasu na przedmiotowych obszarach do poziomu co najmniej wysokiego priorytetu ochrony akustycznej - tj. osiągnięcia w ich otoczeniu wartości wskaźnika M niższej niż 100). W niniejszym Programie wyznaczono trzy grupy działań:

- I - działania krótkookresowe (w ramach strategii krótkookresowej):
  - ✓ konsekwentna budowa obwodnic i dróg alternatywnych do istniejących (które znacząco odciążą nadmierny ruch samochodowy w centrum większych miast w województwie),
  - ✓ remonty nawierzchni dotychczasowych odcinków dróg,
  - ✓ wykonanie skutecznych zabezpieczeń akustycznych zarówno przy nowobudowanych odcinkach jak również już istniejących (w tym również liniach kolejowych). Zabezpieczenia w postaci ekranów akustycznych proponuje się w miejscach, gdzie ich budowa nie spowoduje pogorszenia warunków bezpieczeństwa ruchu drogowego,

- ✓ właściwa polityka przestrzenna w samorządach na obszarze, których stwierdzono bardzo wysoki lub wysoki wskaźnik poziomu hałasu. Nie należy wydawać pozwoleń na budowanie nowych budynków mieszkaniowych oraz obiektów takich jak: szpitale, szkoły, przedszkola, internaty, domy opieki społecznej itp. w najbliższym sąsiedztwie takich inwestycji. Właściwe pod względem akustycznym planowanie przestrzenne powinno się również charakteryzować lokalizowaniem nowych odcinków dróg i linii kolejowych na terenach nie objętych ochroną akustyczną,
- ✓ w przypadku braku technicznych możliwości ograniczenia oddziaływania hałasu pochodzącego od ruchu pojazdów „Program..." przewiduje utworzenie obszarów ograniczonego użytkowania na terenach, które zlokalizowane są w zasięgach oddziaływania ponadnormatywnego hałasu (priorytet bardzo wysoki, wysoki i średni),

- II - działania długookresowe (w ramach polityki długookresowej), których realizacja przewidywana jest w horyzoncie czasowym dłuższym niż czas obowiązywania „Programu" (w ramach sporządzanego po upływie 5 lat kolejnego Programu Ochrony Środowiska przed Hałasem),
- III - działania związane z edukacją społeczeństwa: promowanie wśród mieszkańców Województwa zbiorowych środków transportu, proekologicznego korzystania z samochodów oraz ekonomicznej jazdy.

Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Lublinieckiego do roku 2013 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2018

Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Lublinieckiego do roku 2013 określa politykę środowiskową, ustala cele i zadania środowiskowe oraz szczegółowe programy zarządzania środowiskowego, odnoszące się do aspektów środowiskowych, usystematyzowanych wg komponentów. Uwzględniając ten stan, główne problemy środowiskowe, obowiązujące przepisy prawne oraz dokumenty strategiczne, określono w Programie cel nadrzędny i priorytety ekologiczne, a także cele długoterminowe do roku 2018 r. i cele krótkoterminowego do roku 2013 dla każdego z wyznaczonych priorytetów środowiskowych.

- **nadrzędny cel Programu:** *Rozwój gospodarczy przy zachowaniu i poprawie stanu środowiska naturalnego Powiatu Lublinieckiego.*
- **powietrze atmosferyczne**
  - o cel długoterminowy: Poprawa jakości powietrza oraz ograniczenie zużycia energii i wzrost wykorzystania energii z odnawialnych źródeł,
  - o cele krótkoterminowe:
    - spełnienie wymagań prawnych w zakresie jakości powietrza poprzez ograniczenie emisji ze źródeł powierzchniowych, liniowych i punktowych,
    - ograniczenie zużycia energii oraz zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii,
    - wzrost świadomości ekologicznej mieszkańców w zakresie ochrony powietrza.
- **zasoby wodne**
  - o cel długoterminowy: Przywrócenie czystości wód powierzchniowych oraz ochrona jakości wód podziemnych i racjonalizacji ich wykorzystania,
  - o cele krótkoterminowe:
    - poprawa jakości wód powierzchniowych i podziemnych,
    - zapewnienie dobrej jakości wody pitnej i racjonalne gospodarowanie zasobami wodnymi,
    - zwiększenie retencji oraz zapobieganie skutkom wezbrań powodziowych.
- **gospodarka odpadami** (zagadnienia oraz cele z zakresu gospodarki odpadami w Powiecie Lublinieckim zawarte są w osobnym dokumencie pn. „Plan Gospodarki Odpadami dla Powiatu Lublinieckiego na lata 2004-2015")
  - o cel nadrzędny: stworzenie zintegrowanego systemu gospodarki odpadami, zgodnego z zasadą zrównoważonego rozwoju oraz określenie koniecznych do realizacji zadań,
- **ochrona przyrody**

- cel długoterminowy: Zachowanie, odtworzenie i zrównoważone użytkowanie różnorodności biologicznej na różnych poziomach organizacji: na poziomie wewnątrzgatunkowym (genetycznym), gatunkowym oraz ponadgatunkowym (ekosystemowym) oraz georóżnorodności,
- cele krótkoterminowe:
  - pogłębianie wiedzy o zasobach przyrodniczych Powiatu,
  - stworzenie prawno-organizacyjnych warunków i narzędzi dla ochrony przyrody,
  - zachowanie lub odtworzenie właściwej struktury i stanu ekosystemów i siedlisk.

- **hałas**
  - cel długoterminowy: Zmniejszenie uciążliwości hałasu do poziomu obowiązujących standardów,
  - cele krótkoterminowe:
    - monitoring narażenia mieszkańców na ponadnormatywny hałas,
    - ograniczenie uciążliwości akustycznej dla mieszkańców.
- **pola elektromagnetyczne**
  - cel długoterminowy: Ochrona przed promieniowaniem elektromagnetycznym,
  - cel krótkoterminowy: Monitoring poziomów pól elektromagnetycznych.
- **zapobieganie powstawaniu poważnych awarii przemysłowych**
  - cel długoterminowy: Ograniczenie ryzyka wystąpienia poważnych awarii przemysłowych oraz minimalizacja ich skutków,
  - cele krótkoterminowe:
    - zmniejszenie zagrożenia oraz minimalizacja skutków w przypadku wystąpienia awarii,
    - zapewnienie bezpiecznego transportu substancji niebezpiecznych,
    - wykreowanie właściwych zachowań społeczeństwa w sytuacji wystąpienia zagrożeń środowiska z tytułu awarii przemysłowych.
- **zasoby naturalne**
  - cel długoterminowy: Zrównoważona gospodarka zasobami naturalnymi,
  - cel krótkoterminowy: Racjonalne użytkowanie zasobów naturalnych.
- **gleby użytkowane rolniczo**
  - cel długoterminowy: Racjonalne wykorzystanie zasobów glebowych,
  - cele krótkoterminowe:
    - inwentaryzacja i rekultywacja gleb zdewastowanych i zdegradowanych,
    - przeciwdziałanie degradacji gleb przez czynniki antropogeniczne.
- **edukacja ekologiczna**
  - cel długoterminowy: Podniesienie świadomości ekologicznej mieszkańców Powiatu Lublinieckiego,
  - cel krótkoterminowy: Prowadzenie działań edukacyjnych w zakresie najważniejszych problemów środowiskowych Powiatu.

Powyższy cel nadrzędny oraz cele długoterminowe i krótkoterminowe sprecyzowane dla poszczególnych komponentów środowiska posłużyły do sformułowania celów określonych w „Aktualizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Lubliniec na lata 2014-2017 z perspektywą do roku 2022".

Strategia Rozwoju Powiatu Lublinieckiego

Strategia Rozwoju Powiatu Lublinieckiego jest dokumentem strategicznym określającym wizję Powiatu Lublinieckiego, która brzmi następująco:
wizja: *Zrównoważony i ekologicznie bezpieczny rozwój Powiatu Lublinieckiego, jako turystyczno-wypoczynkowego zaplecza aglomeracji śląskiej, którego rozwój zapewniają liczne oraz stabilne małe i średnie firmy.*

Strategia precyzuje także następujące kierunki rozwoju Powiatu oraz wyznaczone dla nich cele cząstkowe:

- *Powiat Lubliniecki obszarem czystego środowisk*:
  - zorganizowanie systemu gromadzenia i składowania odpadów z terenu Powiatu,
  - przywrócenie czystości terenów zielonych, wód i ścieków w Powiecie Lublinieckim,
  - poprawa jakości powietrza atmosferycznego,
  - eliminowanie negatywnego wpływu hałasu na otoczenie.
- *Ziemia Lubliniecka atrakcyjnym ośrodkiem turystycznym i rekreacyjnym*:
  - wspieranie promocyjne turystyki i rekreacji na terenie Powiatu Lublinieckiego,
  - restrukturyzacja i rozwój bazy sportowej na terenie Powiatu,
  - krzewienie kultury fizycznej, sportu i rekreacji wśród mieszkańców Powiatu.
- *Powiat Lubliniecki obszarem zrównoważonego rozwoju terenów wiejskich*:
  - poprawa struktury obszarowej gospodarstw rolnych,
  - poprawa stanu oświaty na terenach wiejskich,
  - tworzenie warunków do prowadzenia działalności gospodarczej,
  - wzmocnienie roli rolników na rynku produkcji rolnej,
  - ochrona środowiska naturalnego i zasobów krajobrazu,
  - rozbudowa infrastruktury technicznej na terenach wiejskich.
- *Powiat Lubliniecki regionem małych i średnich przedsiębiorstw*:
  - prowadzenie spójnej polityki rozwoju przedsiębiorczości na terenie Powiatu Lublinieckiego przez władze gminne, miejskie, powiatowe i główne podmioty gospodarcze działające na naszym terenie,
  - stworzenie „Inkubatora Przedsiębiorczości",
  - przyciągnięcie inwestorów zewnętrznych,
  - podniesienie poziomu inwestycji w infrastrukturze w Powiecie Lublinieckim.

Zapisy Strategii Rozwoju Powiatu Lublinieckiego dotyczące ochrony środowiska (bezpośrednio i pośrednio) stanowią wytyczne do sformułowania celów, kierunków działań i konkretnych przedsięwzięć określonych w „Aktualizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Lubliniec na lata 2014-2017 z perspektywą do roku 2022".

Strategia Rozwoju Miasta Lublińca na lata 2010-2020

Strategia Rozwoju Miasta Lublińca jest dokumentem strategicznym określającym misję, cel strategiczny, a także priorytety i kierunki rozwoju miasta Lublińca.

Misja: *Kocham tu żyć, lubię tu bywać, chcę tu inwestować – Lubliniec jako miasto przyjazne dla mieszkańców, atrakcyjne dla turystów oraz perspektywiczne dla inwestorów.*

Cel strategiczny: Dynamizacja rozwoju społeczno-gospodarczego Lublińca oraz efektywne wykorzystanie potencjału turystyczno-kulturalnego.

Priorytety operacyjne:

- wykorzystanie walorów przyrodniczych miasta oraz potencjału turystyczno-rekreacyjnego i kulturalno-historycznego,
- aktywizacja ekonomiczna miasta dzięki podniesieniu konkurencyjności i trwałej reorganizacji struktury gospodarczej,
- poprawa jakości przestrzeni miejskiej poprzez kompleksowe działania o charakterze infrastrukturalno-architektonicznym,
- wyrównanie szans życiowych, aktywizacja społeczna mieszkańców miasta oraz przeciwdziałanie zjawiskom marginalizacji i wykluczenia społecznego,
- poprawa efektywności zarządzania miastem.

Kierunki działań wynikające z priorytetu operacyjnego „Wykorzystanie walorów przyrodniczych miasta oraz potencjału turystyczno-rekreacyjnego i kulturalno-historycznego":

- tworzenie i rozwój infrastruktury turystycznej i sportowo-rekreacyjnej,
- tworzenie i rozwój infrastruktury zaplecza turystycznego (głównie baza hotelowa i gastronomiczna),
- rozwój sieci ścieżek pieszo-rowerowych na obszarze miasta,
- atrakcyjne zagospodarowanie lublinieckich akwenów wodnych oraz terenów leśnych na

cele turystyczne,
- działania skierowane na zachowanie dziedzictwa historycznego i kulturowego miasta,
- ochrona i zachowanie środowiska naturalnego zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju,
- działania związane z promocją dziedzictwa historycznego i kulturowego oraz promocją turystyczną miasta i regionu.

Zapisy Strategii Rozwoju Miasta Lublińca, w szczególności dotyczące ochrony środowiska, stanowią wytyczne do sformułowania celów, kierunków działań i konkretnych przedsięwzięć określonych w „Aktualizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Lubliniec na lata 2014-2017 z perspektywą do roku 2022".

Plan Rozwoju Lokalnego Miasta Lublińca na lata 2010-2020

Plan Rozwoju Lokalnego Miasta Lublińca jest dokumentem strategicznym określającym misję, cel strategiczny, a także priorytety i kierunki rozwoju miasta Lublińca. Plan ten jest tożsamy z w/w Strategią Rozwoju i zachowuje te same założenia.

Lokalny Program Rewitalizacji Miasta Lublińca na lata 2010-2015

Lokalny Program Rewitalizacji Miasta Lublińca jest dokumentem strategicznym, którego podstawowym celem jest zapobieganie postępującej marginalizacji zdegradowanych obszarów miasta. Program precyzuje następujący cel strategiczny oraz priorytety operacyjne:
Cel strategiczny: Dynamizacja rozwoju społeczno-gospodarczego Lublińca oraz efektywne wykorzystanie potencjału turystyczno-kulturalnego poprzez wielopłaszczyznową neutralizację zjawisk kryzysowych na terenie miasta.
Priorytety operacyjne:
- kompleksowe działania w zakresie infrastrukturalno-przestrzennym warunkujące ożywienie społeczno-gospodarcze miasta (sfera przestrzenna),
- działania zorientowane na podniesienie atrakcyjności gospodarczej miasta oraz rozwój lokalnej przedsiębiorczości (sfera gospodarcza),
- wyrównanie szans życiowych i aktywizacja społeczna mieszkańców miasta poprzez przeciwdziałanie zjawiskom marginalizacji i wykluczenie społecznego (sfera społeczna).

Kierunki działań wynikające z priorytetu operacyjnego: „Kompleksowe działania w zakresie infrastrukturalno-przestrzennym warunkujące ożywienie społeczno-gospodarcze miasta":
- rewitalizacja terenów i obiektów zdegradowanych oraz poprzemysłowych,
- rozbudowa i optymalizacja układu komunikacyjnego miasta,
- modernizacja miejskich zasobów mieszkaniowych,
- rozwój oraz modernizacja infrastruktury technicznej miasta,
- rewaloryzacja tkanki miejskiej o szczególnych walorach historycznych oraz sakralnych,
- przebudowa i rozwój infrastruktury sportowo-rekreacyjnej, kulturalnej oraz edukacyjnej i społecznej,
- działania na rzecz poprawy jakości środowiska naturalnego,
- odnowa i uatrakcyjnienie przestrzeni publicznej.

Zapisy Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Lublińca, w szczególności dotyczące ochrony środowiska, stanowią wytyczne do sformułowania celów, kierunków działań i konkretnych przedsięwzięć określonych w „Aktualizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Lubliniec na lata 2014-2017 z perspektywą do roku 2022".

1.3. Metodyka prac

Metodologia opracowania niniejszego Programu polegała na:
- ocenie aktualnego stanu i uwarunkowań środowiska przyrodniczego w Gminie Lubliniec, zawierającej charakterystyki poszczególnych komponentów środowiska,

- weryfikacji dotychczasowych dokumentów i opracowań inwestycyjno-środowiskowych,
- określeniu kreatywnej części Programu poprzez wyznaczenie celu nadrzędnego, celów szczegółowych i sformułowaniu kierunków działań pozwalających na realizację wyznaczonych celów,
- określeniu uwarunkowań realizacji Programu w zakresie rozwiązań prawno-instytucjonalnych źródel finansowania,
- określeniu zasad monitoringu.

Źródłem informacji dla Programu były materiały uzyskane z Urządu Miejskiego w Lublińcu, ze Starostwa Powiatowego w Lublińcu, z Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Katowicach, z Głównego Urzędu Statystycznego oraz z Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego. Źródłem stały się także prace instytutów i placówek naukowo-badawczych z zakresu ochrony środowiska i gospodarki odpadami, m.in.: Wojewódzki program przekształceń terenów poprzemysłowych i zdegradowanych wraz z koncepcją rozbudowy narzędzi informatycznych, a także dostępna literatura fachowa oraz „Program Ochrony Środowiska dla Gminy Lubliniec na lata 2010-2013", który jest przedmiotem niniejszej aktualizacji.

Ponadto na podstawie ankietyzacji przeprowadzonej wśród podmiotów gospodarczych korzystających ze środowiska zlokalizowanych na terenie Gminy Lubliniec, uzyskano niezbędne informacje, które uwzględnione zostały w treści niniejszego Programu.

Zgromadzone informacje na bieżąco weryfikowano poprzez konsultacje z pracownikami Urzędu Miejskiego w Lublińcu oraz pracownikami podmiotów gospodarczych.

Jako punkt odniesienia dla niniejszego dokumentu przyjęto aktualny stan środowiska oraz stan infrastruktury ochrony środowiska na dzień 31.12.2013 r., a tam gdzie nie było to możliwe na dzień 31.12.2012 r. Na podstawie stanu aktualnego oraz analizy zadań zdefiniowanych w Programie ochrony środowiska na lata 2010-2013 (niektóre zadania pozostają nadal aktualne i zostały przeniesione do niniejszego dokumentu) oraz celów i kierunków zadań określonych w Polityce Ekologicznej Państwa i Programie ochrony środowiska dla Województwa Śląskiego, a także Programie Ochrony Środowiska dla Powiatu Lublinieckiego zdefiniowano cele i kierunki niniejszego dokumentu.

Następnie, zgodnie z wymogami ustawy Prawo ochrony środowiska oraz ustawy o udostępnieniu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko i „Wytycznymi do sporządzania programów ochrony środowiska na szczeblu regionalnym i lokalnym", przeprowadzono konsultacje społeczne projektu Aktualizacji Programu.

1.4. Struktura i zakres dokumentu

„Aktualizacja Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Lubliniec na lata 2014-2017 z perspektywą do roku 2022" uwzględnia wymagania ustawy - Prawo ochrony środowiska zarówno w zakresie zawartości, jak i w zakresie metodyki jego konstruowania.

Dokument ten posiada strukturę podobną do „Polityki Ekologicznej Państwa w latach 2009-2012 z perspektywą do roku 2016". Jest on zgodny z wytycznymi do opracowywania gminnych programów ochrony środowiska zamieszonymi w Programie Ochrony Środowiska dla Powiatu Lublinieckiego do roku 2013 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2018.

Program zawiera ocenę stanu środowiska Gminy Lubliniec z uwzględnieniem danych oraz wskaźników ilościowych charakteryzujących poszczególne komponenty środowiska. Ponadto w niniejszym opracowaniu dokonano klasyfikacji i hierarchizacji najważniejszych problemów środowiskowych. Wyznaczono priorytety, cele i kierunki działań. Określono także plan operacyjny Programu, w którym sprecyzowano zadania do realizacji wraz ze wskazaniem podmiotu odpowiedzialnego i szacunkowych kosztów. Ustalono również działania systemowe mające na celu wsparcie procesu wdrażania i realizacji Programu. Określono system monitoringu Programu i wskazano możliwości finansowania założonych w opracowaniu zadań.

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Lubliniec obejmuje następujące rozdziały:

1. Wprowadzenie.
   a) Cel przygotowania Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Lubliniec.
   b) Uwarunkowania prawne i dokumenty strategiczne kraju, Województwa, Powiatu i Gminy.
   c) Metodykę prac.
   d) Strukturę i zakres dokumentu.
   e) Wykaz skrótów.
2. Informacje ogólne o gminie.
3. Ocenę realizacji dotychczasowego Programu Ochrony Środowiska.
4. Aspekt ekologiczny w planowaniu przestrzennym.
5. Ocenę aktualnego stanu środowiska.
   a) Ochronę powietrza atmosferycznego.
   b) Gospodarkę wodno-ściekową.
   c) Ochronę przed powodzią.
   d) Gospodarkę odpadami komunalnymi.
   e) Tereny poprzemysłowe.
   f) Ochronę dziedzictwa przyrodniczego.
   g) Ochronę lasów.
   h) Ochronę gleb.
   i) Ochronę przed hałasem.
   j) Ochronę przed polami elektromagnetycznymi.
   k) Rozwój edukacji ekologicznej.
6. Priorytety ekologiczne, cele i kierunki ochrony środowiska.
   a) Cel nadrzędny Programu Ochrony Środowiska.
   b) Powietrze atmosferyczne.
   c) Zasoby wód podziemnych i powierzchniowych.
   d) Edukacja ekologiczna.
   e) Gospodarka odpadami komunalnymi.
   f) Ochrona dziedzictwa przyrodniczego.
   g) Ochrona lasów.
   h) Ochrona gleb.
   i) Tereny poprzemysłowe.
   j) Ochrona przed powodzią.
   k) Ochrona przed hałasem.
   l) Ochrona przed polami elektromagnetycznymi.
   m) Aspekt ekologiczny w planowaniu przestrzennym.
   n) Priorytety ekologiczne w realizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Lubliniec.
7. Plan operacyjny realizacji Programu.
8. Zagadnienia systemowe.
   a) Zarządzanie Programem.
   b) Monitoring realizacji Programu.
9. Aspekty finansowe realizacji Programu.
10. Wykaz materiałów.

1.5. Wykaz skrótów

POŚ - Program Ochrony Środowiska
POP - Program Ochrony Powietrza
KPGO - Krajowy Plan Gospodarki Odpadami
DK - Droga Krajowa
GDDKiA - Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad
PEM - Promieniowanie elektromagnetyczne
GUS - Główny Urząd Statystyczny
RZGW - Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej

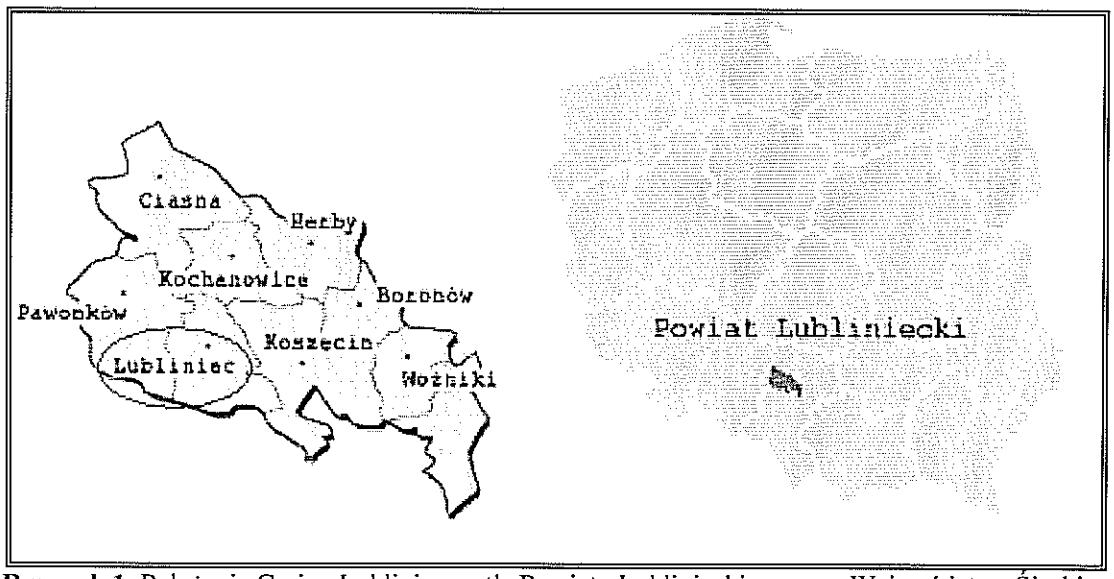
GZWP - Główny Zbiornik Wód Podziemnych
NFOŚiGW - Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
WFOŚiGW - Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
PFOŚiGW - Powiatowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
RPO WŚl - Regionalny Program Operacyjny Województwa Śląskiego
RDOŚ - Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska
WIOŚ - Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska
OWO - obszar wysokiej ochrony
OZO - obszar zwykłej ochrony
OZE - odnawialne źródła energii
MSWiA - Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji
PIS - Państwowa Inspekcja Sanitarna
PMŚ - Państwowy Monitoring Środowiska
POIiŚ - Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko
RSIP - Regionalny System Informacji Przestrzennej
ZGKLiC - Zarząd Gospodarki Komunalnej Lokalowej i Ciepłownictwa
ZPKWŚ - Zespól Parków Krajobrazowych Województwa Śląskiego

2. Informacje ogólne o Gminie Lubliniec

Położenie

Gmina Lubliniec położona jest w północno-zachodniej części Województwa Śląskiego, nad rzeką Lublinicą, w dolinie Małej Panwi. Jest jedną z 8 gmin Powiatu Lublinieckiego i leży w jego południowej części, siedzibą władz gminnych jest Lubliniec. Gmina graniczy z Gminami: Pawonków, Kochanowice i Koszęcin w Powiecie Lublinieckim oraz Krupski Młyn i Tworóg w Powiecie Tarnogórskim. Lubliniec jest jednym z najstarszych polskich miast i stolicą Powiatu Lublinieckiego. Posiada bardzo dobre połączenie drogowe i kolejowe z pobliskimi większymi miastami i jest od nich oddalone o: ok. 55 km od Katowic, ok. 45 km od Gliwic, ok. 35 km od Częstochowy i ok. 55 km od Opola. Oprócz tego Lubliniec znajduje się też w bliskiej odległości od Międzynarodowego Portu Lotniczego Katowice-Pyrzowice – ok. 35 km. Lubliniec leży na skrzyżowaniu ważnych szlaków komunikacyjnych, DK nr 46 (Opole – Częstochowa) oraz DK nr 11(Poznań – Bytom).

Korzystna lokalizacja Lublińca na szlaku z Siewierza do Olesna, pozwoliła na rozwój miasta, szczególnie dzięki wymianie handlowej między Śląskiem a Małopolską. Położenie Gminy Lubliniec na tle Powiatu Lublinieckiego oraz Województwa Śląskiego przedstawiono na rys. 1.



Rysunek 1. Położenie Gminy Lubliniec na tle Powiatu Lublinieckiego oraz Województwa Śląskiego
Źródło: Starostwo Powiatowe w Lublińcu

Gmina Lubliniec zajmuje powierzchnię 8 936 ha, czyli 89 km^2 (*źródło: GUS, stan na 31.12.2013 r.*), z czego prawie 70% stanowią tereny leśne. Jest to Gmina miejska, którą zamieszkuje 24 316 osób (*źródło GUS, stan na 31.12.2013 r.*).

Warunki naturalne

Teren Gminy Lubliniec jest bardzo zróżnicowany pod względem geograficznym. Południowo-zachodnia część położona jest na rozległym obniżeniu Małej Panwi, które jest oddzielone Garbem Woźnickim, przecinającym Gminę z południowego wschodu na północny zachód. Północno-wschodnią część stanowi Garb Herbski, natomiast część północna usytuowana jest na obniżeniu Liswarty. Charakterystycznym ukształtowaniem rzeźby terenu są wzniesienia, Gmina Lubliniec stanowi bowiem część Wyżyny Śląskiej. Na terenie Gminy występuje Lipska Górka i Lubecka Górka.

W budowie geologicznej tego obszaru nie stwierdzono występowania złóż surowców naturalnych.

Średnia roczna temperatura w Lublińcu waha się w granicach 8-8,3°C. Występuje tutaj znaczna amplituda ilości opadów: 410-839 mm rocznie. Długość okresu wegetacyjnego wynosi ok. 220 dni.

Lubliniec położony jest w dorzeczu rzeki Odry, w zlewni Mała Panew i jej dopływów Lublinicy i Leśnicy, przez teren Gminy przebiega również dział wodny II rzędu pomiędzy dorzeczami Odry i Warty. Sieć hydrograficzna w obrębie Gminy jest szeroko rozwinięta. Główne rzeki to: Lublinica, Mała Panew, Leśnica, Rokitnica, Rów Kochcicki oraz potoki: Potok Steblowski i Potok Droniowicki, oprócz tego licznie występują tutaj stawy i rowy melioracyjne, występuje tutaj kompleks stawów na rzece Lublinica, Staw Piegża (Kacze Jezioro), Staw Posmyk oraz Staw Kokotek I i II.

W obrębie Gminy występują dwie jednostki hydrogeologiczne: główny zbiornik wód podziemnych nr 327 „Lubliniec – Myszków", obejmujący cały obszar Gminy, wykształcony w utworach węglanowych triasu o typie szczelinowo-krasowym i ustanowionym obszarze zwykłej ochrony (OZO) oraz główny zbiornik wód podziemnych nr 328 „Dolina kopalna rz. Mała Panew", znajdujący się w południowej części Gminy, wykształcony w piaszczystych utworach czwartorzędu o typie porowym i ustanowionym obszarze wysokiej ochrony (OWO). Woda na terenie Gminy Lubliniec nadaje się do spożycia przez ludzi.

Powierzchnia użytków rolnych wynosi 1 858 ha, co stanowi 20,8% ogólnej powierzchni Gminy. Głównymi typami gleb występujących na obszarze Gminy są gleby: pseudobielicowe, brunatne oraz czarne ziemie, wykształcone na piaskach, piaskowcach oraz glinach morenowych. W dolinach rzek występują niekiedy mady. Gleby te zaliczane są do klasy III i są najbardziej wartościowe, znajdują się w północno-wschodniej oraz północno-zachodniej części Gminy, stanowią ok. 20,4% gruntów rolnych. Gleby klasy IV przeważają we wschodniej części Gminy i stanowią 44% gruntów ornych. Sporadycznie występują gleby zaliczane do klasy V oraz VI.

Środowisko przyrodnicze

Z uwagi na położenie Gminy wśród terenów leśnych, z dala od zadymionych i hałaśliwych centrów przemysłowych, Ziemia Lubliniecka nazywana jest Zielonym Śląskiem lub Zielonymi Płucami Śląska.

W obrębie granic Lublińca wyróżnić można takie środowiska przyrodnicze jak: lasy, doliny rzeczne, stawy rybne, agrocenozy i tereny zurbanizowane.

Grunty leśne na terenie Gminy zajmują powierzchnię 6 354,6 ha, co kształtuje lesistość na poziomie 69,2%. Na gruntach leśnych zbiorowiska leśne zajmują powierzchnię 6 182,39 ha, co stanowi 97,3% ogólnej powierzchni gruntów leśnych, zaś różnorodne zbiorowiska nieleśne stanowią 2,7% (172,21 ha). Prawie 95% gruntów leśnych na terenie Gminy Lubliniec stanowią lasy publiczne należące do Skarbu Państwa. Grunty leśne prywatne zajmują ok. 4% powierzchni, tylko nieznaczną część stanowią grunty leśne gminne (niecałe 2%) (*źródło danych: GUS, stan na 31.12.2013 r.*). Obszary leśne stanowią główny walor przyrodniczy, zajmują największą powierzchnię głównie w południowej części Gminy. Wśród lasów znajdują się liczne zbiorniki wodne. Struktura siedlisk leśnych w obrębie Gminy jest stosunkowo prosta, ok. 95% powierzchni siedlisk stanowią drzewostany iglaste, pozostałe 5% to drzewostany liściaste. Najliczniej występującym gatunkiem jest tutaj sosna, z reguły jednowiekowa. Pozostałymi gatunkami drzew są: świerk, modrzew, dąb, buk,

brzoza, olcha oraz lipa. Przeciętny wiek drzewostanów waha się w granicach 41-80 lat (60% ogólnej powierzchni lasów). Kompleksy leśne znajdują się prawie wyłącznie w I grupie lasów ochronnych. Powierzchnia lasów ochronnych stanowi 4 345 ha i obejmuje lasy wodochronne oraz lasy wokół miasta.

Lasy Lublinieckie słyną z obfitości runa leśnego, które charakteryzuje się występowaniem unikalnej fauny i flory, m.in. kilkudziesięcioma gatunkami bardzo rzadkich lub prawnie chronionych roślin (rosiczka okrągłolistna, parzydło leśne, widłak jałowcowaty, wawrzynek wilcze łyko).

Na obszarze Gminy licznie występują płazy i gady (ropuchy, żaby, traszki, jaszczurki, padalce, żmije) oraz zwierzęta leśne (jelenie, dziki, sarny, zające, lisy oraz sporadycznie borsuki). Siedliska znalazły tutaj również liczne ptaki lęgowy, spośród których wyróżnić można gatunki zagrożone wyginięciem na tym obszarze, np.: bocian biały, bielik, cyranka, kuropatwa, płomykówka, zimorodek.

Na terenie Gminy Lubliniec ustanowiono 9 pomników przyrody oraz jeden użytek ekologiczny „Piegża" w miejscowości Kokotek o powierzchni 57,57 ha, obejmujący swym zasięgiem teren zbiornika wodnego – stawu oraz torfowisko. Tereny zieleni miejskiej stanowią ok. 57,8 ha.

Głównym ciągiem ekologicznym, który przebiega przez środek miasta jest dolina Lublinicy wraz z Potokiem Steblowskim, szczególnie atrakcyjna jest dolina Leśnicy, która tworzy malownicze meandry i poprzecinana jest lasami o strukturze łęgowej. Tereny o dużych walorach przyrodniczych występują ponadto w rejonie Uroczyska Loski z obszarem określanym jako „Bagno" oraz w rejonie lasów bagiennych na terenie stawów w Wymyślaczu. Walory przyrodniczo-krajobrazowe widoczne są także we wschodnich i północnych obrzeżach miasta ze względu na strukturę naprzemiennego ułożenia pól, łąk i zadrzewień. Na terenie Gminy znajdują się również stawy hodowlane w rejonie dzielnicy Kokotek i Wymyślacz, a także Zalew Droniowicki.

Turystyka i rekreacja

Lubliniec posiada szereg atrakcji turystycznych i zabytków, które przyczyniają się do wzrostu atrakcyjności regionu. Najciekawszymi obiektami w Gminie są: Rynek (pl. Konrada Mańki), który odznacza się pięknie odrestaurowanymi kamienicami z XIX i XX wieku, Mały Rynek (pl. Mikołaja Kopernika), który jest przedłużeniem Rynku, Gmach Urzędu Miejskiego wybudowany w latach 1909-1910, Gmach Starostwa Powiatowego wybudowany w latach 1894-1895, Kamienica Courantów wzniesiona po 1857, Zamek Lubliniecki z XIII wraz ze Wzgórzem Zamkowym, Muzeum Pro Memoria św. Edyty Stein, liczne zabytkowe kościoły: Kościół Parafialny p.w. św. Mikołaja, Kościół p.w. św. Stanisława Kostki, Kościół p.w. św. Anny, Kościół p.w. Podwyższenia Krzyża Świętego, Kościół p.w. św. Teresy Benedykty od Krzyża (Edyty Stein) i zabytkowe cmentarze.

Lubliniec jest atrakcyjnym miejscem wypoczynkowym oraz rekreacyjnym, szczególnie dzielnica wypoczynkowa Kokotek. Znajduje się tutaj szereg ośrodków wypoczynkowych oferujących bogatą ofertę rekreacyjno-relaksacyjną. Miłośnikom aktywnego wypoczynku Lubliniec proponuje szereg atrakcji, w tym park miejski (Park Grunwaldzki), nowoczesne obiekty sportowe i place zabaw oraz przystań kajakową z wypożyczalnią sprzętu wodnego, a także udział w licznych imprezach sportowych, w tym biegach. Lubliniec posiada jedną z bogatszych sieci ścieżek pieszo-rowerowych, przez teren Gminy przebiega ok. 120 km oznakowanych ścieżek, z których większość wiedzie przez tereny leśne. Przez Lubliniec przebiegają również następujące szlaki turystyczne: szlak Powstań Śląskich, szlak Pomników Przyrody, szlak Józefa Lompy, a także samochodowy Szlak Architektury Drewnianej.

Lubliniec jest również bardzo prężnym ośrodkiem kulturalnym. Najważniejszą placówką kulturalną miasta jest Miejski Dom Kultury, oprócz tego działa wiele stowarzyszeń kultywujących dziedzictwo historyczne i kulturowe miasta. Co roku odbywają się tutaj Dni Lublińca oraz od 2007 r. cykl imprez *„Europa w Lublińcu"*. W roku 2010 r. otrzymał prestiżową nagrodę – Flagę Rady Europy, z uwagi na bogatą ofertę kulturalną.

Dzięki usytuowanemu w północno-wschodniej peryferyjnej części Gminy Lubliniec obszaru przemysłowego Katowickiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej o powierzchni 32 ha, miasto może się również rozwijać pod względem gospodarczym. Największymi przedsiębiorstwami na terenie Gminy są m.in.: Zakłady Lentex S.A., produkujące wykładziny podłogowe i włókniny, EthosEnergy

(dawniej TurboCare Poland S.A.) świadczący usługi na rzecz polskiej i światowej energetyki, a także HOGER Sp. z o.o., RPM S.A., ELHAND TRANSFORMATORY Sp. z o.o., BIOS Ferma Drobiu Rafał Głowa.

3. Ocena realizacji dotychczasowego Programu Ochrony Środowiska

W dniu 27 września 2010 r. uchwałą Nr 757/LVII/2010 Rada Miejska w Lublińcu przyjęła „Aktualizację Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Lubliniec na lata 2010-2013 z perspektywą do 2018 r.".

Ocenę realizacji dotychczasowego Programu Ochrony Środowiska, przedstawioną w tab. 1, przeprowadzono na podstawie informacji zawartych w ubiegłych Wieloletnich Prognozach Finansowych, stąd podano w tabeli plany kosztów dotyczące konkretnych zadań na określone lata. Ocenę realizacji dokonano również na podstawie dokumentu pn. Stopień zaawansowania realizacji przedsięwzięć wieloletnich w 2013 roku oraz na podstawie informacji zawartych w zestawieniu Projektów realizowanych przez Wydział Inwestycji i Rozwoju Urzędy Miejskiego w Lublińcu od 2007 roku ze środków zewnętrznych, stąd podano w tabeli również rzeczywiste nakłady poniesione na realizację konkretnych zadań. Realizację zadań POŚ przedstawiono w tab. 1 poniżej:

Tabela 1. Ocena realizacji POŚ dla Gminy Lubliniec za lata 2010-2013 na podstawie wydatków

Lp.	Nazwa zadania	Koszt całkowity	Data rozpoczęcia/ zakończenia	Plan na 2010 r.	Plan na 2011 r.	Plan na 2012 r.	Plan na 2013 r.	Uwagi
1	Przebudowa nawierzchni gruntowej ul. Pustej, Żyznej i Pogodnej	890 000	2006/2012	0	144 960	400 000	-	
2	Przebudowa nawierzchni gruntowych ul. Piaskowej od ul. A. Krajowej do ul. Droniowickiej wraz z odwodnieniem, ul. Karpego, Krzyżowskiej, ul. A. Krajowej na odcinku od ul. Piaskowej i ul. Syreny	1 915 443	2006/2012	0	582 672	196 000	-	dotacja NFOŚiGW
3	Przebudowa nawierzchni gruntowej ul. Stawowej i Sadowej wraz z odwodnieniem	1 744 559	2006/2011	100 000	730 000	-	-	
4	Przebudowa nawierzchni gruntowych ulic Reymonta, Cieszkowskiego, Jedności, Jagusia, Konopnickiej, Zaciszna wraz z odwodnieniem	2 908 236	2008/2010	1 309 300	-	-	-	
5	Przebudowa nawierzchni ul. Jodłowej i Grabowej	748 988	2009/2010	219 800	-	-	-	
6	Przebudowa nawierzchni ul. Parcelacyjnej	1 280 000	2009/2013	30 000	780 000	250 000	220 000	
7	Przebudowa nawierzchni ul. Parcelacyjnej i Rolnej oraz ul. Ptaka na odcinku ul. Kochanowskiego do ul. Parcelacyjnej	2 748 707	2009/2015	1 029 707**			915 125,37	
8	Przebudowa dróg gminnych ul. 11 Listopada nr 440 001S, Sobieskiego i 74 G.P.P. nr 440 002S w Lublińcu	3 073 412,88	2009/2010	3 000 212,88*	-	-	-	w tym dofinansowanie MSWiA w ramach Narod. Programu Przebudowa Dróg Lokalnych: 1 498 200,00 zł
9	Przebudowa nawierzchni gruntowej ulic Wymyślacz i Chabrowej	1 150 700	2006/2010	409 300	-	-	-	
10	Przebudowa dróg gminnych ul. Paderewskiego nr 440 075 SI i Plebiscytowej Nr 440 072 S w Lublińcu	3 272 194,20	2010/2011	63 440*	3 236 006	-	-	w tym dofinansowanie MSWiA w ramach Narod. Programu Przebudowa Dróg Lokalnych: 1 458 300,00 zł
11	Przebudowa drogi gminnej ul. Niegolewskich nr 440 071S	1 730 068	2011/2012	-	2 000*	1 728 068	-	planowane dofinansowanie MSWiA w ramach Narod. Programu Przebudowa Dróg Lokalnych: 509 420 zł
12	Modernizacja nawierzchni ul. Szafera i Dzierżonia wraz z budową kanalizacji deszczowej	2 100 000	2013/2015	-	-	-	449 153,76*	
13	Przebudowa drogi gminnej ul. K. Miarki	1 271 227	2012/2013	-	-	30 000*	1 241 226,81*	dotacja RPO WŚl na lata 2007-

Lp.	Nazwa zadania	Koszt całkowity	Data rozpoczęcia/ zakończenia	Plan na 2010 r.	Plan na 2011 r.	Plan na 2012 r.	Plan na 2013 r.	Uwagi
	nr G 440 067S							2013: 618 494,00 zł
14	Przebudowa drogi gminnej ul. Żeromskiego nr G440 113 w Lublińcu wraz z przebudową kanalizacji deszczowej oraz budową oświetlenia ulicznego	519 000	2013/2014	-	-	-	17 220*	
15	Budowa Trasy Śródmiejskiej – Al. Solidarności – G.D.D.K i A.	12 642 646,79	2003/2011	140 938,73*	7 519,393*	-	-	dofinansowanie: 11 456 136,94 zł
16	Uzbrojenie terenów inwestycyjnych przy ul. Klonowej w Lublińcu pod działalność gospodarczą	10 000	2006/2014	0	0	0	996,3*	wydatki bieżące
17	Uzbrojenie terenów inwestycyjnych przy ul. Klonowej w Lublińcu pod działalność gospodarczą	4 901 164,42	2006/2014	70 145**			1 878 423,82*	wydatki majątkowe, dotacja z RPO WŚl na lata 2007-2013: 4 119 261,26 zł
18	Udostępnienie istniejącej bazy turystyczno-rekreacyjnej poprzez budowę ścieżki pieszo-rowerowej wzdłuż ulic M.C. Skłodowskiej	1 167 424,49	2005/2010	236 300	-	-	-	w tym z dofinansowania z RPO WŚl na lata 2007-2013: 613 131,34 zł
19	Budowa połączenia drogowego pomiędzy ulicami M.C. Skłodowskiej i Lisowicką w Lublińcu wraz z budową kanału deszczowego	2 042 706,56	2009/2012	0	140 000	1 930 000	-	w tym dofinansowanie z RPO WŚl na lata 2007-2013: 1 519 882,07 zł
20	Przebudowa drogi powiatowej 2346 S ul. Żwirki i Wigury w Lublińcu	100 000,00	b.d./2010	100 000,00*	-	-	-	
21	Przebudowa drogi powiatowej (ul. Stalmacha w Lublińcu) na odcinku od skrzyżowania z DK 11 do skrzyżowania z DW 906 w miejscowości Lubliniec	4 947 237,00	2013/2013	-	-	-	1 219 765,00* dotacja	w tym środki z Narodowego Programu Przebudowy Dróg Lokalnych: 2 439 528,00 zł
22	Kompleksowe uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej na terenie Gminy Lubliniec	7 980 226	2006/2015	4 870 226**			783 768,81*	planowane dofinansowanie z Funduszu Spójności
23	Usuwanie skutków powodzi z 2010 r. – remonty kanalizacji deszczowej wraz z odbudową dróg gminnych, w tym remont Kanału Grunwaldzkiego i Potoku Steblowskiego	2 523 625,41	2010/2011	133 862,69*	575 905,78*	-	-	dofinansowanie z Funduszu Solidarności i budżetu państwa: 2 516 092,00 zł
24	Wykonanie kwietników na Pl. Kościuszki w Lublińcu	8 600	2010/2010	8 600	-	-	-	
25	Rewitalizacja terenów przyległych do rzeki	70 000	2010/2010	70 000	-	-	-	

Lp.	Nazwa zadania	Koszt całkowity	Data rozpoczęcia/ zakończenia	Plan na 2010 r.	Plan na 2011 r.	Plan na 2012 r.	Plan na 2013 r.	Uwagi
	Lublinicy: "Rzeka jako oś rekreacji rodzinnej w Lublińcu" – etap I – zagospodarowanie terenów wzdłuż rzeki Lublinicy na odcinku od ulicy Grunwaldzkiej do ulicy Sobieskiego							
26	Rewitalizacja terenów przyległych do rzeki Lublinicy: "Rzeka jako oś rekreacji rodzinnej w Lublińcu" – etap II – zagospodarowanie terenów wzdłuż rzeki Lublinicy na odcinku od ulicy Grunwaldzkiej do ulicy Sobieskiego	6 204 228	2010/2012	54 228*	850	6 149 150	-	dotacja RPO WŚl na lata 2007-2013: 5 130 949,80 zł
27	Lubliniec - bo lubię to miasto. Rozwój systemu informacji turystycznej	526 491,67	2009/2011	0	232 489	-	-	dotacja RPO WŚl na lata 2007-2013: 447 517,91 zł
28	Plany zagospodarowania przestrzennego Miasta Lublińca	257 000	2010/2013	79 379,12*	37 972,79*	50 657,76*	67 726,42*	
29	Termomodernizacja budynku Szkoły Podstawowej Nr 1 w Lublińcu	1 280 203	2012/2013	-	-	108 831*	1 171 371,80*	Dofinansowanie z WFOŚiGW
30	Termomodernizacja i remont Przedszkola Nr 4 w Lublińcu	500 050	2012/2014	-	-	0	35,16*	
31	Termomodernizacja Przedszkola Miejskiego Nr 7 w Lublińcu	278 300	2013/2014	-	-	-	195 219,49*	
32	Termomodernizacja Przedszkola Nr 3 w Lublińcu	603 968	2012/2013	-	-	448 816*	155 151,81*	Dofinansowanie z WFOŚiGW
33	Adaptacja i remont Żłobka Miejskiego w Lublińcu (etap I) oraz termomodernizacja Żłobka Miejskiego (etap 2)	369 035	2012/2013	-	-	7 250*	361 784,97*	

Źródło: *Wieloletnia Prognoza Finansowa dla Gminy Lubliniec, za lata 2010-2013, Stopień zaawansowania realizacji przedsięwzięć wieloletnich w 2013 roku, zestawienie Projektów realizowanych przez Wydział Inwestycji i Rozwoju Urzędy Miejskiego w Lublińcu od 2007 roku ze środków zewnętrznych*

Oznaczenia: ** - nakłady poniesione*

*** - nakłady poniesione od początku realizacji*

W latach 2010-2013 zrealizowano znaczną część zadań założonych do realizacji w zakresie ochrony środowiska. Część zadań podjęto, a część pozostaje nadal do realizacji.

4. Aspekt ekologiczny w planowaniu przestrzennym

Krajowe przepisy dotyczące konieczności przedstawiania zagadnień dotyczących ochrony środowiska w planie zagospodarowania przestrzennego zawarte są w ustawie z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2012 r., poz. 647, t.j. z późn. zm.), a także w ustawach ustanawiających samorządy poszczególnych szczebli i określających ich kompetencje, w tym w zakresie gospodarki przestrzennej tj. w ustawie z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie wojewódzkim (Dz. U. z 2013 r., poz. 596, t.j.) i w ustawie z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2013 r., poz. 594, t.j. z późn. zm.).

Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego są podstawowymi instrumentami kształtowania ładu przestrzennego pozwalającymi na racjonalną gospodarkę terenami. Od kilku lat obserwuje się wzmocnienie roli planowania przestrzennego, jako instrumentu ochrony środowiska. Do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego wykonywane są opracowania ekofizjograficzne i prognozy oddziaływania na środowisko, które uwzględniają zagadnienia ochrony środowiska na etapie tworzenia tych planów.

Gmina Lubliniec posiada 100% pokrycie miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego (mpzp) terenów nieleśnych, obowiązują tutaj następujące mpzp przyjęte uchwałami Rady Miejskiej w Lublińcu:

- Uchwała Nr 135/XI/03 Rady Miejskiej w Lublińcu z dnia 31 lipca 2003 r. w sprawie uchwalenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Miasta Lublińca dla terenu stawu Posmyk wraz z terenami przyległymi pod rekreację, sporty wodne i budownictwo letniskowe w dzielnicy Kokotek w Lublińcu oraz dla stawu Piegża zwanego „Kaczym Stawem" do utworzenia użytku ekologicznego,
- Uchwała Nr 84/VII/03 Rady Miejskiej w Lublińcu z dnia 27 marca 2003 r. w sprawie uchwalenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Miasta Lublińca dla terenu przeznaczonego pod lokalizację zabudowy letniskowej, przy ul. Malinowej w dzielnicy Wymyślacz w Lublińcu,
- Uchwała Nr 465/L/06 Rady Miejskiej w Lublińcu z dnia 25 stycznia 2006 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Miasta Lublińca (dla obszaru obejmującego dzielnicę Wymyślacz, położoną na zachód od północno – zachodniego odcinka obwiedni miasta),
- Uchwała Nr 535/LIX/06 Rady Miejskiej w Lublińcu z dnia 30 sierpnia 2006 r. w sprawie uchwalenie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla terenu w dz. Kokotek miasta Lublińca,
- Uchwała Nr 509/LVI/06 Rady Miejskiej w Lublińcu z dnia 12 czerwca 2006 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Miasta Lublińca (dla obszaru obejmującego śródmieście i południową część miasta),
- Uchwała Nr 548/LX/06 Rady Miejskiej w Lublińcu z dnia 27 września 2006 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Miasta Lublińca (dla obszaru obejmującego teren pomiędzy linią kolejową relacji Katowice – Kluczbork, a północno-wschodnią granicą Gminy),
- Uchwała Nr 510/LVI/06 Rady Miejskiej w Lublińcu z dnia 12 czerwca 2006 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Miasta Lublińca (dla obszaru obejmującego dzielnicę Kokotek),
- Uchwała Nr 496/LIV/06 Rady Miejskiej w Lublińcu z dnia 8 maja 2006 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Miasta Lublińca (dla terenu przeznaczonego pod budowę linii zasilającej 110 kV dla głównego punktu zasilania (GPZ) planowanego e rejonie oczyszczalni miejskiej w południowej dzielnicy miasta Lublińca,
- Uchwała Nr 199/XX/07 Rady Miejskiej w Lublińcu z dnia 28 grudnia 2007 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dzielnicy Kokotek Miasta Lublińca obejmującego teren w rejonie Stawu Posmyk,

- Uchwała Nr 261/XXVII/08 Rady Miejskiej w Lublińcu z dnia 27 czerwca 2008 r. w sprawie zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Miasta Lublińca (dla obszaru obejmującego dzielnicę Steblów, dotyczącego fragmentu terenów położonych pomiędzy ul. Wiejską, torami kolejowymi i północną granicą działek 150/15 i 152/14),
- Uchwała Nr 262/XXVII/08 Rady Miejskiej w Lublińcu z dnia 27 czerwca 2008 r. w sprawie zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Miasta Lublińca (dla obszaru obejmującego dzielnicę Steblów, dotyczącego fragmentu terenów położonych pomiędzy ulicami: Oleską, Cieszkowskiego, Konopnickiej, Kochanowskiego),
- Uchwała Nr 353/XXXIV/08 Rady Miejskiej w Lublińcu z dnia 26 listopada 2008 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla terenu we wschodniej części miasta Lublińca,
- Uchwała Nr 354/XXXIV/08 Rady Miejskiej w Lublińcu z dnia 26 listopada 2008 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla terenów w rejonie ul. Powstańców Śl. oraz w rejonie ul. Częstochowskiej,
- Uchwała Nr 416/XXXVIII/09 Rady Miejskiej w Lublińcu z dnia 31 marca 2009 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obszaru położonego w północno – wschodniej części miasta Lublińca,
- Uchwała Nr 775/LVIII/2010 Rady Miasta Lubliniec z dnia 19 października 2010 r. w sprawie zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obszaru położonego w północno-zachodniej części miasta Lublińca obejmującego dzielnicę Steblów,
- Uchwała Nr 777/LVIII/2010 Rady Miejskiej w Lublińcu z dnia 19 października 2010 r. w sprawie zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla terenów w dzielnicy Wymyślacz miasta Lublińca,
- Uchwała Nr 167/XIII/2011 Rady Miasta Lubliniec z dnia 25 października 2011 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla terenu w rejonie Ronda Śląskiego w śródmieściu miasta Lublińca,
- Uchwała Nr 247/XXI/2012 Rady Miasta Lubliniec z dnia 26 czerwca 2012 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla obszaru w śródmieściu miasta Lublińca,
- Uchwała Nr 337/XXIX/2012 Rady Miejskiej w Lublińcu z dnia 21 grudnia 2012 r. w sprawie zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla obszaru w zachodniej części miasta Lubliniec,
- Uchwała Nr 430/XXXVIII/2013 Rady Miejskiej w Lublińcu z dnia 27 sierpnia 2013 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla obszaru w rejonie ul. Wiejskiej - Steblów w północnej części miasta Lublińca,
- Uchwała Nr 431/XXXVIII/2013 Rady Miejskiej w Lublińcu z dnia 27 sierpnia 2013 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla obszaru w rejonie ul. Cmentarnej oraz obszaru w rejonie ul. Dworcowej w śródmieściu miasta Lublińca,
- Uchwała Nr 751/LVII/2010 Rady Miejskiej w Lublińcu z dnia 27 września 2010r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenu w Parku Grunwaldzkim w Lublińcu,
- Uchwała Nr 394/XXXV/2013 r. Rady Miejskiej w Lublińcu z dnia 23 maja 2013 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla obszaru w rejonie ul. Klonowej i Częstochowskiej we wschodniej części miasta Lublińca,
- Uchwała Nr 457/XL/2013 Rady Miejskiej w Lublińcu z dnia 29 października 2013 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla obszaru w rejonie ul. Częstochowskiej w północno-wschodniej części miasta Lublińca,
- Uchwała Nr 522/XLVII/2014 Rady Miejskiej w Lublińcu z dnia 29 kwietnia 2014 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla obszaru w rejonie ul. Lisowickiej w zachodniej części miasta Lublińca.

Należy nadmienić, iż całość powierzchni Gminy Lubliniec objęta jest „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Lublińca" (Uchwała Nr 266/XXVI/2012 Rady Miasta Lublińca z dnia 25 września 2012 r.).

5. Ocena aktualnego stanu środowiska

5.1. Ochrona powietrza atmosferycznego

Zanieczyszczenia powietrza oddziałują bezpośrednio na zdrowie ludzi oraz na stan środowiska przyrodniczego. Ponadto wpływają na zmiany klimatu oraz wywołują niekorzystne procesy w ochronnej warstwie ozonowej. Ważną cechą zanieczyszczeń powietrza jest możliwość ich przenoszenia na znaczne odległości. Ochrona powietrza, zgodnie z polskimi przepisami, polega na zapobieganiu powstawaniu zanieczyszczeń, ograniczaniu lub eliminowaniu wprowadzanych do powietrza substancji zanieczyszczających w celu zmniejszenia stężeń do dopuszczalnego poziomu, względnie utrzymania ich na poziomie dopuszczalnych wielkości.

W województwie śląskim zagadnienia związane z ochroną powietrza ujęte są w *„Programie Ochrony Powietrza dla Stref Województwa Śląskiego, w których stwierdzone zostały ponadnormatywne poziomy stężeń substancji w powietrzu"*.

Program Ochrony Powietrza (POP) jest dokumentem przygotowanym w celu określenia działań, których realizacja ma doprowadzić do osiągnięcia wartości dopuszczalnych i docelowych substancji w powietrzu (załącznik do uchwały Nr III/52/15/2010 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 16 czerwca 2010 r.). Wskazanie właściwych działań wymaga zidentyfikowania przyczyn ponadnormatywnych stężeń oraz rozważenia możliwych sposobów ich likwidacji. Zgodnie z ustawą - Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2013 r., poz. 1232 t.j. z późn. zm.) przygotowanie i zrealizowanie Programu Ochrony Powietrza wymagane jest dla stref, w których stwierdzono przekroczenia poziomów dopuszczalnych lub docelowych, powiększonych w stosownych przypadkach o margines tolerancji, choćby jednej substancji, spośród określonych w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 24 sierpnia 2012 r. w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu (Dz. U. z 2012 r., poz. 1031). Na obszarze Województwa Śląskiego wyznaczono *10 takich stref*, przy czym Gmina Lubliniec zakwalifikowana została do ***strefy częstochowsko-lublinieckiej***. W POP określone zostały zadania do realizacji.

Jak wynika z *„Dwunastej rocznej oceny jakości powietrza w województwie śląskim, obejmującej 2013 rok"* przeprowadzonej przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska (WIOŚ), na terenie Województwa Śląskiego zostało wydzielonych *5 stref* służących do oceny jakości powietrza, przy czym Gmina Lubliniec należy do ***strefy śląskiej***. Zgodnie z art. 87 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2013 r., poz. 1232 t.j. z późn. zm.) oceny jakości powietrza dokonywane są w strefach, w tym w aglomeracjach.

Ocenę jakości powietrza atmosferycznego wykonuje się zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 24 sierpnia 2012 r. w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu (Dz. U. z 2012 r., poz. 1031).

Można nadmienić, że w nowym projekcie Programu Ochrony Powietrza dla stref Województwa Śląskiego (*„Program ochrony powietrza dla terenu województwa śląskiego mający na celu osiągnięcie poziomów dopuszczalnych i docelowych substancji w powietrzu oraz pułapu stężenia ekspozycji"*), strefa częstochowsko-lubliniecka, w której leży Gmina Lubliniec przekwalifikowana została na strefę śląską, zwłaszcza, że do oceny jakości powietrza Gmina należy już do strefy śląskiej.

Emisja zanieczyszczeń

Głównym źródłem zanieczyszczeń do powietrza na terenie Gminy Lubliniec jest emisja obejmująca:

- emisję niską (kotłownie, indywidualne paleniska domowe i prywatne zakłady),
- emisję z zakładów przemysłowych i energetycznych,
- emisję komunikacyjną,
- emisję niezorganizowaną np. oczyszczalnie ścieków itp.

Emisja niska (powierzchniowa)

Niska emisja na terenie Gminy Lubliniec związana jest z indywidualnymi środkami ciepłowniczymi w gospodarstwach domowych, które w przeważającej ilości wykorzystują jako źródło energii węgiel kamienny, często gorszego gatunku. Spala się w nich także różnego rodzaju materiały odpadowe, w tym odpady komunalne, które mogą być źródłem emisji dioksyn, ponieważ proces spalania jest niepełny i zachodzi w niższych temperaturach. Lokalne systemy grzewcze i piece domowe praktycznie nie posiadają urządzeń ochrony powietrza. Wielkość emisji z tych źródeł jest trudna do oszacowania i wykazuje zmienność sezonową, związaną z okresem grzewczym.

Ponadto wpływ na zanieczyszczenie powietrza mają także lokalne przestarzałe kotłownie pracujące dla potrzeb centralnego ogrzewania oraz małe przedsiębiorstwa spalające węgiel w celach grzewczych i technologicznych. Nie posiadają one praktycznie żadnych urządzeń do ochrony powietrza. Głównym paliwem w sektorze gospodarki komunalnej jest węgiel o różnej jakości i o różnym stopniu zasiarczenia. Funkcjonujące w tym sektorze stare urządzenia grzewcze posiadają niską sprawność. Głównymi zanieczyszczeniami powietrza są dwutlenek siarki, dwutlenek azotu, tlenek węgla i pył.

W związku ze znaczną ilością emitowanych z tego źródła zanieczyszczeń, w maju 2006 r. został opracowany ***„Program ograniczania niskiej emisji dla Gminy Lubliniec"***. Dla skutecznej jego realizacji istotne znaczenie miała duża ilość budynków jednorodzinnych usytuowanych na terenie Gminy. Analizę techniczno-ekonomiczną tych budynków przeprowadzono opierając się na wynikach ankietyzacji przeprowadzonej wśród mieszkańców. Wskazała ona, iż blisko 40 % obiektów należy do grupy o powierzchni ogrzewalnej od 100 do 150 m^2, a 45 % stanowi grupę o powierzchni od 150 do 200 m^2 i poniżej 100 m^2. Ponadto z przeprowadzonych ankiet wynika, że aż 77 % wytwarzanej do celów grzewczych energii powstaje w kotłach na węgiel kamienny. Poszerzające ten udział o miał i drewno wielkość ta sięga prawie 84 %. Gaz ziemny, będący drugim popularnym paliwem stanowi niewiele ponad 16 %.

Warianty możliwych do zastosowania technologii procesów spalania, które zostały ujęte w w/w Programie przedstawiają się następująco:

- **kotły gazowe** - Program nie wskazuje konkretnego producenta urządzenia, pozostawiając dobór użytkownikowi, podstawowym wymogiem jest posiadanie przez urządzenie świadectwa badań energetycznych i ekologicznych,
- **kotły olejowe** - Program nie wskazuje konkretnego producenta urządzenia, pozostawiając dobór użytkownikowi, podstawowym wymogiem jest posiadanie przez urządzenie świadectwa badań energetycznych i ekologicznych,
- **kotły na paliwo stałe** - Program nie wskazuje konkretnego producenta urządzenia, pozostawiając dobór użytkownikowi, podstawowym wymogiem jest posiadanie przez urządzenie świadectwa badań energetycznych i ekologicznych,
- **kotły na paliwa stałe (biomasa)** - w środowiskach miejskich związanych z działalnością rolniczą można zastosować źródła ciepła wykorzystujące odnawialne paliwa w postaci biomasy tj. słomy, zbóż, zrębów drewnianych, drewna opałowego.

Program ograniczania niskiej emisji proponował wykonanie prac termomodernizacyjnych. W celu zmniejszenia zapotrzebowania na energię cieplną, wskazane jest dokonanie ocieplenia ścian i stropów obiektów mieszkalnych łącznie z wymianą stolarki otworowej. Ponadto dodatkowy efekt obniżający emisję zanieczyszczeń polegać może na zastosowaniu kolektorów słonecznych stosowanych w instalacjach ciepłej wody użytkowej, a także zastosowaniu pomp cieplnych.

W latach 2007-2009 w omawianym Programie wzięło udział łącznie 416 gospodarstw domowych. Przeprowadzono:

- wymianę 363 kotłów węglowych na kotły węglowe retortowe,
- wymianę 1 kotła węglowego na kocioł olejowy,
- wymianę 52 kotłów węglowych na kotły gazowe,
- zabudowę 186 kolektorów słonecznych,
- 276 docieplеń ścian.

Aktualnie Gmina Lubliniec jest w trakcie opracowywania **Planu Gospodarki Niskoemisyjnej**, w ramach którego prowadzona jest m.in. inwentaryzacja źródeł niskiej emisji. Zakończenie realizacji umowy przewidywane jest do końca marca 2015 r.

Wielkość emisji niskiej pozostaje w pewnej relacji ze stopniem zgazyfikowania terenu Gminy. W tab. 2 przedstawiono porównanie stanu infrastruktury sieci gazowej Gminy na tle Powiatu Lublinieckiego wg GUS (stan na dzień 31 grudnia 2012 r.).

Tabela 2. Stan infrastruktury oraz zużycie gazu w gospodarstwach domowych w Gminie Lubliniec na tle Powiatu Lublinieckiego w 2012 r.

Wyszczególnienie	Długość czynnej sieci gazowej ogółem [km]	Czynne podłączenia do budynków mieszkalnych i niemieszkalnych [szt.]	Odbiorcy gazu [gosp. dom.]	Odbiorcy gazu ogrzewający mieszkania gazem [gosp. dom.]	Zużycie gazu [tys. m^3]	Zużycie gazu na ogrzewanie mieszkań [tys. m^3]
Lubliniec	127,68	2 881	4 438	1 878	2 715,5	1 942,6
Powiat Lubliniecki	221,33	3 138	4 513	1 925	2 795,6	2 009,3

Źródło: GUS (http://www.stat.gov.pl/)

Emisja z zakładów przemysłowych (punktowa)

Źródłem emisji zanieczyszczeń do powietrza jest także działalność przemysłowa zakładów produkcyjnych i usługowych funkcjonujących na terenie Gminy Lubliniec. Największy wpływ na stan środowiska z tego źródła mają podmioty gospodarcze tj.: Lentex S.A., Przedsiębiorstwo Komunikacji Samochodowej w Lublińcu Sp. z o.o., U&R CALOR Sp. z o.o., Energetyka Cieplna Opolszczyzny S.A., R.P.M. S.A., HOGER Sp. z o.o., EthosEnergy (dawniej TurboCare Poland S.A.), ELHAND TRANSFORMATORY Sp. z o.o. oraz BIOS Ferma Drobiu Rafał Głowa.

Dane dotyczące emisji zanieczyszczeń pyłowych i gazowych do powietrza pozyskano z Głównego Urzędu Statystycznego oraz z bezpośredniej ankietyzacji przedsiębiorstw prowadzących działalność na terenie Gminy.

Emisję pyłów i gazów w Powiecie Lublinieckim, na terenie którego leży Gmina Lubliniec z zakładów szczególnie uciążliwych wg GUS w latach 2012-2013 (stan na dzień 31.12.2012 r. i stan na dzień 31.12.2013 r.) w porównaniu do roku bazowego 2009 aktualizowanego Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Lubliniec przedstawia tab. 3.

Na stronie internetowej Głównego Urzędu Statystycznego znajdują się dane dotyczące emisji zanieczyszczeń do powietrza dla całego terenu Powiatu, natomiast nie widnieją statystyki dotyczące Gminy Lubliniec.

Tabela 3. Emisja pyłów i gazów wg GUS z zakładów szczególnie uciążliwych w Powiecie Lublinieckim w latach 2012-2013

Powiat Lubliniecki w latach	Emisja zanieczyszczeń pylowych [Mg/rok]			Emisja zanieczyszczeń gazowych [Mg/rok]				
	ogółem	ze spalania paliw	cementowo-wapiennicze i materiałów ogniotrwałych	ogółem	w tym			
					SO_2	NO_x	CO	CO_2
2009	31	16	1	23 549	136	32	80	23 282
2012	53	40	2	40 065	188	51	138	39 658
2013	51	37	2	35 678	189	51	114	35 293

Źródło: GUS (http://www.stat.gov.pl/)

Zanieczyszczenia zatrzymane lub zneutralizowane w urządzeniach do redukcji zanieczyszczeń w Powiecie Lublinieckim w latach 2012-2013 w porównaniu do roku bazowego, wg GUS kształtują się następująco:

- 2009 r.:
  - ✓ pyłowe – 1 310 Mg/rok, co dało 97,7 % redukcji wytworzonych zanieczyszczeń pyłowych,
  - ✓ gazowe – 243 Mg/rok, co dało 47,6 % redukcji wytworzonych zanieczyszczeń gazowych,
- 2012 r.:
  - ✓ pyłowe – 2 113 Mg/rok, co dało 97,6 % redukcji wytworzonych zanieczyszczeń pyłowych,
  - ✓ gazowe – 51 Mg/rok, co dało 11,1 % redukcji wytworzonych zanieczyszczeń gazowych,
- 2013 r.:
  - ✓ pyłowe – 2 147 Mg/rok, co dało 97,7 % redukcji wytworzonych zanieczyszczeń pyłowych,
  - ✓ gazowe – 151 Mg/rok, co dało 28,2 % redukcji wytworzonych zanieczyszczeń gazowych.

Emisja gazów i pyłów do powietrza w Gminie Lubliniec w latach 2011-2013 na podstawie przeprowadzonej ankietyzacji przedstawia się następująco:

- **RPM S.A.** – źródła emisji stanowią:
  kotły Radan typ RD – 4 szt., w tym 3 o mocy cieplnej 126 kW oraz 1 o mocy 103 kW, gaz GZ-50 oraz naziemna stacja paliw o pojemności 30 000 l.
- **„HOGER" Sp. z o.o.** – źródła emisji stanowią:
  zbiorniki cementu-silosy na cement 80 m^3 - filtr tkaninowy o skuteczności min. 99,5% - 2 szt., zbiornik popiołu lotnego-silos na popiół 80 m^3 - filtr tkaninowy o skuteczności min. 99,5%, dystrybutor oleju napędowego o pojemności 5 m^3 (emisja gazów w trakcie przeładunku), zbiornik magazynowania oleju opałowego o pojemności 4 m^3 (emisja gazów w trakcie przeładunku), kocioł na olej opałowy lekki o wydajności cieplnej 650 kW, kocioł na wióry drewniane o wydajności cieplnej 600 kW, kocioł na węgiel kamienny o mocy cieplnej 28 kW oraz kocioł na gaz ziemny wysokometanowy o mocy cieplnej 24 kW.
- **„BIOS" Ferma Drobiu Rafał Głowa** – zakład posiada pozwolenie zintegrowane nr 3385/05/2011. Źródło emisji stanowią wentylatory.

Ilość emisji zanieczyszczeń do powietrza z w/w zakładów przedstawiono w tab. 4.

Tabela 4. Ilość emisji zanieczyszczeń do powietrza z zakładów na terenie Gminy Lubliniec w latach 2011-2013 na podstawie przeprowadzonej ankietyzacji

Zakład	Rodzaj zanieczyszczenia	2011	2012	2013
RPM S.A.	GZ-50 [m^3]	53643	48173	56264
	węglowodory alifatyczne [kg]	2,54	0,96	1,00
	OW + ET [t]	430,8	278,92	286,5
"HOGER" Sp. z o.o.	pył - przeładunek cementu [Mg/rok]	0,00019	0,00052	0,00026
	pył - przeładunek popiołu lotnego [Mg/rok]	0,00011	0,00015	0,00011
	węglowodory alifatyczne - przeładunek paliw [Mg/rok]	0,00023	0,00012	0,00003
	węglowodory aromatyczne - przeładunek paliw [Mg/rok]	0,00012	0,00012	0,00003
"BIOS" Ferma Drobiu	amoniak [Mg/rok]	10,163		
	siarkowodór [Mg/rok]	3,108		
	pył ogółem [Mg/rok]	11,515		

Źródło: dane z ankiet przedsiębiorców

Emisja komunikacyjna (liniowa).

Na emisję zanieczyszczeń do powietrza wpływ ma także emisja ze źródeł komunikacyjnych. Na terenie Gminy krzyżują się dwie drogi krajowe nr 11 i nr 46, którymi prowadzony jest tranzyt. Ponadto przebiega droga wojewódzka nr 906 i drogi lokalne (międzypowiatowe) oraz drogi powiatowe, a także gminne. Intensywny ruch drogowy ze względu na emisję spalin do atmosfery z pojazdów silnikowych przyczynia się do obniżenia jakości powietrza na terenie Gminy.

Z powodu niekorzystnych warunków geograficznych istnieje zagrożenie napływu zanieczyszczeń z obszarów sąsiednich miast. Należy wziąć tu pod uwagę bliską odległość od terenów

silnie uprzemysłowionych (rejon Opola i GOP-u), z których następuje migracja zanieczyszczeń na teren Gminy.

Emisja niezorganizowana

Źródłem emisji niezorganizowanej na terenie Gminy Lubliniec jest oczyszczalnia ścieków przy ul. Spokojnej w Lublińcu.

Odnawialne źródła energii

Poprawa efektywności energetycznej wiąże się z rozwojem odnawialnych źródeł energii. Polityka Energetyczna Polski do 2030 r. zakłada zwiększenie udziału odnawialnych źródeł energii w finalnym zużyciu energii: co najmniej do poziomu 15% do 2020 r. i dalszy wzrost w latach następnych, 10% udział biopaliw transportowych oraz zwiększenie wykorzystania biopaliw II generacji do 2020 r., zrównoważone wykorzystanie obszarów rolniczych i ochrona lasów przed nadmierną eksploatacją na cele energetyczne.

W województwie śląskim dokonano inwentaryzacji zasobów, a także oszacowano potencjał źródeł odnawialnych w ramach *Programu wykorzystania odnawialnych źródeł energii na terenach nieprzemysłowych województwa śląskiego*. Zestawienie możliwości wykorzystania odnawialnych źródeł energii (OZE) na terenie Gminy zgodnie z w/w programem zostało przedstawione w tab. 5.

Tabela 5. Zestawienie możliwości wykorzystania OZE na terenie Gminy Lubliniec

Lp.	Gmina	Preferowane kierunki rozwoju – grupa A inwestycje krótkookresowe	Kierunki rozwoju możliwe do realizacji – grupa B inwestycje długookresowe
POWIAT LUBLINIECKI			
1.	**Lubliniec**	Energia z biomasy	

Źródło: Program wykorzystania odnawialnych źródeł energii na terenach nieprzemysłowych województwa śląskiego

Energia z biomasy

Do grupy gmin, które charakteryzują się najbardziej korzystnymi warunkami do rozwoju wykorzystania energii z biomasy (wzięto pod uwagę możliwy do pozyskania potencjał drewna oraz słomy i siana) – strefa A (Gminy o potencjale przekraczającym 35 TJ/rok) zaliczono Gminę Lubliniec.

Ocena jakości powietrza

Podstawowymi aktami prawnymi obowiązującymi aktualnie w zakresie sporządzania rocznej oceny jakości powietrza są:

- ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2013 r., poz. 1232 t.j. z późn. zm.),
- rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 13 września 2012 r. w sprawie dokonywania oceny poziomów substancji w powietrzu (Dz. U. z 2012 r., poz. 1032),
- rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 24 sierpnia 2012 r. w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu (Dz. U. z 2012 r., poz. 1031),
- rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 2 sierpnia 2012 w sprawie stref, w których dokonuje się oceny jakości powietrza (Dz. U. z 2012 r., poz. 914),
- rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 22 kwietnia 2011 r. w sprawie standardów emisyjnych z instalacji (Dz. U. z 2011 r. Nr 95, poz. 558).

Obowiązek sporządzania corocznej oceny poziomu substancji w powietrzu wynika z art. 89 znowelizowanej ustawy - Prawo ochrony środowiska, zgodnie z którym Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska dokonuje corocznych ocen poziomów substancji w powietrzu w danej strefie za rok poprzedni oraz odrębnie dla każdej substancji dokonuje klasyfikacji stref, w których poziom odpowiednio:

- przekracza poziom dopuszczalny powiększony o margines tolerancji,

- mieści się pomiędzy poziomem dopuszczalnym, a poziomem dopuszczalnym powiększonym o margines tolerancji,
- nie przekracza poziomu dopuszczalnego,
- przekracza poziom docelowy,
- nie przekracza poziomu docelowego,
- przekracza poziom celu długoterminowego,
- nie przekracza poziomu celu długookresowego.

Ocenę jakości powietrza w Gminie Lubliniec dokonano w ramach dwunastej, obejmującej 2013 r., rocznej oceny jakości powietrza w województwie śląskim.

Badania stanu czystości powietrza atmosferycznego prowadzone były przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska WIOŚ. Stacja pomiarowa znajduje się w Lublińcu przy ul. Piaskowej 56.

Ponadto stan jakości powietrza w Gminie Lubliniec uzyskano na podstawie wartości uzyskanych na podstawie modelowania WIOŚ w Katowicach statystyczną metodą analiz przestrzennych - Ważone Odwrotne Odległości (IDW) dla pyłu zawieszonego PM10, pyłu PM2,5, dwutlenku siarki, dwutlenku azotu i ołowiu oraz dla benzenu na podstawie opracowania Instytutu Ekologii Terenów Uprzemysłowionych w Katowicach *„Aktualizacja dla lat 2005-2007 oceny zanieczyszczenia powietrza w województwie śląskim w oparciu o modelowanie matematyczne ze szczególnym uwzględnieniem wpływu różnych źródeł emisji i zastosowanych parametrów do obliczeń dla dwutlenku siarki, tlenków azotu, pyłu zawieszonego PM10, benzenu, ołowiu i tlenku węgla oraz arsenu, kadmu, niklu i benzo(a)pirenu za 2007 rok"*, na zlecenie WIOŚ Katowice, 2008 r. (niepewność wyników modelowania dla stężeń średnich rocznych dla dwutlenku siarki, dwutlenku azotu wynosi 30%, zanieczyszczeń pyłowych, ołowiu i benzenu – 50%).

Lista zanieczyszczeń pod kątem spełnienia kryteriów określonych w celu ochrony zdrowia objęła: benzen, dwutlenek azotu, dwutlenek siarki, tlenek węgla, ozon, pył zawieszony PM10, pył zawieszony PM2,5, arsen, benzo(α)piren, ołów, kadm oraz nikiel.

Do zanieczyszczeń, które uwzględniono w ocenie ze względu na ochronę roślin należały: dwutlenek siarki, tlenki azotu oraz ozon.

Dwunastą roczną ocenę jakości powietrza w województwie śląskim przeprowadzono w oparciu o wyniki badań ze 145 stanowisk pomiarowych obejmujących pomiary:

- wysokiej jakości na stałych stacjach monitoringu, rozumiane jako pomiary ciągłe, prowadzone z zastosowaniem mierników automatycznych (pa) – 17 stanowisk pomiarowych dwutlenku azotu (NO_2), 1 - tlenków azotu (NO_x), 17 - dwutlenku siarki (SO_2), 10 – ozonu (O_3), 6 – pyłu zawieszonego PM10, 10 tlenku węgla (CO), 3 stanowiska benzenu (C_6H_6),
- manualne (pm): na stałych stacjach monitoringu prowadzone codziennie – 16 stanowisk pyłu PM10,
- 8 stanowisk pyłu PM2,5, 8 - stężeń ołowiu (Pb), 8 - kadmu (Cd), 8 – niklu (Ni), 9 – arsenu (As), 13 - benzo(α)pirenu (BaP),
- pasywne (pp) – 11 stanowisk benzenu (C_6H_6).

Dla wszystkich substancji podlegających ocenie, strefy zaliczono do jednej z poniższych klas:

- klasa A - jeżeli stężenia zanieczyszczenia na jej terenie nie przekraczały odpowiednio poziomów dopuszczalnych, poziomów docelowych, poziomów celów długoterminowych,
- klasa C - jeżeli stężenia zanieczyszczenia na jej terenie przekraczały poziomy dopuszczalne lub docelowe powiększone o margines tolerancji, w przypadku gdy ten margines jest określony,
- klasa D1 - jeżeli stężenia ozonu w powietrzu na jej terenie nie przekraczały poziomu celu długoterminowego,
- klasa D2 - jeżeli stężenia ozonu na jej terenie przekraczały poziom celu długoterminowego.

Gmina Lubliniec pod kątem oceny jakości powietrza ze względu na zawartość pyłu zawieszonego PM10 i PM2,5 oraz dwutlenku siarki, dwutlenku azotu, tlenków azotu, tlenku węgla,

benzenu, ozonu, ołowiu, kadmu, niklu, arsenu i benzo(a)pirenu zaliczana jest do **strefy śląskiej**. Roczną ocenę jakości powietrza dokonano w oparciu o wyniki przeprowadzonych w 2013 r. badań w punktach pomiarowych poszczególnych stref.

Wynikowe klasy dla strefy śląskiej, do której należy Gmina Lubliniec dla poszczególnych zanieczyszczeń z uwzględnieniem kryteriów dla ochrony zdrowia i ochrony roślin przedstawiono w tab. 6. Natomiast stan jakości powietrza w Gminie w 2013 r. przedstawiono w tab. 7.

Tabela 6. Wynikowe klasy dla strefy śląskiej dla poszczególnych zanieczyszczeń z uwzględnieniem kryteriów dla ochrony zdrowia i ochrony roślin za 2013 r.

Nazwa substancji	Symbol klasy wynikowej w 2013 r. dla poszczególnych zanieczyszczeń dla obszaru Gminy wg kryteriów określonych w celu ochrony zdrowia	Symbol klasy wynikowej w 2013 r. dla poszczególnych zanieczyszczeń dla obszaru Gminy wg kryteriów określonych w celu ochrony roślin
Pył zawieszony PM10	C	-
Pył zawieszony PM2,5	C	-
Dwutlenek siarki	A	A
Dwutlenek azotu	A	-
Tlenki azotu	-	A
Tlenek węgla	A	-
Ozon	C	A
Ołów	A	-
Kadm	A	-
Nikiel	A	-
Arsen	A	-
Benzen	A	-
Benzo(a)piren	C	-

Źródło: WIOŚ Katowice 2014

Wartości średnie stężeń pyłu zawieszonego PM10 w 2013 r. wyniosły: w strefie śląskiej - od 30 do 58 $\mu g/m^3$, przy wartości dopuszczalnej 40 $\mu g/m^3$.

Liczba przekroczeń dopuszczalnego poziomu stężeń 24-godzinnych pyłu zawieszonego PM10 była wyższa niż dopuszczalna częstość i wyniosła w strefie śląskiej od 1,2 do 4,2 razy więcej.

W 2013 r. wartości 90,4 percentyla dla stężeń 24-godzinnych pyłu zawieszonego PM10 przekroczyły poziom 50 $\mu g/m^3$, osiągając maksymalne przekroczenie w strefie śląskiej o 146 %.

Wartość dopuszczalna stężenia pyłu zawieszonego PM2,5 powiększona o margines tolerancji, wynosząca 26 $\mu g/m^3$, w 2013 r. w strefie śląskiej wyniosła od 23 do 38 $\mu g/m^3$.

Średnioroczne stężenia benzo(a)pirenu wyniosły w strefie śląskiej w 2013 r. od 5,0 do 11,0 ng/m^3 (wartość docelowa 1 ng/m^3).

Główną przyczyną wystąpienia przekroczeń pyłu zawieszonego PM10 i benzo(a)pirenu w okresie zimowym jest emisja z indywidualnego ogrzewania budynków, a w okresie letnim bliskość drogi z intensywnym ruchem pojazdów. Priorytetem zatem powinno stać się dalsze ograniczanie niskiej emisji ze źródeł komunalnych oraz emisji zanieczyszczeń komunikacyjnych pochodzących ze spalania paliw w silnikach samochodowych.

Tabela 7. Stan jakości powietrza w Gminie Lubliniec za 2013 r.

Lp.	Gmina	Średnie stężenie w 2013 r. [µg/m^3]					
		PM10	PM2,5	SO_2 [2)]	NO_2	Pb	benzen
Strefa PL2405 Strefa śląska – POWIAT LUBLINIECKI							
1.	Lubliniec ul. Piaskowa	32,1	24,7[1)]	-	-	0,03	-
2.	Lubliniec*	39	-	13	25	-	3

Wyjaśnienia:

[1)] *- wartość obliczona w oparciu o współczynnik udziału pyłu PM2,5 w PM10*

[2)] *- stężenie uśrednione dla roku dotyczy oceny poziomów substancji w powietrzu ze względu na ochronę roślin w strefie śląskiej, nie dotyczy aglomeracji stref miejskich zgodnie z zgodnie z §2 ust. 3 rozporządzenia Ministra Środowiska z 13 września 2012 r. w sprawie dokonywania oceny poziomów w powietrzu (Dz. U. z 2012 r., poz. 1032),*

* *- wartości uzyskane na podstawie modelowania WIOŚ w Katowicach statystyczną metodą analiz przestrzennych - Ważone Odwrotne Odległości (IDW)dla pyłu zawieszonego PM10, pyłu PM2,5, dwutlenku siarki, dwutlenku azotu i ołowiu oraz dla benzenu na podstawie opracowania Instytutu Ekologii Terenów Uprzemysłowionych w Katowicach „Aktualizacja dla lat 2005 - 2007 oceny zanieczyszczenia powietrza w województwie śląskim w oparciu o modelowanie matematyczne ze szczególnym uwzględnieniem wpływu różnych źródeł emisji i zastosowanych parametrów do obliczeń dla dwutlenku siarki, tlenków azotu, pyłu zawieszonego PM10, benzenu, ołowiu i tlenku węgla oraz arsenu, kadmu, niklu i benzo(a)pirenu za 2007 rok", na zlecenie WIOŚ Katowice, 2008 r. (niepewność wyników modelowania dla stężeń średnich rocznych dla dwutlenku siarki, dwutlenku azotu wynosi 30%, zanieczyszczeń pyłowych, ołowiu i benzenu – 50%)*

Źródło: WIOŚ Katowice 2014

5.2. Gospodarka wodno-ściekowa

5.2.1. Wody powierzchniowe

Pod względem hydrograficznym Gmina Lubliniec położona jest w całości w dorzeczu rzeki Odry, w zlewni rzeki Mała Panew i jej dopływów Lublinicy i Leśnicy. Przez teren Gminy przebiega dział wodny II rzędu pomiędzy dorzeczami Odry i Warty, stąd charakterystyczną cechą jest występowanie licznych obszarów źródliskowych rzek, stanowiących dopływy niższych rzędów Odry i Warty. Wody powierzchniowe na terenie Gminy Lubliniec reprezentowane są głównie przez rzeki: Mała Panew, Lublinica, Leśnica, Rokitnica, Rów Kochcicki. Uzupełnienie systemu hydrograficznego stanowią liczne, małe, krótkie cieki o niewielkim przepływie i znacznym stopniu zagęszczenia sieci oraz system rowów melioracyjnych. Główne cieki mają charakter nizinny, z deszczowo-śnieżnym reżimem zasilania, o znacznych przyborach wody w okresie roztopów wiosennych i małych przyborach w okresie maksimum opadów letnich.

System rzeczny uzupełniają lokalne zbiorniki wód powierzchniowych w postaci stawów hodowlanych, kompleks stawów na rzece Lublinica oraz Staw Piegża (Kacze Jezioro), Staw Posmyk i Staw Kokotek II i I w południowej części Gminy.

Stan wód powierzchniowych

Obowiązek badania i oceny jakości wód powierzchniowych w ramach Programu Monitoringu Środowiska wynika z art. 155a ust. 2 ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. - Prawo wodne (Dz. U. z 2012 r. poz. 145, t.j. z późn. zm.) zwanej dalej ustawą - Prawo wodne, przy czym zgodnie z ust. 3 tego artykułu badania jakości wód powierzchniowych w zakresie elementów fizykochemicznych, chemicznych i biologicznych należą do kompetencji Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska.

Celem wykonywania badań jest stworzenie podstaw do podejmowania działań na rzecz poprawy stanu wód oraz ich ochrony przed zanieczyszczeniem, w tym ochrony przed eutrofizacją powodowaną wpływem sektora bytowo-komunalnego i rolnictwa oraz ochrony przed zanieczyszczeniami przemysłowymi, w tym zasoleniem i substancjami szczególnie szkodliwymi dla środowiska wodnego. Oceny stanu wód powierzchniowych są wykorzystywane do zintegrowanego zarządzania wodami w układzie dorzeczy. Dlatego konieczne jest zapewnienie spójności badań i ocen realizowanych w ramach monitoringu wód: powierzchniowych i podziemnych.

Na terenie Gminy Lubliniec zgodnie z „*Programem Państwowego Monitoringu Środowiska dla województwa śląskiego na lata 2013-2015*" w 2013 r. nie były zlokalizowane żadne punkty pomiarowe. Jednakże wody powierzchniowe przepływające przez gminę badane były w dwóch punktach pomiarowo-kontrolnych monitoringu rzek tj.: Lublinica - poniżej Lublińca (punkt zlokalizowany w km 19+000 rzeki w granicach administracyjnych Gminy Pawonków) oraz Mała Panew - poniżej ujścia Stoły (m. Krupski Młyn) (punkt zlokalizowany w km 78+300 rzeki w granicach administracyjnych Gminy Krupski Młyn).

Stan na 2013 r.

Badania obejmowały ocenę stanu ekologicznego i stanu chemicznego wód, które wykonano w oparciu o rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 listopada 2011 r. w sprawie sposobu klasyfikacji stanu jednolitych części wód powierzchniowych oraz środowiskowych norm jakości dla substancji priorytetowych (Dz. U. z 2011 r. Nr 257, poz. 1545).

Dla operacyjnego punktu pomiarowo-kontrolnego Lublinica □ poniżej Lublińca oraz Mała Panew □ poniżej ujścia Stoły w 2013 r. prowadzony był monitoring badawczy. Szczegółowe wyniki badań przedstawiono w tab. 8. Z kolei za lata 2010-2012 r. dokonano oceny i klasyfikacja stanu/potencjału ekologicznego i stanu chemicznego rzek (tab. 9). Klasyfikacja elementów biologicznych w omawianych punktach wykazała umiarkowany i dobry stan wód (klasa III i II). Natomiast klasyfikacja elementów fizykochemicznych, obejmująca wskaźniki charakteryzujące stan fizyczny, warunki tlenowe, zasolenie, zakwaszenie, substancje biogenne została oceniona jako PSD (poniżej stanu dobrego) ze względu na przekroczenie stężenia kadmu i talu. Na podstawie oceny w/w elementów wykonano ogólną ocenę jednolitych części wód powierzchniowych. Ocena wykazała zły stan wód.

Tabela 8. Wyniki badań za 2013 r. wód powierzchniowych Gminy Lubliniec

Wyszczególnienie	Jednostka	Wartość za 2013 r.	
		Mała Panew	Lublinica
1. Elementy fizykochemiczne, w tym:			
1.1. Stan fizyczny			
Temperatura	°C	9,9	10,1
1.2. Warunki tlenowe			
Tlen rozpuszczony	mgO_2/l	10	9,6
BZT5	mgO_2/l	2,5	2,4
OWO	mgC/l	12	14,7
1.3. Zasolenie			
Przewodność w 20°C	µS/cm	519	472
Substancje rozpuszczone	mg/l	331	-
Twardość ogólna	$mgCaCO_3/l$	139	159
1.4. Zakwaszenie			
Odczyn pH	-	7-7,5	7-7,4
1.5. Substancje biogenne			
Azot amonowy	$mgN\text{-}NH_4/l$	1,51	0,8
Azot Kjeldahla	mgN/l	2,01	1,08
Azot azotanowy	$mgN\text{-}NO_3/l$	2,33	3,23
Azot ogólny	mgN/l	4,4	4,36
Fosforany	$mg\ PO_4/l$	0,179	0,866
Fosfor ogólny	mgP/l	0,189	0,48
2.1. Substancje szczególnie szkodliwe - specyficzne zanieczyszczenia syntetyczne i niesyntetyczne			
Cynk	mgZn/l	0,244	-
Tal	mgTl/l	0,0103	-
2.2. Substancje szczególnie szkodliwe - substancje priorytetowe			
Kadm i jego związki	µg/l	3,54	-
Ołów i jego związki	µg/l	6,6	-

Źródło: WIOŚ Katowice

Tabela 9. Ocena jakości wód powierzchniowych za lata 2010-2012 r. na terenie Gminy Lubliniec

Nazwa punktu pomiarowo-kontrolnego	Klasa elementów biologicznych	Klasa elementów fizykochemicznych - stan fizyczny, warunki tlenowe, zasolenie, zakwaszenie, substancje biogenne	Klasa elementów fizykochemicznych - specyficzne zanieczyszczenia syntetyczne i niesyntetyczne	Stan ekologiczny	Stan chemiczny	Stan ogólny
Mała Panew od Stoły do Lublinicy	III	PSD	PSD	UMIARKOWANY	PSD	ZŁY
Lublinica	II	PPD	-	UMIARKOWANY	-	ZŁY

Źródło: WIOŚ Katowice
Objaśnienia: PSD - poniżej stanu dobrego, PPD - poniżej potencjału dobrego

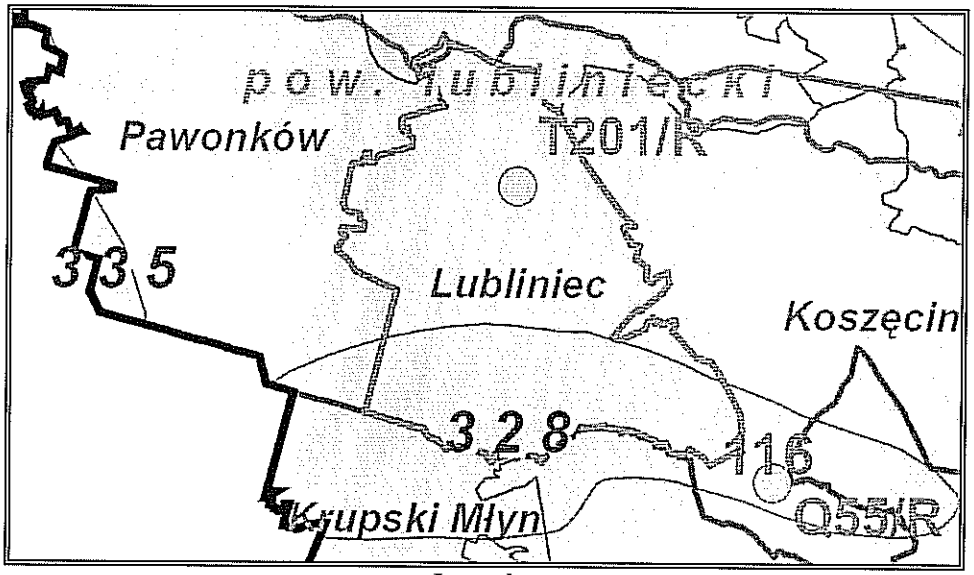
5.2.2. Wody podziemne

W obszarze Gminy Lubliniec występują dwie jednostki hydrogeologiczne (rys. 2):

- główny zbiornik wód podziemnych nr 327 „Lubliniec — Myszków", obejmujący cały obszar opracowania, wykształcony w utworach węglanowych triasu o typie szczelinowo - krasowym i ustanowionym obszarze zwykłej ochrony (OZO);
- główny zbiornik wód podziemnych nr 328 „Dolina kopalna rz. Mata Panew", położony w południowej części miasta Lublińca, wykształcony w piaszczystych utworach czwartorzędu o typie porowym i ustanowionym obszarze wysokiej ochrony (OWO).

W południowej część miasta w rejonie Kokotka znajduje się ujęcie płytkie wody. Ujęcie położone jest na terenie zwartego kompleksu leśnego i chronione 600 m strefą ochronną.

Pozostałe ujęcia na terenie miasta mają wyznaczone jedynie strefy ochrony bezpośredniej w ramach ogrodzenia.



Legenda:

- granica województwa
- granica powiatu
- granica gminy
- 116- Jednolita Część Wód Podziemnych
- granica Gminy Lubliniec

Główny Zbiornik Wód Podziemnych:

- *327-T-1,2*
- *328-Q*
- punkt pomiarowy monitoringu regionalnego

Rysunek 2. Główne Zbiorniki Wód Podziemnych na terenie Gminy Lubliniec
Źródło: Opracowanie własne na podstawie WIOŚ Katowice

Stan wód podziemnych

Wody podziemne na terenie Gminy Lubliniec zgodnie z *„Programem Państwowego Monitoringu Środowiska dla województwa śląskiego na lata 2013-2015"* w 2013 r. były badane w jednym punkcie zlokalizowanym na GZWP Nr 327 (punkt zaznaczony na rys.2). Woda zakwalifikowana została do klasy IV (woda słabej jakości). Poniżej w tab. 10 przedstawiono szczegółowe wyniki badań monitoringowych z 2012 i 2013 r. Wskaźniki, których poziom został zakwalifikowany do III klasy to odczyn, z kolei do IV klasy - temperatura i fluorki.

Ocena jakości wód podziemnych została wykonana w oparciu o rozporządzenia:

- Ministra Środowiska z dnia 23 lipca 2008 r. w sprawie kryteriów i sposobu oceny stanu wód podziemnych (Dz. U. z 2008 r. Nr 143, poz. 896),
- Ministra Zdrowia z dnia 29 marca 2007 roku w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. z 2007 r. Nr 61, poz. 417) ze zmianą (Dz. U. z 2010 r. Nr 72, poz. 466).

Tabela 10. Wyniki badań jakości wód podziemnych dla punktu monitoringu na terenie Gminy Lubliniec za 2013 r.

Wskaźnik	Jednostka	Wyniki Lubliniec	
		2013 r.	2012 r.
Temperatura	°C	18,8	19,8
Odczyn	pH	7,4	7,3
Tlen rozpuszczony	mgO_2/l	0,1	0,2
PEW w 20°C	µS/cm	535	759
Wapń	mg Ca/l	57	72
Magnez	mg Mg/l	26	29
Sód	mg Na/l	9,5	17
Potas	mg K/l	2,4	3,3
Żelazo ogólne	mg Fe/l	0,41	0,4
Cynk	mg Zn/l	0,01	0,048
Mangan	mg Mn/l	<0,005	0,005
Ołów	mg Pb/l	0,0021	<0,001
Kadm	mg Cd/l	<0,00002	<0,00002
Glin	mg Al/l	0,05	0,02
Bor	mg B/l	<0,08	<0,08
Bar	mg Ba/l	0,05	0,05
Miedź	mg Cu/l	<0,005	<0,005
Nikiel	mg Ni/l	<0,005	<0,005
Chrom ogólny	mg Cr/l	<0,005	<0,005
Arsen	mg As/l	<0,01	<0,01
Amoniak	mg NH_4/l	0,17	0,17
Azotany	mg $N0_3$/l	<0,44	<0,44
Azotyny	mg $N0_2$/l	<0,01	<0,01
Siarczany	mg SO_4/l	71	130
Chlorki	mg Cl/l	5,7	11
Fosforany rozp.	mg PO_4/l	<0,02	0,02
Fluorki	mg F/l	1,5	1,6
Wodorowęglany	mg HCO_3/l	230	224
OWO	mg C/l	<1,0	1,4

***Źródło:** WIOŚ Katowice*

Dodatkowo do zadań Państwowej Inspekcji Sanitarnej należy kontrola jakości wody ujmowanej, wykorzystywanej do zaopatrzenia ludności w wodę. Organy PIS wykonują badania wody w miejscach jej ujmowania do celów wodociągowych. Szczegółowy zakres kompetencji został określony

w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 27 listopada 2002 r. w sprawie wymagań, jakim powinny odpowiadać wody powierzchniowe wykorzystywane do zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia (Dz. U. z 2002 r. Nr 204, poz. 1728). Na terenie Gminy Lubliniec nadzorem sanitarnym objęta jest:

- woda z wodociągu sieciowego Lubliniec, ul. Piaskowa,
- woda z wodociągu sieciowego Lubliniec, ul. Częstochowska,
- wody z wodociągu sieciowego Kokotek.

Ogółem w 2013 r. w ramach monitoringu jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi na terenie Gminy Lubliniec przeprowadzono 15 kontroli sanitarnych, w trakcie których pobrano 27 próbek wody do badań. PPIS w Lublińcu w oparciu o rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 29 marca 2007 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi wydał ocenę o przydatności wody do spożycia na terenie Gminy Lubliniec w 2013 r.

Gospodarka wodno - ściekowa

Zaopatrzenie w wodę

Zaopatrzenie w wodę w Gminie Lubliniec prowadzone jest przez Zarząd Gospodarki Komunalnej Lokalowej i Ciepłownictwa (ZGKLiC).

Gmina zaopatrywana jest w wodę z trzech ujęć wód podziemnych. Dane dotyczące ujęć wody na terenach będących własnością Gminy Lubliniec przedstawiono w tab. 11.

Tabela 11. Dane dotyczące ujęć wody na terenach będących własnością Gminy Lubliniec

nazwa ujęcia		ujęcie nr 1, ul. Piaskowa		ujęcie nr 3, ul. Częstochowska	ujęcie SUW Kokotek	
		studnia nr 1	studnia nr 1Z	studnia nr 3	studnia nr S2	studnia nr S5
rok budowy		1936-1937	1971-1972	1967	1976	1997
ilość studni		2		2	2	
rzędna terenu [m npm]		258	253,779	272,64	244,3	244,6
głębokość odwiertu [m]		480	440	1000	69	440
stratygrafia ujętego poziomu		utwór węglanowy trias środkowy (wapń muszlowy)		utwór węglanowy trias środkowy (wapń muszlowy)	utwór czwartorzędowy	
pobór wody [m^3/rok]	2011 r.	226 910		344 267	850 619	
	2012 r.	319 508		343 818	657 448	
	2013 r.	256 380		207 112	729 238	
max roczne wydobycie wody wg. Pozwolenia wodnoprawnego Qr [m^3/rok]		657 000		770 880	1 752 000	
wydajność eksploatacyjna [m^3/h]		45	75	110	200	
depresja [m]		26	88,8	20,2	5,3	4,2
statyczne zw. wody (w czasie postoju studni, mierzone do pow. terenu)		29,9	28,7	30,1	7,9	7,8

Źródło: Urząd Miejski w Lublińcu

Stan techniczny ujęć ocenia się jako dobry, na bieżąco wykonywane są remonty urządzeń, armatury wodociągowej i pomiarowej oraz monitoring pracy ujęć.

Na terenie Gminy ZGKLiC obsługuje 100,9 km sieci wodociągowej, która zaopatruje w wodę 3 537 gospodarstw domowych, poprzez 4 254 szt. przyłączy (stan na 2013 r.), ilość dostarczonej wody w 2013 r. wynosiła 352 851 m^3. Stan techniczny sieci wodociągowej w większości określany jest jako dobry, część odcinków przeznaczona jest do wymiany. Rejonami pozbawionymi dostępu do sieci wodociągowej są nowe tereny inwestycyjne powstałe z podziału terenów prywatnych.

Zużycie wody za 2013 r. w rozbiciu na jednostki użyteczności publicznej, podmioty gospodarcze i gospodarstwa domowe przedstawia się następująco:

- jednostki użyteczności publicznej (43 szt.): 105 646 m^3/rok,
- podmioty gospodarcze (332 szt.): 205 742 m^3/rok,
- gospodarstwa domowe (3 537 szt.): 352 851 m^3/rok.

Wykaz największych odbiorców wody wraz z rocznym zużyciem za lata 2011-2013 r. przedstawiono w tab. 12.

Tabela 12. Wykaz największych odbiorców wody

Nazwa odbiorcy	Ilość wody 2011 r. [m^3/rok]	Ilość wody 2012 r. [m^3/rok]	Ilość wody 2013 r. [m^3/rok]
Zakłady „Lentex" S.A.	24 746,2	21 030,8	16 150,0
„BIOS" Ferma Drobiu Głowa R.	17 243,8	18 361,0	20 261,4
Jednostka Wojskowa nr 4101	16 922,8	20 931,8	11 380,7

Źródło: Urząd Miejski w Lublińcu

Gospodarka ściekowa

Zgodnie z danymi przekazanymi przez Urząd Miejski w Lublińcu ilość mieszkańców przyłączonych do kanalizacji sanitarnej w gminie wynosi 22 926 osób, a długość istniejącej sieci kanalizacji sanitarnej wynosi 97,7 km, natomiast kanalizacji ogólnospławnej: 15 km, długość kanalizacji deszczowej wynosi 83,8 km, ilość przyłączy: 3 757 szt. (stan na 31.12.2013 r.). W pozostałych przypadkach gospodarka ściekowa opiera się na szczelnych zbiornikach bezodpływowych w liczbie 355 szt. oraz na przydomowych oczyszczalniach ścieków w liczbie 29 szt. Rejonami pozbawionymi dostępu do sieci kanalizacyjnej są nowe tereny inwestycyjne powstałe z podziału terenów prywatnych.

Oszacowana została długość kanalizacji deszczowej w ulicach oraz ilość przykanalików do posesji, będących w administracji Gminy Lubliniec, które powinny zostać wymienione na skutek obfitych opadów deszczu (stan na czerwiec 2013 r.). Szacunkowa długość kanalizacji wynosi 4199 m, natomiast przewidziane nakłady na tę inwestycję: 2 720 200 zł. Szacunkowa liczba przykanalików: 167 szt., szacunkowe nakłady: 3 046 400 zł. Oszacowano również długość kanalizacji deszczowej w ulicach oraz liczbę przykanalików do posesji będących w administracji Starostwa Powiatowego, które powinny zostać wymienione. Długość kanalizacji: 908 m, przewidziane nakłady na tę inwestycję: 730 800 zł. Liczba przykanalików: 61 szt., szacunkowe nakłady: 892 500 zł.

Oczyszczanie ścieków

Ścieki komunalne na terenie Gminy Lubliniec oczyszczane są w oczyszczalni ścieków zlokalizowanej przy ul. Spokojnej 2. Oczyszczalnia ścieków w Lublińcu to oczyszczalnia biologiczna z podwyższonym usuwaniem związków azotu (N), fosforu (P) spełniająca standardy odprowadzania ścieków dla aglomeracji. Oczyszczalnia wykorzystuje technologię mechaniczno-biologicznego oczyszczania ścieków, które odprowadzane są do rzeki Lublinicy. Ciąg technologiczny oczyszczalni ścieków przedstawia się następująco:

- dopływ ścieków surowych, studnia zbiorcza ST 01,
- budynek z sitem obrotowym typu Huber (zrealizowane w 2007 r.),
- pompownia ścieków,
- piaskownik,
- osadnik wstępny - 2 szt.,
- komory osadu czynnego - 2 ciągi:
  - strefa defosfatacji,
  - strefa denitryfikacji,
  - strefa nitryfikacji,
- węzeł BIOGRADEX działający od 2004 r.,
- stacja dozująca koagulant PIX,
- osadnik wtórny - 3 szt.,

- pompownia osadów,
- stacja dmuchaw,
- otwarte baseny fermentacyjne – 2 szt.,
- poletka osadowe,
- punkt zlewczy ścieków dowożonych.

Podstawowe dane techniczne oczyszczalni przedstawiono w tab. 13.

Tabela 13. Charakterystyka oczyszczalni ścieków w Lublińcu

lokalizacja	Lubliniec, 42-700, ul. Spokojna 2
RLM	32 500
średnia przepustowość [m^3/d]	7 500
maksymalna godzinowa przepustowość [m^3/h]	358
maksymalna roczna przepustowość [m^3/a]	2 737 500
ścieki dopływające siecią kanalizacyjną [m^3/d]	2 578
ścieki dowożone [m^3/d]	52
średnie obciążenie [m^3/d]	4 519
średnio [% przepustowości]	60,25
ilość ścieków oczyszczonych w 2012 r. [m^3/a]	1 649 400
% redukcji BZT_5 [mgO_2/l]	90%
% redukcji $ChZT_{Cr}$ [mgO_2/l]	75%
% redukcji zawiesina ogólna [mg/l]	90%
% redukcji fosfor ogólny [mgP/l]	85%
% redukcji azot ogólny [mgN/l]	80%
odbiornik	rzeka Lublinica

Źródło: *Urząd Miejski w Lublińcu*

Planowana jest modernizacja i rozbudowa części osadowej oczyszczalni ścieków. Do 30.07.2015 r. zaplanowano opracowanie dokumentacji projektowo-kosztorysowej, natomiast do końca 2016 r. planowana jest realizacja robót budowlanych.

ZGKLiC nie ma planów rozbudowy zarówno sieci wodociągowej, jak i kanalizacji sanitarnej oraz deszczowej, nie planuje również budowy nowych ujęć wody.

Według danych GUS, na terenie Gminy Lubliniec znajduje się 5 oczyszczalni przemysłowych, w tym 4 mechaniczne oraz 1 biologiczna. Ilość odprowadzanych ścieków przemysłowych wynosi 240 dam^3/rok, w tym 8 dam^3/rok do sieci kanalizacyjnej, reszta jest oczyszczana (stan na 31.12.2013 r.).

5.3. Ochrona przed powodzią

Do aktualnych regulacji prawnych dotyczących ochrony przed powodzią należy ustawa z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo wodne (Dz. U. z 2012 r., poz. 145, t.j. z późn. zm.).

Powodzie mogą być wynikiem normalnych zjawisk przyrodniczych, którym człowiek nie może zapobiec albo wynikiem działalności człowieka poprzez zakłócenie normalnych zjawisk przyrodniczych, a także wynikiem awarii technicznych urządzeń. Główną przyczyną powodzi jest większy opad wody w stosunku do możliwości infiltracyjnych gleby w jednostce czasu.

Przyczyny naturalnych wezbrań są następujące:

- wezbrania nawalne - pochodzące z gwałtownych deszczy (30 - 40 mm) w krótkim okresie czasu, niedające się przewidzieć,
- wezbrania rozlewne - pochodzące z deszczy głównie w miesiącach letnich przy opadach trwających 3-5 dni, które są możliwe do przewidzenia,

- wezbrania zatorowe - wynikające z zatkania profilu rzecznego tzw. śryżem i lodem dennym, ma to miejsce w okresie wiosennym po mroźnej zimie (śryż - są to kryształki lodu zbite w gąbczastą masę tworzącą się w wodzie o temp. $< 0^0$C),
- roztopy - w wyniku topnienia śniegu i lodu, które mogą być:
  - ✓ solarne - przy dodatnich temp. w ciągu dnia i mroźnej temp. w ciągu nocy,
  - ✓ adekwatno-opadowe - przy topnieniu śniegu z opadami deszczu.

Wezbrania prowadzące do powodzi mogą być wynikiem działalności człowieka, do których głównie należą:

- awarie zapór wodnych, którym towarzyszy gwałtowny spływ wody na tereny leżące poniżej zapory,
- zalanie polderów, co ma miejsce w czasie sztormu (polder - osuszony, depresyjny teren przymorski lub przy obwałowaniach rzek),
- regulacje rzek polegające na skróceniu koryta rzeki, aby poprawić jej spławność przez likwidację licznych meandrów zmniejszając w ten sposób pojemność rzeki, a także jej zdolność infiltracyjną,
- wylesianie znacznych obszarów, które mają dużą zdolność zatrzymywania wody z opadów głównie przez system korzeniowy.

Przed skutkami powodzi można zabezpieczyć się poprzez:

- unikanie zabudowy na terenach zalewowych,
- pogłębianie koryta rzeki,
- budowę wałów przeciwpowodziowych,
- dbałość o stan wałów przeciwpowodziowych ich szczelności i wytrzymałości,
- rozszerzenie odległości między wałami przeciwpowodziowymi,
- właściwe utrzymanie wałów i koryta rzeki poprzez usuwanie krzewów, drzew i innych przeszkód utrudniających spływ wody,
- dbałość o czystość międzywałów,
- zwiększenie retencji przez zalesianie (retencja lasu jest 10 x większa niż pola ornego),
- budowę zbiorników retencyjnych szczególnie w górnych odcinkach rzek, a w dolnych budowę polderów i zbiorników wodnych (zbiorniki retencyjne można wykorzystać do wytwarzania energii elektrycznej i sportów wodnych),
- świadome przerywanie wałów i kierowanie wezbranych wód na przyległe tereny chroniąc niżej położone tereny zaludnione i ważne obiekty przemysłowe uzyskując w ten sposób wytłumienie naporu fali powodziowej (ważna tu jest ścisła koordynacja działań w czasie),
- budowę wrót i śluz do wprowadzania i odprowadzania wód, co pozwala złagodzić siłę naporu wód i tak nią pokierować aby omijała zagrożone tereny,
- stworzenie sprawnych i odpowiedzialnych służb znających swoje obowiązki i kompetencje,
- rozbudowę sieci wodowskazów, aby informacja o nadchodzącej fali powodziowej była pełna,
- tzw. „małą retencję", tj. budowę stawów, zastawek piętrzących i małych zbiorników, co przyczyni się także do rozwoju agroturystyki,
- budowę tzw. „zbiorników suchych" poniżej zbiornika retencyjnego w celu okresowego hamowania odpływu i łagodzenia kształtu fali powodziowej.

W **Programie małej retencji dla Województwa Śląskiego** (Uchwała nr II/43/1/2006 z dnia 16 stycznia 2006 r. Sejmiku Województwa Śląskiego) z aneksem z dnia 28 sierpnia 2006 r. (Uchwała Sejmiku Województwa Śląskiego nr II/51/2/2006) ujęto działania na rzecz poprawy, stanu, odbudowy oraz powiększenia zasobów wodnych kraju i elementów ochrony przeciwpowodziowej. Jako priorytetowe kierunki działań z zakresu małej retencji przyjęto:

- odbudowę, modernizację i budowę urządzeń piętrzących w celu wykorzystania wody do nawodnień, spowolnienia odpływu wód powierzchniowych oraz ochrony gleb torfowych,
- uzupełnienie i modernizację obiektów melioracyjnych pod kątem zachowania równowagi ekologicznej biotopów,

- odbudowę, modernizację i budowę budowli piętrzących i stopni przeciwerozyjnych dla podniesienia poziomu wody gruntowej na obszarach przyległych,
- odbudowę, modernizację i budowę nowych sztucznych zbiorników wodnych o pojemności do 5 mln m^3 na rzekach i potokach,
- odbudowę, modernizację i budowę nowych stawów rybnych,
- piętrzenie istniejących małych jezior i magazynowanie dodatkowych zasobów wody z jednoczesnym podniesieniem walorów krajobrazowych i estetycznych środowiska przyrodniczego.

W lutym 2012 r. firma LEMTECH Konsulting Sp. z o.o. z Krakowa opracowała *„Aktualizację Programu małej retencji dla województwa śląskiego wraz z Prognozą oddziaływania na środowisko. Prognoza oddziaływania na środowisko Aktualizacji Programu małej retencji dla województwa śląskiego"*.

W wykazie obiektów małej retencji ujętych w *„Aktualizacji Programu małej retencji dla województwa śląskiego"* znajdują się 3 zbiorniki suche o funkcji przeciwpowodziowej zlokalizowane na terenie Gminy Lubliniec. Parametry tych zbiorników przedstawiono w tab. 14.

Tabela 14. Wykaz obiektów małej retencji ujętych w Aktualizacji Programu małej retencji dla województwa śląskiego zlokalizowanych na terenie Gminy Lubliniec

Lp.	Lokalizacja obiektu		Nazwa obiektu	Nazwa rzeki/cieku	Zbiornik, polder	Funkcje obiektu	Obecność przeplawki	Planowany termin realizacji robót
	Gmina	Miejscowość						
1.	Lubliniec	Lubliniec	Lubliniec Z-2	Lublinica	Zbiornik suchy	Zbiornik przeciwpowodziowy	NIE	b.d.
2.	Lubliniec	Lubliniec	Lubliniec Z-1	Lublinica	Zbiornik suchy	Zbiornik przeciwpowodziowy	NIE	b.d.
3.	Lubliniec	Lubliniec	Lubliniec Z-3	Lublinica	Zbiornik suchy	Zbiornik przeciwpowodziowy	NIE	b.d.

Źródło: Aktualizacja Programu małej retencji dla województwa śląskiego

Plan Reagowania Kryzysowego Miasta Lublińca

Gmina Lubliniec opracowała „Plan Reagowania Kryzysowego Miasta Lublińca", który został zatwierdzony i wprowadzony do użytku z dniem 3 marca 2010 r.

W Planie tym scharakteryzowano zagrożenia wraz z oceną ryzyka i prawdopodobieństwem wystąpienia. Jednym ze zdarzeń powodujących sytuację kryzysową może być powódź. Miasto Lubliniec nie jest zagrożone powodziami w takim stopniu jak inne miejscowości, z uwagi na to, że nie przepływają przez nie większe rzeki. Z kolei te, które przepływają dotychczas nie spowodowały dużych wylewów, wystąpiły jedynie podtopienia gruntów i piwnic domów usytuowanych w pobliżu przepływających rzek i potoków. Rzeki i potoki te stwarzają największe zagrożenie dla przepustów i mostów na niektórych drogach.

Miejski zespół reagowania kryzysowego

W skład miejskiego zespołu kierującego wchodzą:

- Burmistrz Miasta Lublińca,
- miejski zespół reagowania kryzysowego.

W skład systemu wykonawczego wchodzą jednostki organizacyjne, które ustawowo (statutowo) bądź na podstawie zawartego porozumienia zobowiązane są do reagowania w sytuacji zagrożenia życia, zdrowia lub mienia, zagrożenia środowiska, bezpieczeństwa państwa lub porządku publicznego oraz te, których profil działania lub posiadane zasoby mogą być użyteczne w takich działaniach.

Tereny zagrożone powodziami wynikające z zapisów aktualizowanego POŚ

Jak wynika z zapisów *„Aktualizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Lubliniec na lata 2010-2013 z perspektywą do 2018 r."*, w Gminie Lubliniec zagrożenia powodziowe występują

w rejonie rzeki Leśnicy i Małej Panwi w przysiółkach Posmyk i Kokotek, a także lokalnie w mieście w okolicach ul. Leśnej, Wierzbowej, Ceglanej i Opolskiej oraz dzielnicy Steblów.

5.4. Gospodarka odpadami komunalnymi

Obecny system gospodarowania odpadami komunalnymi na terenie Gminy Lubliniec realizowany jest w oparciu o *„Regulamin utrzymania czystości i porządku na terenie Gminy Lubliniec"* przyjęty Uchwałą Nr 322/XXVIII/2012 Rady Miejskiej w Lublińcu z dnia 27 listopada 2012 r. Warto nadmienić, iż zgodnie z zapisami ustawy o odpadach (Dz. U. z 2013 r., poz. 21 t.j. z późn. zm.) zrezygnowano z opracowywania planu gospodarki odpadami na szczeblu gminnym i powiatowym. Obowiązują natomiast krajowy plan gospodarki odpadami oraz wojewódzkie plany gospodarki odpadami. Obecnie obowiązuje Krajowy Plan Gospodarki Odpadami (KPGO) 2014 przyjęty Uchwałą Nr 217 Rady Ministrów z dnia 24 grudnia 2010 r. (M. P. z 2010 r. Nr 101, poz. 1183) oraz Plan gospodarki odpadami dla Województwa Śląskiego 2014 przyjęty Uchwałą Nr IV/25/1/2012 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 24 sierpnia 2012 r.

Jak wynika z informacji przekazanych przez Urząd Miejski w Lublińcu ilość odebranych zmieszanych odpadów komunalnych w 2013 r. wynosiła 3 372,2 Mg, natomiast pozostałych odpadów zebranych w sposób selektywny 2 113,5 Mg. Wskazuje to na znacznie lepszą gospodarkę odpadami komunalnymi niż w latach wcześniejszych. Oprócz tego w 2013 r. zebrano 0,2 Mg przeterminowanych leków, 128,7 Mg odpadów z czyszczenia ulic i placów, 193,5 Mg innych odpadów nieulegających biodegradacji oraz 232,9 Mg innych odpadów komunalnych. Ilość odebranych poszczególnych frakcji odpadów komunalnych zestawiono w tab. 15.

Tabela 15. Zestawienie ilości odebranych odpadów komunalnych z terenu Gminy Lubliniec w latach 2010-2013

Lp.	Rodzaj odpadu	Kod odpadu	Masa [Mg]			
			2010 r.	2011 r.	2012 r.	2013 r.
1.	Papier i tektura	15 01 01	27,2	21,0	22,4	52,7
2.	Tworzywa sztuczne	15 01 02	37,1	55,2	82,2	275,6
3.	Szkło	15 01 07	3,1	3,6	2,8	223
4.	Odpady wielkogabarytowe	20 03 07	30,8	17,6	25,3	168,6
5.	Zużyty sprzęt EE	20 01 35, 20 01 36	0,1	0,2	0,2	4,6
6.	Odpady biodegradowalne	20 02 01, 20 02 03	235,3	188	228,8	137,4
7.	Zmieszane odpady opakowaniowe	15 01 06	-	-	-	94,9
8.	Odpady remontowo-budowlane	17 01 01 - 17 09 04	-	-	253,2	1 156,7
Suma			**333,6**	**285,6**	**614,9**	**2 113,5**
9.	Odpady zmieszane	20 03 01	7 912,2	7 457,3	6 670,8	3 372,2

Źródło: Informacje z Urzędu Miejskiego w Lublińcu

Analizując ilości odpadów komunalnych przedstawionych w powyższej tabeli można stwierdzić, iż z roku na rok maleje ilość odebranych od mieszkańców zmieszanych odpadów komunalnych. Rośnie natomiast ilość odebranych odpadów zbieranych w sposób selektywny. W roku 2013 odebrano prawie 2 razy mniejszą ilość odpadów zmieszanych niż w roku wcześniejszym oraz prawie 3,5 razy więcej odpadów zebranych w sposób selektywny. Wprowadzenie nowego systemu gospodarowania odpadami miało znaczący wpływ na wzrost selektywnej zbiórki.

Na terenie Gminy Lubliniec w 2011 r. przeprowadzona została inwentaryzacja azbestu i wyrobów zawierających azbest, w wyniku której stwierdzono, że na terenie Gminy znajdują się płyty faliste oraz płyty płaskie cementowo-azbestowe występujące na pokryciach dachowych, elewacjach budynków mieszkalnych oraz budynków zabudowy gospodarczej w 73 lokalizacjach. Występują również rury i złącza azbestowo-cementowe (rurociągi) zabudowane na sieciach wodociągowych, o łącznej długości 1 095 mb. Oszacowana ilość wyrobów zawierających azbest na terenie Lublińca w 2011 r. wynosiła 158,77 Mg, z których 63,75% miała stan średni, a tylko 1,16% zły. W tab. 16

przedstawiono aktualną informację pozyskaną z Bazy Azbestowej odnośnie postępów usuwania wyrobów zawierających azbest na terenie Gminy Lubliniec.

Tabela 16. Postęp usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Lubliniec, wg stanu na lipiec 2014 r. [kg]

Miejscowość	Zinwentaryzowane			Unieszkodliwione			Pozostałe do unieszkodliwienia		
	razem	os. fizyczne	os. prawne	razem	os. fizyczne	os. prawne	razem	os. fizyczne	os. prawne
Lubliniec	208 345	95 799	112 546	4 777	4 015	762	203 568	91 784	111 784

Źródło: Baza Azbestowa

W dniu 1 stycznia 1997 r. weszła w życie ustawa z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz. U. z 1996 r. Nr 132, poz. 622), która była wielokrotnie nowelizowana, tekst jednolity opublikowano w Dz. U. z 2005 r. Nr 236, poz. 2008 z późn. zm.

Transpozycja nowej dyrektywy ramowej (Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/98/WE z dnia 19 listopada 2008 r. w sprawie odpadów) do polskich uregulowań prawnych poskutkowała kolejnymi zmianami w ustawie o utrzymaniu czystości i porządku w gminach.

W 2011 r. przez Sejm przyjęta została ustawa z dnia 1 lipca 2011 r. o zmianie ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2011 r. Nr 152, poz. 897 z późn. zm), która weszła w życie w dniu 1 stycznia 2012 r. Jednolity tekst ustawy ogłoszono w Dz. U. z 2013 r., poz. 1399. Ustawa ta doprecyzowuje zadania gmin w zakresie gospodarowania odpadami, w tym:

- ustanowienia selektywnego zbierania odpadów komunalnych obejmującego co najmniej następujące frakcje odpadów: papier, metal, tworzywa sztuczne, szkło i opakowania wielomateriałowe oraz odpady komunalne ulegające biodegradacji, w tym odpady opakowaniowe ulegające biodegradacji,
- prowadzenia we wskazanym zakresie selektywnego zbierania i odbierania odpadów komunalnych, w tym powstających w gospodarstwach domowych przeterminowanych leków i chemikaliów, zużytych baterii i akumulatorów, zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego, mebli i innych odpadów wielkogabarytowych, odpadów budowlanych i rozbiórkowych oraz zużytych opon, a także odpadów zielonych,
- tworzenia punktów selektywnego zbierania odpadów komunalnych i wskazywania miejsc, w których mogą być prowadzone zbiórki zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego pochodzącego z gospodarstw domowych,
- zapewnienia osiągnięcia odpowiednich poziomów recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami oraz ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania,
- prowadzenia działań informacyjnych i edukacyjnych w zakresie prawidłowego gospodarowania odpadami komunalnymi, w szczególności w zakresie selektywnego zbierania odpadów komunalnych,
- udostępniania na stronie internetowej urzędu gminy informacji dotyczących gospodarowania odpadami,
- dokonywania corocznej analizy stanu gospodarki odpadami komunalnymi.

Gminy miały obowiązek wdrożyć nowy system gospodarowania odpadami do 1 lipca 2013 r. W Gminie Lubliniec system ten zaczął funkcjonować od 1 lipca 2013 r. Gminy pobierają opłaty od właścicieli nieruchomości i w zamian zapewniają świadczenie usług w zakresie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości. W celu wypełnienia w/w obowiązków gmina przeprowadza przetargi na odbieranie lub odbieranie i zagospodarowanie odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości i zostają podpisane umowy pomiędzy gminą, a przedsiębiorcami. Ponadto prowadzona musi być także kampania edukacyjno-informacyjna, mająca na celu zapoznanie właścicieli nieruchomości z obowiązującymi przepisami.

Najważniejszą zmianą w ustawie o utrzymaniu czystości i porządku w gminach jest zmiana sposobu finansowania gospodarki odpadami. Opłaty za gospodarowanie odpadami właściciele nieruchomości są obowiązani ponosić na rzecz gminy. Obowiązek ponoszenia niniejszej opłaty powstaje:

- za każdy miesiąc, w którym na danej nieruchomości zamieszkuje mieszkaniec,
- za każdy miesiąc, w którym na danej nieruchomości powstały odpady komunalne.

W celu realizacji narzuconych przez ustawę o utrzymaniu czystości i porządku obowiązków Rada Miejska w Lublińcu podjęła następujące uchwały:

- Uchwała Nr 322/XXVIII/2012 Rady Miejskiej w Lublińcu dnia 27 listopada 2012 r. w sprawie uchwalenia Regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie Gminy Lubliniec,
- Uchwała Nr 389/XXXV/2013 Rady Miejskiej w Lublińcu z dnia 23 maja 2013 r. w sprawie ustalenia terminu, częstotliwości i trybu uiszczenia opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi,
- Uchwała Nr 388/XXXV/2013 Rady Miejskiej w Lublińcu z dnia 23 maja 2013 r. w sprawie ustalenia stawki opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi,
- Uchwała Nr 277/XXVI/2012 Rady Miejskiej w Lublińcu z dnia 25 września 2012 r. w sprawie szczegółowego sposobu i zakresu świadczenia usług w zakresie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości na terenie miasta Lubliniec i zagospodarowania tych odpadów, w zamian za uiszczoną przez właściciela nieruchomości opłatę za gospodarowanie odpadami komunalnymi,
- Uchwała Nr 274/XXVI/2012 Rady Miejskiej w Lublińcu z dnia 25 września 2012 r. w sprawie wzoru deklaracji o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi składanej przez właścicieli nieruchomości zamieszkałych,
- Uchwała Nr 238/XX/2012 Rady Miejska w Lublińcu z dnia 31 maja 2012 r. w sprawie metody ustalenia opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi.

Rada Miejska w Lublińcu uchwaliła metodę ustalenia opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi, odbieranymi od właścicieli nieruchomości, na których zamieszkują mieszkańcy, w zależności od liczby mieszkańców zamieszkujących daną nieruchomość. Opłata stanowi iloczyn liczby mieszkańców zamieszkujących daną nieruchomość oraz określonej stawki opłaty. Podstawą do ustalenia wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi jest deklaracja o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi składana przez właścicieli nieruchomości, na których zamieszkują mieszkańcy.

Zgodnie z Uchwałą Nr IV/25/1/2012 z dnia 24 sierpnia 2012 r. w sprawie wykonania „Planu gospodarki odpadami dla Województwa Śląskiego 2014", Gmina Lubliniec znajduję się Regionie I gospodarki odpadami komunalnymi. Instalacją regionalną w tym regionie jest Częstochowskie Przedsiębiorstwo Komunalne Sp. z o.o. Sobuczyna we Wrzosowej przy ul. Konwaliowej 1.

Gospodarka odpadami na terenie Gminy Lubliniec jest obecnie realizowana przez 20 podmiotów odbierających odpady komunalne od właścicieli nieruchomości, które posiadają wpis do rejestru działalności regulowanej na terenie Lublińca (wg stanu na 28.04.2014 r.), w tym jeden zakład z Lublińca – A.S.A. Lubliniec Sp. z o.o. Miejsca zagospodarowania przez podmioty odbierające odpady komunalne z terenu Gminy w 2013 r. były następujące:

- zmieszane odpady komunalne: Częstochowskiej Przedsiębiorstwo Komunalne Sp. z o.o. Sobuczyna we Wrzosowej przy ul. Konwaliowej 1, REMONDIS Tarnowskiej Góry Sp. z o.o. Sortownia odp. kom. i z selekt. Zbierania – Składowisko Odpadów w Tarnowskich Górach przy ul. Laryszowskiej, ASA Eko Polska Sp. z o.o. Zakład Utylizacji Odpadów w Sadowie Górnym przy ul. Leśnej oraz ITOŚ Sp. z o.o. Składowisko odpadów w Lipiu Śląskim przy ul. Cegielnianej 22,
- odpady zielone: Częstochowskie Przedsiębiorstwo Komunalne Sp. z o.o. Sobuczyna we Wrzosowej przy ul. Konwaliowej 1,

- pozostałości z sortowania odpadów komunalnych przeznaczonych do składowania: REMONDIS Tarnowskiej Góry Sp. z o.o. Sortownia odp. kom. i z selekt. zbierania – Składowisko Odpadów w Tarnowskich Górach przy ul. Laryszowskiej, Częstochowskiej Przedsiębiorstwo Komunalne Sp. z o.o. Sobuczyna we Wrzosowej przy ul. Konwaliowej 1.

Zbieranie zmieszanych odpadów komunalnych oraz odpadów selektywnie zbieranych następuje poprzez składowanie ich w kontenerach, pojemnikach oraz workach, których odbiór następuje według harmonogramu ustalonego zgodnie z Regulaminem utrzymania czystości i porządku w gminie. Oprócz tego 2 razy do roku odbierane są od właścicieli nieruchomości odpady wielkogabarytowe. W Gminie prowadzone są dodatkowo selektywne zbiórki odpadów tj.: elektrośmieci, przeterminowane leki, zużyte świetlówki, zużyte baterie.

Ponadto, na terenie Gminy utworzony został jeden Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów (PSZOK), zlokalizowany w Lublińcu, przy ul. Przemysłowej 5.

Osiągnięte przez Gminę Lubliniec wymagane poziomy recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami oraz ograniczenie odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przeznaczonych do składowania w latach 2012 i 2013 przestawiono w tab. 17 poniżej.

Tabela 17. Poziomy recyklingu oraz ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania

Poziom recyklingu i przygotowanie do ponownego użycia [%]			
papier, metal, tworzywa sztuczne, szkło		**2012 r.**	**2013 r.**
	wymagany	10	12
	osiągnięty	10,4	22,8
Poziom recyklingu i przygotowanie do ponownego użycia i odzysku innymi metodami [%]			
inne niż niebezpieczne odpady budowlane i rozbiórkowe		**2012 r.**	**2013 r.**
	wymagany	30	36
	osiągnięty	98,7	38,5
Poziom ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania w stosunku do wytworzonych w 1995 r. [%]			
		2012 r.	**2013 r. (16 lipiec)**
	wymagany	75	50
	ograniczony do	70,6	14

Źródło: Urząd Miejski w Lublińcu

Analizują powyższe dane, można stwierdzić, że Gmina Lubliniec spełnia określone poziomy recyklingu oraz poziomy ograniczenia masy odpadów biodegradowalnych przekazywanych do składowania. W 2013 r. znacznie podniósł się poziom recyklingu i przekazania do ponownego użycia odpadów pochodzących z selektywnej zbiórki, jest on prawie 2 razy większy niż wymagany i ponad 2 razy większy niż w roku 2012, tym samym osiągnięto wymagany poziom na rok 2017. Poziom ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania w 2013 r. został ograniczony do 14 %, co znacznie przekracza poziom wymagany na ten rok oraz poziom wymagany na 2020 r., jest on 5 razy większy niż osiągnięty w roku wcześniejszym.

5.5. Tereny poprzemysłowe

Zarówno w unijnym, jak i polskim ustawodawstwie brak jest odrębnych przepisów prawnych, które regulowałyby zagadnienia dotyczące zagospodarowania zdegradowanych terenów poprzemysłowych. Zapisy dotyczące problematyki tych terenów można znaleźć w dyrektywach i ustawach wymienionych poniżej:

- Dyrektywa 2004/35/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 21 kwietnia 2004 r. w sprawie odpowiedzialności za środowisko w odniesieniu do zapobiegania i zaradzania szkodom wyrządzonym środowisku naturalnemu;

- Dyrektywa 2006/21/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 15 marca 2006 r. w sprawie gospodarowania odpadami pochodzącymi z przemysłu wydobywczego.

Ustawowa odpowiedzialność za tereny porzucone (w tym przemysłowe), należy do władającego terenem lub podmiotu, który spowodował degradację, a odpowiedzialność administracyjna spada na Starostę. System ten nie funkcjonuje jednak najlepiej, a w niektórych przypadkach nie działa wcale. Większość terenów poprzemysłowych należy obecnie do skarbu państwa, który z powodu braku funduszy podejmuje bardzo ograniczone działania. Rozwiązaniem problemu w dużej mierze mogłyby być działania prywatnych inwestorów, aby jednak do tego doszło należy stworzyć środowisko sprzyjające inwestycjom na terenach poprzemysłowych. W tym celu niezbędne jest dokładne rozpoznanie zanieczyszczeń obszarów zdegradowanych, a łączny koszt ich rekultywacji i zakupu nie może przekraczać kosztów terenów „zielonych" (niezdegradowanych). Inwestor musi mieć pewność, że przedsięwzięcie odnośnie terenu poprzemysłowego jest opłacalne i nie wiąże się z ryzykiem ekologicznym.

Przemiany gospodarcze jakie miały miejsce na przestrzeni ostatnich kilkudziesięciu lat sprawiły pojawianie się nowej kategorii zdewastowanych terenów związanej z zaprzestaniem działalności gospodarczej zakładów przemysłowych. Ponadto, należy spodziewać się przybywania kolejnych terenów tego typu. Z doświadczenia krajów Europy zachodniej jednoznacznie wynika, iż próba rozwiązania tego problemu nie jest kwestią kilku lat, ale problemem wymagającym długotrwałej pracy polegającej na żmudnym przywracaniu terenom ich użyteczności gospodarczej.

Problem ponownego wykorzystania terenów poprzemysłowych i zdegradowanych jest szczególnie istotny w kontekście Województwa Śląskiego, ponieważ w jego obrębie istnieje najwięcej tego typu obszarów. W 2008 r. na zlecenie Wydziału Gospodarki Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego Instytut Ekologii Terenów Uprzemysłowionych oraz Główny Instytut Górnictwa opracowały „Wojewódzki program przekształceń terenów poprzemysłowych i zdegradowanych wraz z koncepcją rozbudowy narzędzi informatycznych oraz prognozą jego oddziaływania na środowisko". Program stanowi zaczątek budowy systemu wspierającego rekultywację terenów i skierowany jest do gmin, które są głównym podmiotem wdrażającym.

Aby zwiększyć efektywność podejmowanych działań w 2007 r. stworzono bazę danych będącą elementem Regionalnego Systemu Informacji Przestrzennej (RSIP). Baza została opracowana przez Samorząd Województwa Śląskiego w latach 2004-2005, na podstawie danych uzyskanych z ankietyzacji gmin i powiatów. Informacje gromadzone w bazie RSIP służą ocenie potencjału terenów dla przekształcania ich do nowych funkcji a także zawierają warunki zabezpieczania środowiska przed szkodliwym oddziaływaniem terenów zdegradowanych. W ramach wdrażania Programu baza RSIP będzie aktualizowana oraz będzie przyjmowała nowe zgłoszenia terenów.

W ramach RSIP funkcjonuje Ogólnodostępna Platforma Informacji – Tereny Poprzemysłowe i Zdegradowane (OPI-TPP). Na terenie Gminy Lubliniec wg w/w bazy zlokalizowany jest jeden obszar zaliczany do terenów poprzemysłowych i zdegradowanych. Jest to teren byłej Centrali Rybnej w Kokotku (kod: 240701_0564). Teren ten przejęty został przez gminę Lubliniec od Skarbu Państwa. Poprzednio używany na potrzeby związane z działalnością Centrali Rybnej. Aktualnie teren jest nieużytkowany. Powierzchnia obszaru wynosi 5 ha. Ostania aktualizacja danych miała miejsce 25.03.2011 r.

Na terenie Gminy Lubliniec zgodnie z kartami rejestracyjnymi osuwisk (wg stanu na wrzesień 2011 r.) występuje jeden obszar zakwalifikowany jako osuwisko. Znajduje się on w Lublińcu, osiedle Steblów. Jest to wzgórze (stok) o wysokości 295,5 m npm i powierzchni 0,7 ha. Rodzaj ruchu charakterystyczny dla osuwiska to suwanie, stopień aktywności osuwiska jest okresowy. Użytkowanie terenu w obrębie osuwiska: zarośla krzewiaste, nieużytki.

5.6. Ochrona dziedzictwa przyrodniczego

Podstawowym aktem prawnym regulującym tę dziedzinę jest ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2013 r., poz. 627 t.j. z późn. zm.). Ustawa ta określa cele, zasady i formy ochrony przyrody. Uwzględnia ona wytyczne UE zawarte w Dyrektywie Siedliskowej (dyrektywa 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz

dzikiej fauny i flory) oraz Dyrektywie Ptasiej (dyrektywa 79/409/EWG z dnia 2 kwietnia 1979 r. w sprawie ochrony dzikiego ptactwa), na podstawie, których utworzono sieć obszarów Natura 2000. Na podstawie tej ustawy powoływane są różne formy ochrony przyrody, a także uchwalane dokumenty stanowiące podstawę zarządzania obszarami chronionymi. Formami ochrony przyrody są:

- parki narodowe,
- rezerwaty przyrody,
- parki krajobrazowe,
- obszary chronionego krajobrazu,
- obszary Natura 2000,
- pomniki przyrody,
- stanowiska dokumentacyjne,
- użytki ekologiczne,
- zespoły przyrodniczo-krajobrazowe,
- ochrona gatunkowa roślin, zwierząt i grzybów.

Obszary prawnie chronione zajmują nieznaczną część powierzchni Gminy Lubliniec, w jej granicach znajdują się następujące formy ochrony przyrody:

➢ Pomniki przyrody

Na terenie Gminy Lubliniec ustanowiono 9 pomników przyrody, są nimi pojedyncze okazałe drzewa oraz grupy drzew. Zestawienie pomników przyrody przedstawiono w tab. 18.

Tabela 18. Zestawienie pomników przyrody na terenie Gminy Lubliniec

Obiekt	Data utworzenia	Obowiązująca podstawa prawna	Obwód na wys. 1,3 m [cm]	Opis lokalizacji na terenie Gminy Lubliniec
Klon pospolity (Acer platanoides)	1953-12-12	Orzeczenie nr 13/57/55 z 12.12.1953r. O uznaniu za pomnik przyrody PWRN w Stalinogrodzie (zm. 2/96, poz. 5)	335	Rośnie przy Placu Mańki (Rynek)
Głaz narzutowy - granit biotytowy	1957-06-27	Orzeczenie nr 13b/16/57 z 27.06.1957r. O uznaniu za pomnik przyrody PWRN w Stalinogrodzie (zm. 2/96, poz. 5)	-	Występuje Róg ul. Paderewskiego - K. Miarki obok Urzędu Miejskiego
Cis pospolity (Taxus baccata)	1977-06-17	Rozporządzenie nr 1/77 Wojewody Częstochowskiego z dnia 17.06.1977r. (zm. 2/96, poz. 5)	142	Rośnie na terenie Zamku Lublinieckiego ul. Grunwaldzka 40
Buk pospolity (Fagus silvatica) o obwodzie pnia 350 cm	1989-12-30	Rozporządzenie nr 42/89 Wojewody Częstochowskiego z dnia 30.12.1989r. - 2/95 zm. 2/96, poz. 5	432	Rośnie przy ul. Sobieskiego 7 obok budynku Sądu
Dąb szypułkowy (Quercus robur) - okazała, równomiernie rozwinięta korona	1977-06-17	Rozporządzenie nr 3/77 Wojewody Częstochowskiego z dnia 17.06.1977r. (zm. 2/96, poz. 5)	524	Rośnie przy Placu H. Sienkiewicza
Dąb szypułkowy (Quercus robur)	1987-12-10	Rozporządzenie nr 3/77 Wojewody Częstochowskiego z dnia 17.06.1977r. (zm. 2/96, poz. 5)	447	Rośnie przy leśniczówce Park Leśny
Dąb szypułkowy (Quercus robur)	1991-02-04	Rozporządzenie nr 6/91 Wojewody Częstochowskiego z dnia 4.02.1991r. (zm. 2/96, poz. 5)	402	Rośnie na terenie Szpitala Neuropsychiatrycznego

Obiekt	Data utworzenia	Obowiązująca podstawa prawna	Obwód na wys. 1,3 m [cm]	Opis lokalizacji na terenie Gminy Lubliniec
Lipa drobnolistna (Tilia cordata)	1991-02-04	Rozporządzenie nr 6/91 Wojewody Częstochowskiego z dnia 4.02.1991r. (zm. 2/96, poz. 5)	325	Rośnie przy ul. Sokoła 6 na terenie szkoły podstawowej
Grupa drzew żywotnik zachodni (Thuja occidentalis)	1991-02-04	Rozporządzenie nr 6/91 Wojewody Częstochowskiego z dnia 4.02.1991r. (zm. 2/96, poz. 5)	135, 76, 90, 87, 85, 63	Na terenie byłego cmentarza żydowskiego

Źródło: RDOŚ Katowice - lipiec 2014 r.

➢ Użytek ekologiczny

Na terenie Gminy Lubliniec ustanowiono użytek ekologiczny „Piegża" w miejscowości Kokotek. Jest to staw, torfowisko o powierzchni 57,57 ha. Użytek ten utworzono 16 lipca 2004 r. (podstawa prawna Rozporządzenie Wojewody Nr 40/04 z 16.07.04, Dz. Urz. Nr 67/04 z 26.07.04 poz.1993).

Na terenie Gminy Lubliniec nie wyznaczono obszarów NATURA 2000. Najbliżej położonym obszarem jest Podziemie Tarnogórsko-Bytomskie, zlokalizowane około 25-30 km na południowy-wschód od Gminy.

Gmina Lubliniec położona jest na północnym obrzeżu zwartej strefy leśnej, która jest jedną z najważniejszych ochronnych barier ekologicznych południowej Polski, izolująca od północy konurbację górnośląską wraz z jej emitorami zanieczyszczeń. W związku z powyższym utrzymanie w jej obszarze równowagi ekologicznej jest jednym z priorytetowych zadań ochrony środowiska przyrodniczego w tej części kraju.

Szczególnie południowa część Gminy Lubliniec obejmuje cenne przyrodniczo obszary tej strefy ochronnej, w której dominują tereny w znacznym stopniu podmokłe z licznymi, drobnymi ciekami wodnymi i różnej wielkości zbiornikami. Ponadto strefa ta stanowi ważny korytarz ekologiczny, a także ostoję wielu rzadkich gatunków roślin i zwierząt. Natomiast tereny północne, wschodnie i południowo-wschodnie Gminy Lubliniec zajmują różnorodne ekosystemy łąkowo-murawowe, przede wszystkim pochodzenia antropogenicznego, wchodzące w skład strefy odlesionej, będącej terenem migracji elementów kserofilnych i łąkowo-murawowych.

➢ Tereny zielone

Tereny zieleni miejskiej w Gminie Lubliniec obejmują około 57,8 ha. Na tereny te składają się park spacerowo-wypoczynkowy (10 ha), 61 zieleńców (29,1 ha), zieleń uliczna (2,7 ha), tereny zieleni osiedlowej (16,0 ha). W gestii samorządu znajduje się 1 park spacerowo-wypoczynkowy (10,0 ha), 61 zieleńców (29,1 ha) oraz tereny zieleni osiedlowej (3,5 ha) (*źródło: GUS, stan na 31.12.2012 r.*).

5.7. Ochrona lasów

Powierzchnia gruntów leśnych na terenie Gminy Lubliniec wynosi: 6 354,60 ha, co kształtuje lesistość Gminy na poziomie 69,2 %.Wskaźnik lesistości Gminy jest znacząco wyższy od przeciętnej lesistości Województwa (26,5 %). Strukturę własności gruntów leśnych na terenie Gminy Lubliniec przedstawiono w tab. 19.

Tabela 19. Struktura własności gruntów leśnych na terenie Gminy Lubliniec

Wyszczególnienie	Powierzchnia [ha]
Grunty leśne ogółem, w tym	6354,60
- publiczne ogółem, w tym:	6118,97
- Skarbu Państwa, w tym:	6008,67
- w zarządzie Lasów Państwowych	5972,03
- prywatne	235,63

Źródło: GUS (31.12.2013 r.)

Lasy na terenie Gminy zdominowane są przez sosnę, która stanowi 95 % drzewostanu. Są to drzewostany na ogół młode, przeciętny wiek to 54 lata.

Typ siedliskowy lasu określa rolę w produkcji leśnej wszystkich gatunków drzew, które mogą występować w danych warunkach siedliska. Rozróżnia się siedliska borowe (bory) i siedliska lasowe (lasy). Na siedliskach borowych występują głównie gatunki drzew iglastych, a na lasowych gatunki liściaste. Typ siedliskowy lasu wyróżnia się oddzielnie dla terenów górskich, wyżynnych i nizinnych.

Nadzór nad lasami na terenie Gminy Lubliniec sprawuje Nadleśnictwo Lubliniec, które stanowi zdecydowaną większość tego obszaru oraz Nadleśnictwo Koszęcin, które obejmuje południowo-wschodni kraniec miasta. Obecnie na terenie Nadleśnictwa Lubliniec, które obejmuje także przedmiotową gminę, istnieje aktualny Plan urządzenia lasów stanowiących własność Skarbu Państwa, ważny do 2019 roku. Natomiast organem nadzorującym gospodarkę leśną lasu komunalnego jest Starosta Lubliniecki. Dla lasu komunalnego w 2013 r. sporządzony został uproszczony plan urządzania lasu, obowiązujący do końca 2022 r.

Według danych Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych lasy obrębu Lubliniec znajdują się w I strefie zanieczyszczeń przemysłowych i w II kategorii zagrożenia pożarowego (średnie zagrożenie pożarowe). W związku z tym, istnieje konieczność prowadzenia stałego monitoringu lasów, zwłaszcza w miejscach najbardziej podatnych na wystąpienie pożarów. Zagrożenie pożarowe jest duże ze względu na:

- zdecydowaną przewagę monokultur sosnowych i siedlisk borowych (łatwo palnych m.in. ze względu na specyficzne runo, zawartość olejków eterycznych w igłach – temp. zapłonu około 50°C),
- wypalanie traw na gruntach rolnych,
- szlaki komunikacyjne – kolejowe i drogi,
- obecność zakładów przemysłowych w sąsiedztwie lasów.

Poza w/w czynnikami główne zagrożenie dla lasów stanowi także ruch turystyczny. Lasy oprócz funkcji gospodarczej są miejscem masowego wypoczynku, a także pełnią funkcję lasów krajobrazowych. Na terenie Gminy Lubliniec zagrożeniem dla lasów są również szkodliwe owady.

Las komunalny

Las komunalny na terenie Gminy Lubliniec pełni głównie funkcję spacerowo-wypoczynkową. Ogólna powierzchnia lasu komunalnego Gminy Lubliniec wynosi 118,4855 ha. Według regionalizacji przyrodniczo-leśnej, las komunalny położony jest na północno-wschodnim krańcu V Krainy Śląskiej w dzielnicy 4 Kotliny Opolskiej. Głównym gatunkiem lasotwórczym na terenie lasu komunalnego jest sosna zwyczajna, zajmująca powierzchnię 96,5% oraz mającą udział masowy – 97,41% zapas drzewostanu. Pozostałe gatunki to dąb szypułkowy, brzoza, modrzew i buk.

Na omawianym terenie niezbędne jest prowadzenie czynności ochronnych w sposób intensywny w celu zachowania odpowiedniego stanu zdrowotnego lasu, co jest warunkiem spełnienia przez las funkcji spacerowo-wypoczynkowej. Ochrona ta powinna obejmować:

- racjonalne prowadzenie zabiegów pielęgnacyjnych, które uodpornią drzewostany na szkody od okiści i wiatru,
- coroczną kontrolę i ocenę na powierzchniach wyznaczonych do jesiennych i wiosennych poszukiwań szkodników w drzewostanie,

- wywożenie z lasu ściętych w zimie drzew i powstałych wywrotów,
- ochronę ptactwa, które są dużą pomocą w zwalczaniu szkodników owadzich, a także podnoszą wypoczynkowo-estetyczną funkcję lasu,
- zachowanie drzew dziuplastych, bądź wyposażenie las komunalny w budki lęgowe, karmniki.

Do czynników stanowiących zagrożenie dla środowiska przyrodniczego należą zagrożenia pożarami. W celu ich zmniejszenia ważna jest profilaktyka przeciwpożarowa w postaci wystawiania tablic ostrzegawczych i informacyjnych. Ważne jest też utrzymanie dostępności do lasu poprzez utrzymanie przejezdności dróg leśnych. Powinien być zachowany dostęp do zbiornika wodnego celem poboru wody dla pojazdów gaśniczych. Hydranty na terenie powierzchni leśnej powinny być zawsze sprawne i dostępne.

5.8. Ochrona gleb

Większość gleb występujących na terenie Gminy Lubliniec to gleby pseudobielicowe, częściowo brunatne i czarne ziemie, wykształcone na piaskach, piaskowcach i glinach morenowych. Występują także gleby wytworzone na piaskach słabo gliniastych, piaskach gliniastych i na glinach zwałowych. W dolinach rzek występują mady.

Jakość gruntów opiera się przede wszystkim na terenowych badaniach odkrywek glebowych, ze szczególnym uwzględnieniem takich cech morfologicznych i właściwości gleby, jak jej położenie, budowa profilu (poziomu próchniczego), barwa, struktura, skład granulometryczny poszczególnych poziomów, przepuszczalność, stosunki wodne, odczyn, zawartość trójtlenku wapnia i inne. Uzupełniającymi czynnikami bonitacji są właściwości otoczenia profilu glebowego i warunki uprawy. Najbardziej wartościowe gleby klasy III zlokalizowane w części północno-wschodniej i północno-zachodniej i stanowią 20,4 % użytków rolnych. Natomiast we wschodniej części Gminy znajdują się gleby IV klasy, które stanowią 44 % użytków rolnych. W dzielnicy Kokotek przeważają gleby V i VI klasy.

Zanieczyszczenie gleb

Zjawisko zanieczyszczenia gleb na terenie Gminy Lubliniec może odnosić się głównie do obecności metali ciężkich takich jak: kadm, ołów, nikiel, miedź, cynk i ropopochodnych. Zanieczyszczenia te występują przede wszystkim:

- na terenach i w otoczeniu dużych zakładów przemysłowych,
- wokół składowisk odpadów przemysłowych i komunalnych,
- w sąsiedztwie dróg o dużym natężeniu ruchu pojazdów.

Na terenach rolniczych mogą występować zanieczyszczenia chemicznymi środkami do produkcji rolnej w wyniku ich niewłaściwego stosowania.

Na podstawie Rozporządzenia Ministra Środowiska standardów z dnia 9 września 2002 r. w sprawie standardów jakości gleby oraz standardów jakości ziemi (Dz. U. z 2002 r. Nr 165, poz. 1359), określa się wartości dopuszczalne stężeń zanieczyszczeń w glebie lub ziemi metalami ciężkimi, węglowodorami, środkami ochrony roślin oraz pozostałymi zanieczyszczeniami.

Rozporządzenie to określa standardy jakości gleb lub ziemi uwzględniające ich funkcje aktualne i planowane oraz kwalifikujące glebę lub ziemię do konkretnych użytkowań na podstawie podanych wartości dopuszczalnych.

Szczegółowe wyniki badań mogą być podstawą do opracowania planów nawozowych wszystkim zainteresowanym rolnikom. Opracowania winny służyć na przestrzeni kilku lat bardziej racjonalnemu wykorzystaniu uzyskanych danych, tak w zakresie nawożenia, jak i w doradztwie rolniczym ze szczególnym uwzględnieniem ekonomiki rolnictwa i ochrony środowiska.

Na terenie Gminy Lubliniec w latach 2010-2013 nie prowadzono badań jakości gleb.

Na użytkach rolnych Gminy Lubliniec należy gospodarować zgodnie z zasadami *„Dobrej Praktyki Rolniczej"*.

Na terenie Gminy powstają okresowo „dzikie wysypiska" odpadów (wzdłuż rzek i w lesie komunalnym), będące zagrożeniem dla gleb i wód podziemnych. Są one jednak na bieżąco usuwane. Wg danych GUS (stan na 31.12.2012 r.), z terenu Gminy zlikwidowano 26 dzikich wysypisk śmieci. Odpady komunalne zebrane podczas likwidacji tych wysypisk wynosiły 70 t. W przypadku Gminy o znacznej powierzchni lasów (69,2%), skuteczna kontrola i zapobieganie powstawaniu nielegalnych miejsc składowania odpadów jest bardzo utrudniona. W tym przypadku skuteczna może być tylko edukacja ekologiczna społeczeństwa i tworzenie sprawnego systemu gospodarki odpadami.

5.9. Ochrona przed hałasem

Za hałas uznaje się dźwięki o częstotliwościach od 16 Hz do 16 000 Hz, na podstawie definicji określonej w ustawie z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2013 r. poz. 1232, t.j. z późn. zm.).

Ochrona przed hałasem polega na zapewnieniu jak najlepszego stanu akustycznego środowiska, w szczególności poprzez utrzymanie poziomu hałasu poniżej poziomu dopuszczalnego lub co najmniej na tym poziomie oraz zmniejszenie poziomu hałasu co najmniej do dopuszczalnego, gdy nie jest on dotrzymany.

Ocenę stanu akustycznego środowiska dokonuje się obowiązkowo dla:

- aglomeracji o liczbie mieszkańców powyżej 100 000 (*nie dotyczy Gminy*, ocena leży w gestii starosty; oceny dokonywane są w formie map akustycznych opracowanych i aktualizowanych w cyklach pięcioletnich),
- terenów poza aglomeracjami, na których eksploatacja obiektów może powodować przekroczenie dopuszczalnego poziomu hałasu (w gestii zarządców, właścicieli dróg, linii kolejowych, lotnisk). Zarządcy dróg, linii kolejowych powinni dokonać oceny akustycznej dla dróg, po których przejeżdża ponad 3 000 000 pojazdów rocznie i linii kolejowych, po których przejeżdża ponad 30 000 pociągów rocznie.

Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska dokonuje oceny stanu akustycznego na terenach niewymienionych powyżej.

Dopuszczalne poziomy hałasu w środowisku reguluje rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 22 stycznia 2014 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz. U. z 2014 r. poz. 112, t.j.). Źródłami dźwięku, dla których ustalono dopuszczalne wartości w środowisku są:

- drogi lub linie kolejowe, w tym torowiska tramwajowe poza pasem drogowym,
- linie elektroenergetyczne,
- starty, lądowania i przeloty statków powietrznych,
- pozostałe obiekty i działalność będąca źródłem hałasu oraz grupy źródeł hałasu:
  - ✓ hałas przemysłowy,
  - ✓ hałas komunalny.

Ogólnie hałas można podzielić na: komunikacyjny (drogowy, kolejowy, lotniczy) oraz przemysłowy. Głównym źródłem, ze względu na przestrzenny charakter oddziaływania, na terenie Gminy Lubliniec jest hałas komunikacyjny. Hałas przemysłowy ma znacznie mniejszy udział w emisji uciążliwych dźwięków, a jego oddziaływanie ma charakter lokalny.

Hałas komunikacyjny

Hałas drogowy jest najpowszechniejszym i najbardziej uciążliwym źródłem hałasu. Koncentruje się wzdłuż szlaków komunikacyjnych, tak więc ma charakter liniowy. Na poziom tego hałasu wpływ ma przede wszystkim natężenie ruchu, złożoność układu drogowego, a także stan nawierzchni dróg.

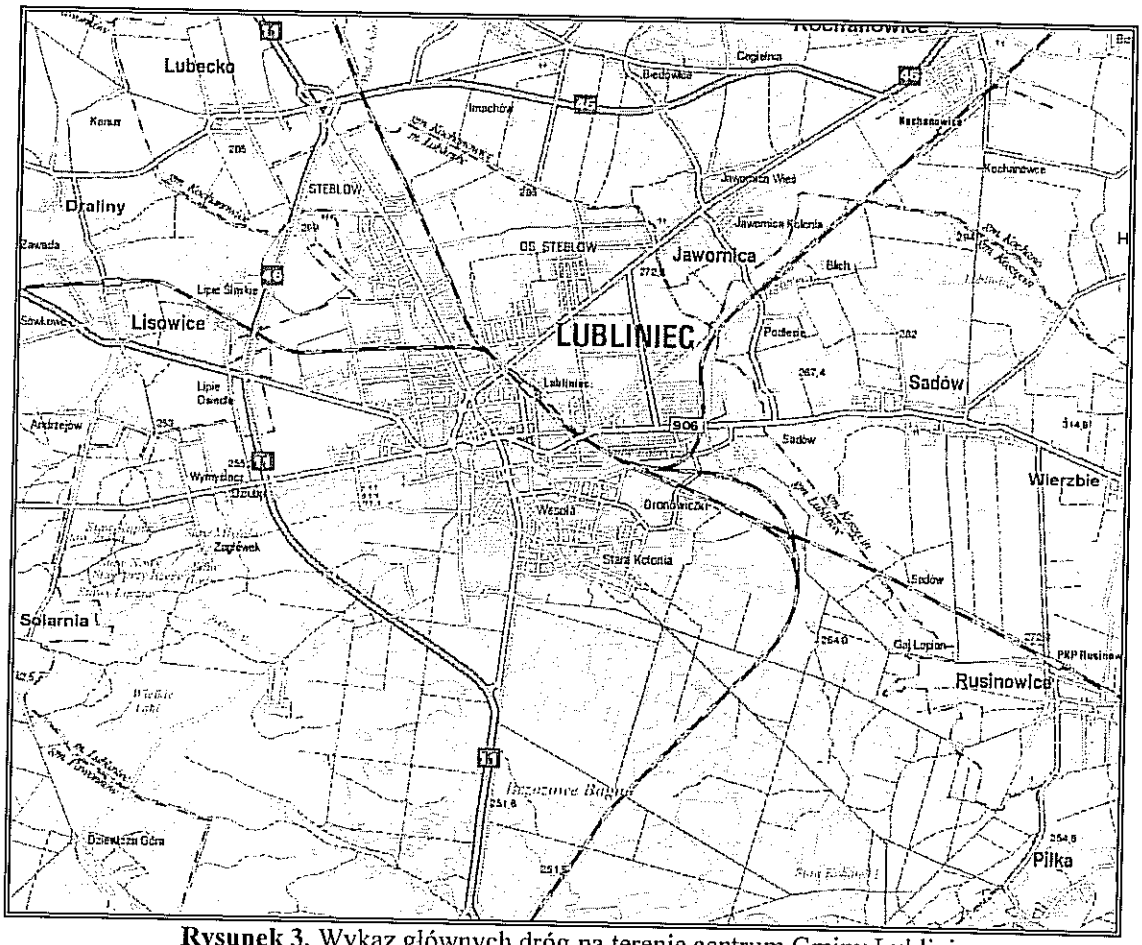
Lubliniec usytuowany jest na skrzyżowaniu głównych szlaków komunikacyjnych, co wiąże się z dużym natężeniem ruchu drogowego, są to:

- droga krajowa nr 11 relacji Bytom – Lubliniec – Kluczbork – Poznań – Kołobrzeg (obwodnica zachodnia),
- droga krajowa nr 46 relacji Szczekociny – Częstochowa – Lubliniec – Opole – Kłodzko (obwodnica północna),
- droga wojewódzka nr 906 relacji Lubliniec – Koszęcin – Piasek (mająca swój początek w Lublińcu),

oprócz tego przez teren Gminy przebiegają:

- drogi lokalne (międzypowiatowe) relacji Strzelce Opolskie – Zawadzkie – Lubliniec oraz Lubliniec – Krupski Młyn – Gliwice,
- drogi powiatowe.

Pozostałą sieć drogową stanowią drogi gminne. Przebieg głównych szlaków drogowych w centrum Lublińca przedstawiono na rys. 3.



Rysunek 3. Wykaz głównych dróg na terenie centrum Gminy Lubliniec
Źródło: Urząd Miejski w Lublińcu

Duże natężenie ruchu pojazdów na terenie Gminy Lubliniec jest główną przyczyną wysokiego poziomu hałasu na pierwszej linii zabudowy mieszkaniowej, usytuowanej wzdłuż ciągów komunikacyjnych. Z powodu narastającego ruchu pojazdów ciężkich, przemieszczających się po głównych szlakach komunikacyjnych, poziom dźwięku w porze nocnej jest także znaczny.

Zgodnie z Generalnym Pomiarem Ruchu przeprowadzonym w 2010 r. największe natężenie ruchu drogowego występuje na DK 46, gdzie w ciągu doby przejeżdża średnio ponad 9 tys. pojazdów oraz na DW 906, gdzie przejeżdża ok. 7 tys. pojazdów. Zestawienie poszczególnych odcinków głównych szlaków komunikacji drogowej wraz z ich obciążeniem przedstawiono w tab. 20.

Tabela 20. Obciążenie głównych szlaków komunikacyjnych na terenie Gminy Lubliniec

Lp.	Numer drogi	Długość [km]	Droga/odcinek	Liczba pojazdów
DROGI KRAJOWE				
1.	11	27	Olesno – Lubliniec	3 624
2.		2,7	Lubliniec (obwodnica) – skrzyżowania z DK 46	4 559
3.		4,4	Lubliniec (obwodnica) – skrzyżowanie z ul. Stalmacha	3 912
4.		13,1	Lubliniec – Tworóg	5 470
5.	46	11,6	granica woj. – Lubliniec skrzyżowanie z DK 11	6 730
6.		7,5	Lubliniec/przejście/	9 058
7.		12	Lubliniec – Herby	9 052
DROGA WOJEWÓDZKA				
8.	906	2,8	Lubliniec (dawna DK 11) – Sadów (kierunek Jawornica)	6 934

Źródło: Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad

Warto nadmienić, iż centrum Lublińca jest w tej chwili odciążone z nadmiernego ruchu tranzytowego z uwagi na budowę obwodnic. Oprócz istniejącej już wcześniej zachodniej obwodnicy DK 11, pod koniec 2010 r. oddano do użytku północną obwodnicę DK 46. Poza tym miasto posiada również trasę śródmiejską (obwodnicę), która także odciąża centrum miasta. Dodatkowo w ramach ochrony przed hałasem, miasto na bieżąco poprawia nawierzchnię istniejących odcinków dróg.

Sieć dróg uzupełniają drogi powiatowe i gminne. Długość dróg powiatowych wynosi 36,678 km, natomiast gminnych 98,647 km. Zestawienie dróg powiatowych przebiegających przez Gminę Lubliniec przedstawiono w tab. 21.

Tabela 21. Wykaz dróg powiatowych na terenie Gminy Lubliniec

Lp.	Przebieg drogi	Nr drogi	Długość [km]
1.	ul. Biała Kolonia	2330 S	6,600
2.	ul. Droniowicka	2345 S	4,596
3.	ul. Grunwaldzka	2346 S	0,303
4.	ul. Podmiejska	2347 S	1,211
5.	ul. Skłodowskiej	2322 S	3,184
6.	ul. Wyszyńskiego	2348 S	1,599
7.	ul. Wawrzyńca Hajd	2349 S	0,969
8.	ul. Św. Anny	2350 S	0,784
9.	ul. Zachodnia	2349 S	1,138
10.	ul. Żwirki i Wigury	2346 S	0,519
11.	Rusinowice – Kokotek	2331 S	6,300
12.	Lubliniec – Krupski Młyn	2351 S	3,500
13.	ul. P. Stalmacha	-	2,833
14.	ul. Oleska	-	2,622
15.	ul. Zwycięstwa	-	0,523
RAZEM			**36,678**

***Źródło:** Starostwo Powiatowe w Lublińcu*

Wzmożone natężenie ruchu, szczególnie pojazdów ciężkich, w okolicach Lublińca, może być związane z funkcjonowaniem zakładów przemysłowych, gdzie odbywa się przewóz surowców i gotowych materiałów. Obserwuje się również wzmożony ruch pojazdów osobowych w dni wolne od pracy, co jest związane z turystyką na obszarze Ziemi Lublinieckiej.

Hałas kolejowy stanowi uciążliwość dla mieszkańców terenów odległych nawet o 1 km. Hałas ten jest jednak znacznie mniej uciążliwy niż hałas drogowy. Największa uciążliwość akustyczna występuje w pasie 300 m od linii kolejowej. Lubliniec jest ważnym węzłem komunikacji kolejowej o znaczeniu krajowym. Posiada 5 kierunków wylotowych, przecinają się tutaj następujące szlaki kolejowe:

- Kielce – Lubliniec – Fosowskie,
- Kalety – Lubliniec – Wrocław Mikołajów WP2,
- Pyskowice – Paczyna – Lubliniec (linia towarowa).

Jedyną stacją kolejową na terenie Gminy jest stacja Lubliniec, jednak nie stanowi ona znaczącego i uciążliwego źródła hałasu dla mieszkańców. Znaczna część linii kolejowych przebiega przez tereny leśne, zwłaszcza w środkowej i południowej części Gminy, co stanowi naturalną barierę akustyczną.

Ponadto na terenie Gminy Lubliniec zlokalizowane jest lądowisko dla helikopterów. Najbliższy port lotniczy znajduje się w odległości ok. 35 km w Katowicach Pyrzowicach.

Hałas przemysłowy

Hałas przemysłowy generowany jest przez zakłady produkcyjne i usługowe. Obejmuje dźwięki emitowane przez maszyny i urządzenia, procesy technologiczne, a także instalacje i wyposażenie małych zakładów rzemieślniczych i usługowych. Do tego rodzaju hałasu zalicza się także dźwięki emitowane przez urządzenia obiektów handlowych, np.: wentylatory i urządzenia klimatyzacyjne. Hałas ten ma charakter lokalny i występuje głównie na terenach sąsiadujących z zakładami przemysłowymi. Poziom hałasu jest kształtowany indywidualnie dla każdego obiektu i zależy od wykorzystywanych maszyn i urządzeń, zastosowanej izolacji hal produkcyjnych oraz prowadzonych procesów technologicznych. Pomiar hałasu przemysłowego nie jest prowadzony systematycznie ani regularnie, zazwyczaj jest przeprowadzany w skutek interwencji. Na terenie Gminy Lubliniec funkcjonuje wiele różnorodnych zakładów o charakterze przemysłowym, jednak emitowany przez nie hałas nie jest przyczyną pogorszenia klimatu akustycznego Gminy.

Monitoring hałasu

Zgodnie z ustawą Prawo ochrony środowiska, oceny stanu akustycznego środowiska i obserwacji zmian dokonuje się w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska (PMŚ), do prowadzenia pomiarów został ustawowo zobowiązany Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska. Ponadto za dokonywanie ocen oddziaływania hałasu komunikacyjnego w formie map akustycznych odpowiedzialni są zarządcy dróg, linii kolejowych i portów lotniczych, którzy zobowiązani są do wykonywania map akustycznych terenu co 5 lat.

W 2012 r. GDDKiA opracowała *„Mapy akustyczne dla dróg krajowych w województwie śląskim o łącznej długości 536,144 km"*. W ramach przytoczonego dokumentu oceniono wpływ na mieszkańców odcinka Drogi krajowej nr 46: Lubliniec - Blachownia. Na podstawie wyznaczonego wskaźnika L_{DWN} (długookresowy średni poziom dźwięku) określono stan akustyczny środowiska wzdłuż omawianej trasy, którego wyniki przedstawiono w tab. 22.

Tabela 22. Stan akustyczny środowiska dla Drogi Krajowej nr 46 – powiat lubliniecki

Droga krajowa nr 46, odcinek: Lubliniec - Blachownia					**Wskaźnik hałasu L_{DWN} [dB]**
Kryterium	**55-60**	**60-65**	**65-70**	**70-75**	**>75**
Liczba lokali mieszkalnych eksponowanych na hałas [szt.]	363	147	70	52	32
Liczba mieszkańców eksponowanych na hałas [setki os.]	11,54	4,73	2,22	1,7	1,01
Powierzchnia terenu eksponowanego na hałas [km^2]	3,556	1,756	0,96	0,522	0,389

Źródło: Mapy akustyczne dla dróg krajowych w województwie śląskim o łącznej długości 536,144 km (zadanie 9), (Katowice, marzec 2012)

Podmiotem odpowiedzialnym za pomiary poziomu hałasu komunikacyjnego w województwie śląskim, na terenach nie objętych mapami akustycznymi jest Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Katowicach. Badania prowadzone są w ramach *„Programu Państwowego Monitoringu Środowiska"*. W ramach PMŚ dla Województwa śląskiego na lata 2013-2015, niestety nie przewiduje się pomiarów hałasu na terenie Gminy Lubliniec.

WIOŚ w 2013 r. przeprowadził natomiast monitoringowe pomiary instalacyjne fermy drobiu „Bios" znajdującej się na terenie Gminy Lubliniec. Wyniki nie wskazywały na przekroczenie dopuszczalnych poziomów hałasu.

5.10. Ochrona przed polami elektromagnetycznymi

Promieniowanie elektromagnetyczne (PEM) jest nieodzownym elementem środowiska naturalnego. Pochodzi ono z naturalnych źródeł, jakimi są np.: Słońce, Ziemia, zjawiska atmosferyczne. Natomiast sztuczne pola elektromagnetyczne zaczęły pojawiać się w środowisku ponad sto lat temu i były związane z techniczną działalnością człowieka. Promieniowanie elektromagnetyczne występuje wszędzie. Do najważniejszych źródeł promieniowania należą:

- stacje i linie energetyczne,
- nadajniki radiowe i telewizyjne oraz CB-radio i radiostacje amatorskie,
- stacje bazowe telefonii komórkowej,
- wojskowe i cywilne urządzenia radionawigacji i radiolokacji,
- urządzenia powszechnego użytku: kuchenki mikrofalowe, monitory, aparaty komórkowe, itp.

Rozwój techniki spowodował znaczny wzrost ilości nadajników radiowo-telewizyjnych oraz stacji bazowych telefonii komórkowej. W ostatnich latach pojawiło się wiele publikacji związanych z tematem szkodliwości promieniowania pochodzącego od stacji bazowych, monitorów czy linii wysokiego napięcia. Oddziaływanie pól elektromagnetycznych na ludzi i środowisko jest sprawą niezaprzeczalną.

Ustawa Prawo ochrony środowiska w dziale VI określa obowiązki związane z ocenami i pomiarami poziomów pól elektromagnetycznych na terenach przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową oraz w miejscach dostępnych dla ludności. Art. 123 ustawy nakłada na Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska obowiązek badania poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku.

Pod koniec 2007 r. opublikowane zostało rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 12 listopada 2007 r. w sprawie zakresu i sposobu prowadzenia okresowych badań poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku (Dz. U. z 2007 r. Nr 221, poz. 1645), w którym określono sposób wyboru punktów pomiarowych i wymaganą częstotliwość prowadzenia pomiarów oraz sposoby prezentacji wyników pomiarów. Zakres prowadzenia badań obejmuje pomiary natężenia składowej elektrycznej pola elektromagnetycznego w przedziale częstotliwości co najmniej od 3 MHz do 3000 MHz.

Zgodnie z ustawą Prawo ochrony środowiska, ochrona przed polami elektromagnetycznymi polega na zapewnieniu jak najlepszego stanu środowiska poprzez utrzymanie poziomów pól elektromagnetycznych poniżej poziomów dopuszczalnych lub na tych poziomach, a także przez zmniejszenie poziomów tych pól do wartości dopuszczalnych, w przypadku ich przekroczenia.

Oceny poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku i obserwacji zmian dokonuje Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska (art. 123, ust. 1). Monitoring ten, zgodnie z art. 26 ust. 1, pkt. 5 ustawy Prawo ochrony środowiska, obejmuje uzyskiwane na podstawie badań monitoringowych informacje w zakresie promieniowania jonizującego i pól elektromagnetycznych. Badania te powinny być przeprowadzane cyklicznie, przy zastosowaniu ujednoliconych metod zbierania, gromadzenia i przetwarzania danych. Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska prowadzi również, aktualizowany corocznie, rejestr zawierający informacje o terenach, na których stwierdzono przekroczenie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych (art. 124 ustawy Prawo ochrony środowiska).

Zmiana pola elektromagnetycznego wzbudza we wszystkich organizmach przepływ prądów elektrycznych. Ma to znaczenie dla organizmu człowieka, w ciele którego płyną prądy związane z funkcjonowaniem m.in. serca czy mózgu. Każde zakłócenie tych prądów, może prowadzić do zaburzeń pracy układu krążenia czy mózgu. Przy małych i średnich częstotliwościach pola elektromagnetycznego mogą wystąpić tzw. efekty nietermiczne, a przy wzroście częstotliwości efekty

termiczne (wzrost temperatury ciała, lokalne nagrzewanie powierzchni ciała). Ponadto prowadzone są badania nad wpływem promieniowania elektromagnetycznego na powstawanie nowotworów u człowieka.

Promieniowanie elektromagnetyczne ze względu na graniczną wielkość energii, która potrzebna jest do jonizacji cząstek materii dzieli się na jonizujące i niejonizujące:

- promieniowanie jonizujące występuje w wyniku użytkowania substancji promieniotwórczych w energetyce jądrowej, ochronie zdrowia, przemyśle, badaniach naukowych,
- promieniowanie niejonizujące związane jest ze zmianami pola elektromagnetycznego wytwarzanego przez źródła energetyczne i radiokomunikacyjne. Do źródeł tych zalicza się m.in. urządzenia nadawcze (radio - telewizyjne, telekomunikacyjne - bazowe stacje telefonii komórkowej, radiolokacyjne -radiolinie), jak również urządzenia przemysłowe i linie o napięciu znamionowym 110 kV, 220 kV i 400 kV oraz stacje elektroenergetyczne 400/220/110 kV.

Dla człowieka w zakresie promieniowania elektromagnetycznego istotne są mikrofale, radiofale i fale o bardzo niskiej częstotliwości (VLF), a także fale o ekstremalnie niskiej częstotliwości (FW). Ważną cechą pól elektromagnetycznych jest to, iż ich natężenie spada wraz z rosnącą odległością od źródła, które je wytwarza. Do źródel promieniowania elektromagnetycznego zaliczyć można: linie elektroenergetyczne, stacje elektroenergetyczne, stacje nadawcze radiowo-telewizyjne.

Sieci i urządzenia wysokiego napięcia

Województwo śląskie jest największym w Polsce źródłem wytwarzania energii elektrycznej oraz posiada największe zagęszczenie sieci przesyłowych. Gmina Lubliniec jest dobrze wyposażona w rozdzielczą sieć elektroenergetyczną, znajduje się tutaj Rejon Energetyczny. Źródłem zasilania w energię elektryczną jest GPZ 110/15 kV znajdujący się we wschodniej części miasta w dzielnicy przemysłowej, do którego prowadzą linie wysokiego napięcia 110 kV od strony Koszęcina, Herbów oraz Zawadzkiego. Z GPZ wyprowadzone są linie średniego napięcia 15 kV, zasilające stacje transformatorowe 15/0,4 kV i rozsyłające energię do odbiorców.

Podmiotami działającymi na terenie Gminy Lubliniec w zakresie dystrybucji energii jest spółka TAURON Dystrybucja S.A. Oddział w Częstochowie oraz PKP Energetyka S.A. – Staropolski Rejon Dystrybucji.

Instalacje radiokomunikacyjne

Na terenie Gminy Lubliniec usługi telekomunikacyjne w dużej mierze świadczą operatorzy telefonii komórkowych, których szybki rozwój spowodował wzrost źródeł emisji PEM w postaci stacji bazowych. Według wykazu pozwoleń radiowych dla stacji GSM/UMTS/LTE oraz CDMA, wydawanych przez Urząd Komunikacji Elektronicznej wynika, iż na terenie Gminy zlokalizowanych jest obecnie 51 stacji bazowych telefonii komórkowej. Zestawienie wszystkich stacji danych operatorów funkcjonujących w różnych technologiach przedstawiono w tab. 23.

Tabela 23. Wykaz stacji BTS na terenie Gminy Lubliniec

Nazwa operatora	Nr decyzji	Rodzaj decyzji	Data ważności	Lokalizacja na terenie Gminy Lubliniec
P4 Sp. z o.o.	GSM900/4/1440/2/09	zmP	2019-03-31	Św. Mikołaja 1
P4 Sp. z o.o.	GSM900/4/1535/1/09	P	2019-03-31	Powstańców Śląskich 85
P4 Sp. z o.o.	GSM900/4/2297/1/10	P	2020-01-31	Cegielniana 1
POLKOMTEL Sp. z o.o.	GSM900/1/2177/1/08	P	2018-02-28	Częstochowska 48, dz. nr 1899/124
POLKOMTEL Sp. z o.o.	GSM900/1/5010/2/11	P	2021-03-31	Powstańców Śląskich
POLKOMTEL Sp. z o.o.	GSM900/1/6280/2/12	P	2023-01-31	Powstańców Śląskich
POLKOMTEL Sp. z o.o.	GSM900/1/6304/2/12	P	2023-01-31	Kokotek 16
POLKOMTEL Sp. z o.o.	GSM900/1/6305/2/12	P	2023-01-31	Częstochowska 48, dz. nr 1899/124
POLKOMTEL Sp. z o.o.	GSM900/1/7268/1/05	P	2015-04-17	Kokotek 16
POLKOMTEL Sp. z o.o.	GSM900/1/8751/1/06	P	2016-02-16	Grunwaldzka 48
T-Mobile Polska S.A.	GSM900/2/1692/3/09	P	2019-02-28	Karola Miarki 22
T-Mobile Polska S.A.	GSM900/2/2803/2/05	P	2015-09-28	Kokotek w pobliżu basenu harcerskiego, Rg 293/27
T-Mobile Polska S.A.	GSM900/2/3978/2/08	P	2017-12-31	Tuwima 6

Nazwa operatora	Nr decyzji	Rodzaj decyzji	Data ważności	Lokalizacja na terenie Gminy Lubliniec
T-Mobile Polska S.A.	GSM900/2/7823/1/10	P	2020-03-31	Powstańców 54
Orange Polska S.A.	GSM900/14/0183/5/13	zmP	2021-10-31	K. Miarki
Orange Polska S.A.	GSM900/14/5065/4/13	zmP	2021-10-31	Grunwaldzka 48, dz. nr 2993/43
Orange Polska S.A.	GSM900/14/5444/4/13	zmP	2021-10-31	Powstańców Śląskich 85
P4 Sp. z o.o.	GSM900/4/1185/2/09	zmP	2019-03-31	Oleska 24
T-Mobile Polska S.A.	MNET/11/36115/2/14	zmP	2024-02-29	Tuwima 6
T-Mobile Polska S.A.	MNET/11/36163/2/14	zmP	2024-02-29	Kokotek w pobliżu basenu harcerskiego, Rg 293/27
Orange Polska S.A.	MNET/15/36119/2/14	zmP	2024-02-29	Miarki 22
Orange Polska S.A.	MNET/15/36228/2/14	zmP	2024-02-29	Grunwaldzka 48, dz. nr 2993/43
T-Mobile Polska S.A.	MNET/11/36256/2/14	zmP	2024-02-29	Powstańców, dz. nr 3539/152
Orange Polska S.A.	MNET/14/0183/6/14	zmP	2021-10-31	K. Miarki
Orange Polska S.A.	MNET/14/5065/5/14	zmP	2021-10-31	Grunwaldzka 48, dz. nr 2993/43
Orange Polska S.A.	MNET/14/5444/5/14	zmP	2021-10-31	Powstańców Śląskich 85
Orange Polska S.A.	GSM1800/14/3663/4/13	zmP	2021-10-31	Grunwaldzka 48, dz. nr 2993/43
Orange Polska S.A.	GSM1800/14/4026/4/13	zmP	2021-10-31	Powstańców Śląskich 85
POLKOMTEL Sp. z o.o.	GSM1800/1/2096/1/07	P	2017-09-30	Częstochowska 48, dz. nr 1899/124
POLKOMTEL Sp. z o.o.	GSM1800/1/2136/1/07	P	2017-09-30	Grunwaldzka 48
POLKOMTEL Sp. z o.o.	GSM1800/1/3728/1/12	P	2022-12-31	Grunwaldzka 48
T-Mobile Polska S.A.	GSM1800/2/2167/1/08	P	2018-12-31	Tuwima 6
Orange Polska S.A.	GSM1800/14/0725/3/13	zmP	2017-04-18	K. Miarki 22
T-Mobile Polska S.A.	GSM1800/2/0758/1/05	P	2015-07-04	Karola Miarki 22
MOBYLAND Sp. z o.o.	LTE1800/10/1157/2/13	zmP	2022-07-31	Powstańców Śląskich
MOBYLAND Sp. z o.o.	LTE1800/10/1229/2/13	zmP	2022-07-31	Częstochowska 48, dz. nr 1899/124
MOBYLAND Sp. z o.o.	LTE1800/10/1429/2/13	zmP	2022-07-31	Grunwaldzka 48
AERO 2 Sp. z o.o.	UMTS900/5/0942/2/12	zmP	2021-10-31	Powstańców Śląskich
AERO 2 Sp. z o.o.	UMTS900/5/1007/2/12	zmP	2021-10-31	Kokotek 16
AERO 2 Sp. z o.o.	UMTS900/5/1008/2/12	zmP	2021-10-31	Częstochowska 48, dz. nr 1899/124
AERO 2 Sp. z o.o.	UMTS900/5/1969/1/12	P	2022-10-31	Grunwaldzka 48
Orange Polska S.A.	UMTS2100/14/2305/2/13	zmP	2018-10-31	K. Miarki 22
Orange Polska S.A.	UMTS2100/14/2695/2/13	zmP	2018-12-31	Grunwaldzka 48
Orange Polska S.A.	UMTS2100/14/4369/2/13	zmP	2020-11-30	Powstańców Śląskich 85
P4 Sp. z o.o.	UMTS2100/4/2205/1/08	P	2018-09-30	św. Mikołaja 1
P4 Sp. z o.o.	UMTS2100/4/2780/1/09	P	2019-03-31	Oleska 24
P4 Sp. z o.o.	UMTS2100/4/2872/1/09	P	2019-03-31	Powstańców Śląskich 85
P4 Sp. z o.o.	UMTS2100/4/3466/2/11	zmP	2019-11-30	Cegielniana 1
POLKOMTEL Sp. z o.o.	UMTS2100/3/1705/1/07	P	2017-10-30	Grunwaldzka 48
POLKOMTEL Sp. z o.o.	UMTS2100/3/4331/1/11	P	2021-04-30	Częstochowska 48, dz. nr 1899/124
T-Mobile Polska S.A.	UMTS2100/2/2594/1/08	P	2018-12-31	Tuwima 6

Źródło: Urząd Komunikacji Elektronicznej, stan na 10.07.2014 r.
***Objaśnienia:** P – pozwolenie radiowe, zmP – zmiana pozwolenia*

Monitoring promieniowania elektromagnetycznego

Podmiotem odpowiedzialnym za prowadzenie monitoringu promieniowania elektromagnetycznego, zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 12 listopada 2007 r. w sprawie zakresu i sposobu prowadzenia okresowych badań poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku (Dz. U z 2007 r. Nr 221, poz. 1645) w województwie śląskim jest Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska. Jest on również ustawowo zobowiązany do prowadzenia, aktualizowanego corocznie, rejestru zawierającego informacje o terenach, na których stwierdzono przekroczenie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku. Prowadzenie tego typu monitoringu polega na wyznaczeniu 135 punktów pomiarowych z terenu danego Województwa, z podziałem po 45 w każdym roku trzyletniego cyklu pomiarowego. Punkty kontrolne powinny być rozmieszczone równomiernie na terenie całego Województwa, po 15 dla każdej z trzech kategorii tj.:

- centralnych dzielnic lub osiedli miast o liczbie mieszkańców przekraczającej 50 tys.,

- pozostałych miast,
- terenów wiejskich.

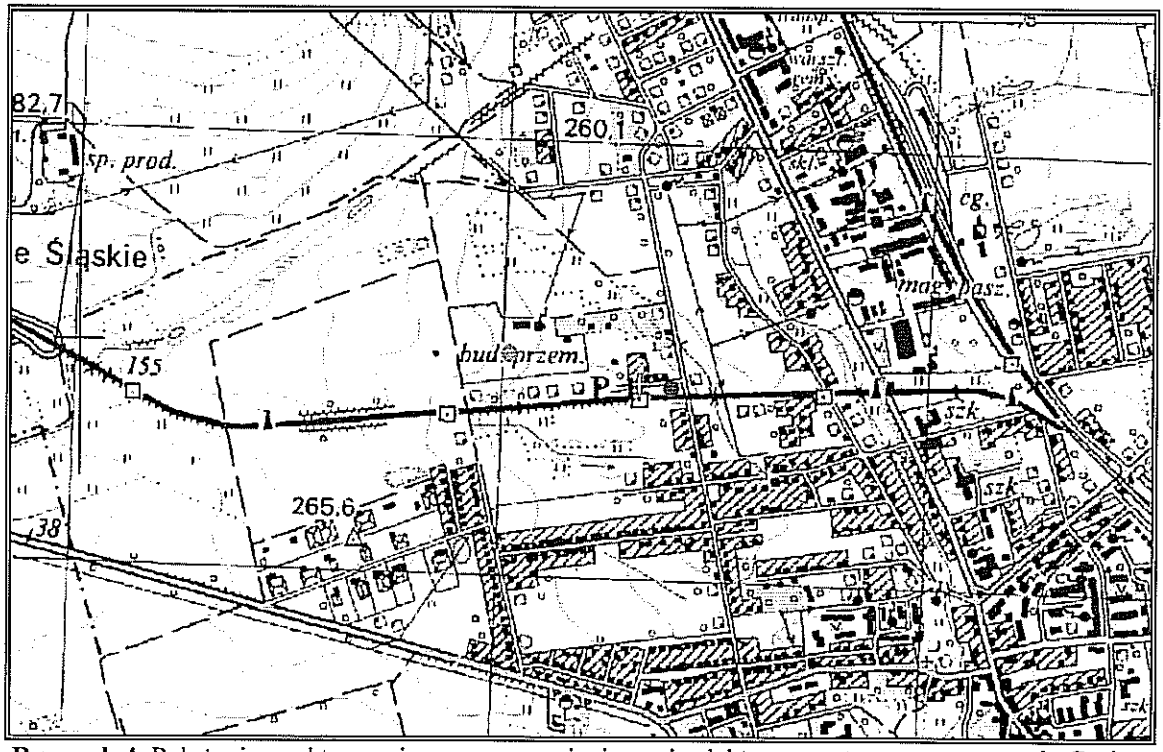
W ramach Państwowego Monitoringu Środowiska (PMŚ) w latach 2013-2015, WIOŚ w Katowicach skontroluje po 45 punktów na terenie Województwa śląskiego. W roku 2014 skontrolowany ma zostać punkt pomiarowy zlokalizowany w Lublińcu przy ul. Tuwima 6, zakwalifikowany do kategorii „pozostałe miasta". Punkt ten skontrolowany był już wcześniej w ramach wcześniejszego PMŚ w 2011 r. Wyniki pomiarów przedstawiono w tab. 24.

Tabela 24. Wyniki okresowych badań PEM prowadzonych w 2011 r. w Gminie Lubliniec

Lp.	Nazwa jednostki terytorialnej na obszarze której jest zlokalizowany punkt pomiarowy	Data wykonania pomiaru	Średnia arytmetyczna zmierzonych wartości skutecznych natężeń PEM [V/m]
POZOSTAŁE MIASTA (DO 50 TYS. MIESZKAŃCÓW)			
1.	Lubliniec (miasto), ul. Tuwima 6	21.09.2011 r.	0,21
2.		12.10.2011 r.	0,24

Źródło: WIOŚ Katowice

W punkcie pomiarowym na terenie Lublińca nie stwierdzono przekroczenia dopuszczalnego poziomu PEM w środowisku, wynoszącego 7 V/m. Lokalizację punktu przedstawiono na rys. 4.



Rysunek 4. Położenie punktu pomiarowego promieniowania elektromagnetycznego na terenie Gminy Lubliniec w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska

Źródło: Sprawozdanie z badań nr 772/2012, Wydz. Monitoringu Środowiska WIOŚ w Katowicach, 08.06.2012 r.
Oznaczenia:

- *P-1 – punkt pomiarowy poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku,*
- *– lokalizacja instalacji radiokomunikacyjnej w środowisku.*

5.11. Rozwój edukacji ekologicznej

Edukacja ekologiczna jest jednym z podstawowych warunków realizacji Programu Ochrony Środowiska. Świadome wspólnoty społeczne podejmują liczne lokalne akcje proekologiczne oraz sprawują społeczną kontrolę nad działaniami przedsiębiorstw i instytucji. Dlatego też konieczne jest zapewnienie mieszkańcom Gminy Lubliniec szerokiego dostępu do informacji o środowisku i jego ochronie, a także o działaniach instytucji w sektorze ochrony środowiska.

Droga do racjonalnego gospodarowania środowiskiem i jego zasobami naturalnymi prowadzi przede wszystkim przez świadomość ekologiczną mieszkańców Gminy.

Kierunki edukacji wyznacza Narodowa Strategia Edukacji Ekologicznej *„Przez edukację do zrównoważonego rozwoju"*. Wskazuje ona na konieczność włączania treści dotyczących ochrony środowiska do programów edukacji formalnej, a także wspierania programów edukacji nieformalnej.

Działania prowadzone w zakresie edukacji ekologicznej na terenie Gminy muszą docierać do wszystkich grup społecznych i wiekowych, dlatego ważne jest znalezienie odpowiednich środków przekazu. W zależności od formy i treści przekazu, można wyróżnić następujące grupy, do których powinny być kierowane odpowiednio przygotowane informacje:

- pracownicy administracji publicznej,
- nauczyciele i dziennikarze,
- dzieci i młodzież,
- dorośli mieszkańcy,
- przedsiębiorcy.

Ważnym elementem realizacji polityki ekologicznej jest także współpraca instytucji publicznych z organizacjami pozarządowymi.

Edukację ekologiczną najłatwiej jest prowadzić wśród dzieci i młodzieży w trakcie zajęć szkolnych. Bardzo ważne są wówczas zajęcia terenowe oparte na bezpośrednim kontakcie ucznia z przedstawioną problematyką, co pomaga wykształcić u niego umiejętność wnikliwej obserwacji, spostrzegawczości, kojarzenia i wyciągania odpowiednich wniosków. Należy także uwrażliwić dzieci i młodzież szkolną na zaistniałe zagrożenia środowiska naturalnego na tle problemów społecznych Gminy jako obszaru rozwoju osadnictwa, przemysłu i drobnej działalności rzemieślniczo - usługowej, a także komunikacji, turystyki i rolnictwa oraz obszaru o wartościach zasobnych przyrodniczo.

Dla skutecznego wdrożenia założeń niniejszego dokumentu kluczowe znaczenie ma także odpowiednie przygotowanie pracowników administracji państwowej, samorządowej, nauczycieli oraz pracowników firm, a także ogólnodostępna akcja informacyjna dla społeczeństwa. Wśród mieszkańców Gminy należy wzbudzić zainteresowanie stanem środowiska i możliwościami jego poprawy, a także wywołać poczucie odpowiedzialności i zaangażowania ich w procesy decyzyjne.

Edukacja mieszkańców może być prowadzona m.in. poprzez druk ulotek i broszurek informacyjnych dostarczanych do każdego gospodarstwa domowego, plakaty rozwieszane w często odwiedzanych przez mieszkańców Gminy miejscach np. w przedszkolach, szkołach, w okolicy kościołów i sklepów, publikacje w prasie lokalnej czy konkursy i informacje przekazywane w trakcie ogłoszeń parafialnych oraz obchodów dożynek.

Edukacja ekologiczna w Gminie Lubliniec

Na terenie Gminy Lubliniec jednostkami biorącymi udział w kształtowaniu świadomości ekologicznej jej mieszkańców są:

- Urząd Miejski w Lublińcu,
- Starostwo Powiatowe w Lublińcu,
- Nadleśnictwo Lubliniec,
- Nadleśnictwo Koszęcin,
- Zespół Parków Krajobrazowych Województwa Śląskiego,
- organizacje pozarządowe,

- placówki oświatowe.

Działalność władz Gminy, jak i Powiatu polega przede wszystkim na wspieraniu edukacji ekologicznej w szkołach, publikowaniu materiałów informacyjnych i prelekcjach o tematyce ekologicznej.

Gmina Lubliniec aktywnie bierze udział w różnych akcjach, projektach i konkursach o charakterze ekologicznym. Urząd Miejski razem z fundacją ekologiczną ARKA z okazji Dnia Ziemi zorganizował w dniach 14-30 kwietnia 2014 r. akcję ekologiczną *„Listy dla Ziemi"*. Jest to ogólnopolska akcja polegająca na pisaniu listów do dorosłych, w której udział wzięło ok. 2,5 tys. młodych ludzi z Lublińca. W ramach akcji w szkołach odbyły się lekcje tematyczne oraz spotkania, na których promowana była segregacja odpadów zamiast ich spalania w piecach domowych. Urząd Miejski zachęca do brania udziału w Ogólnopolskiej Kampanii Ekologicznej organizowanej przez Rekopol Organizacja Odzysku S.A. – *„Dzień bez śmiecenia"*, która odbywa się co roku 11 maja. Celem akcji jest edukacja i zachęcania społeczeństwa do aktywnego promowania selektywnej zbiórki odpadów opakowaniowych.

Burmistrz i Rada Miejska w Lublińcu wydaje bezpłatny miesięcznik *„Nowiny Lublinieckie"*, na łamach którego publikowane są najświeższe informacje z życia Gminy, jak również informacje z zakresu działań o charakterze ekologicznym prowadzonych na terenie Gminy. Znaleźć w niej można m.in.:

- „gimnazjaliści o przyrodzie" – 18.03.2014 r. w Zespole Szkół Ogólnokształcąco-Technicznych w Lublińcu odbył się VII Powiatowy Konkurs Przyrodniczy dla Gimnazjalistów. Honorowy patronat nad konkursem sprawował Burmistrz Miasta Lublińca,
- „konferencja o energii" – w dniach 27.02-2.03.2014 r. Lubliniec był gospodarzem międzynarodowej konferencji poświęconej odnawialnym źródłom energii, której organizatorem było Stowarzyszenie „Masja" z węgierskiego miasta partnerskiego Kiskunmasja,
- „rozmawiali o edukacji ekologicznej" – 19.11.2013 r. w Urzędzie Miejskim w Lublińcu odbyło się zorganizowane przez Ośrodek Edukacyjny Województwa Śląskiego w Kalinie spotkanie dyrektorów i nauczycieli z placówek edukacyjnych z terenu miasta, Powiatu i Blachowni. Spotkanie miało na celu prezentację zagadnień związanych z edukacją ekologiczną prowadzoną przez Ośrodek w Kalinie, wymianę doświadczeń z zakresu gospodarki odpadami oraz kontynuację współpracy między instytucjami.
- informacje o aktualnie prowadzonych działaniach Gminy na rzecz ochrony środowiska, np. przystąpienie do opracowania Planu Gospodarki Niskoemisyjnej,
- informacje o otrzymanych dofinansowaniach do projektów, np. „Zwiększenie efektywności energetycznej budynków Gimnazjum nr 1, Przedszkola nr 4 oraz Przedszkola nr 6 w Lublińcu poprzez ich kompleksową termomodernizację"
- informacje o zbiórkach odpadów wielkogabarytowych oraz o zasadach segregacji śmieci,

Oprócz tego Urząd Miejski w Lublińcu jest również wydawcą różnych folderów o gminie, np. *„Lubliniec, bo lubię to miasto"*.

Bieżącą współpracę z placówkami oświatowymi i samorządami lokalnymi prowadzą nadleśnictwa, które udostępniają własną ofertę edukacyjną zarówno dla grup zorganizowanych, jak i dla wszystkich zainteresowanych.

Nadleśnictwo Lubliniec jest organizatorem różnych biegów i maratonów rekreacyjnych dających możliwość poznania różnorodności lasów. Posiada trzy specjalistyczne ścieżki dydaktyczne, których zadaniem jest przybliżenie tajników lokalnej przyrody. Nadleśnictwo prowadzi zajęcia edukacyjne dla dzieci, młodzieży i nauczycieli w formie Leśnego Wortalu Edukacyjnego *„Las Rysia eRysia"*. Na stronie tej znaleźć można liczne zagadnienia związane z tematyką leśną, np. w encyklopedii leśnej, prowadzony jest blog edukatora, blog leśniczego oraz blog przyrodnika. Portal oferuje gry edukacyjne i prezentacje oraz udział w różnych konkursach. Nadleśnictwo Lubliniec jest także siedzibą zarządu Oddziału Ligi Ochrony Przyrody (LOP) w Lublińcu.

Ważną rolę w edukacji ekologicznej mieszkańców Gminy Lubliniec, odgrywa prowadzona na skalę ponadlokalną, działalność **Zespołu Parków Krajobrazowych Województwa Śląskiego (ZPKWŚ)**. Przejawem jej jest organizowanie szkoleń dla zorganizowanych grup młodzieży czy też dla przedstawicieli instytucji zaangażowanych w ochronę środowiska tj. dla ośrodków naukowych, służb ochrony środowiska i władz oraz samorządów lokalnych.

Zespół Parków Krajobrazowych Województwa Śląskiego posiada sieć ośrodków edukacyjnych w województwie śląskim. Najbliżej Gminy Lubliniec zlokalizowany jest Ośrodek Edukacyjny w Kalinie w gminie Herby, znajdujący się w Parku Krajobrazowym „Lasy nad Górą Liswartą". Celem działalności Ośrodka jest m.in. propagowanie szeroko pojętej ekologii, a w szczególności upowszechnianie wiedzy na temat parków krajobrazowych oraz zapoznanie mieszkańców i turystów z cennymi i charakterystycznymi elementami przyrodniczymi, walorami kulturowymi i historycznymi tych terenów. Oferta edukacyjna kierowana jest do wszystkich grup wiekowych. Zajęcia prowadzone są w sali dydaktycznej oraz w ekspozycji przyrodniczej, a także w plenerowej bazie dydaktycznej i na ścieżkach dydaktyczno-przyrodniczych. Całoroczna oferta edukacyjna obejmuje m.in. warsztaty ekologiczne, pogadanki, akcje (np. *Dzień Ziemi, Sprzątanie Świata*), zajęcia okazjonalne, konkursy, ponadto organizowane są szkolenia, warsztaty, konferencji i sympozja naukowe.

Znaczny udział w działalności promocyjnej i edukacyjnej ekologicznej adresowanej do mieszkańców Gminy Lubliniec, a także innych gmin Województwa Śląskiego mają organizacje pozarządowe, których liczne akcje bardzo dobrze uzupełniają działania prowadzone przez instytucje samorządowe. Na terenie Gminy Lubliniec swoją działalność przez długi czas prowadził oddział PTTK w Lublińcu, obecnie podejmowane są starania o jego reaktywację.

Na terenie Gminy Lubliniec edukacja ekologiczna jest szeroko rozpropagowana wśród dzieci i młodzieży w wieku szkolnym. W szkołach na terenie Gminy funkcjonują koła ekologiczne, organizowane są zajęcia przyrodnicze oraz liczne akcje, np. apele i konkursy o tematyce ekologicznej z zakresu ochrony przyrody, gospodarki odpadami i inne. Uczniowie biorą udział w cyklicznych akcjach takich jak: „*Sprzątanie Świata*" i „*Dzień Ziemi*" czy zbiórkach odpadów (surowców wtórnych, zużytych baterii, elektrośmieci).

Przebieg edukacji ekologicznej w szkołach na terenie Gminy Lubliniec (w roku szkolnym 2013/2014)

Szkoła Podstawowa nr 1 – uczniowie mają możliwość uczęszczania na kółko przyrodnicze w ramach zajęć pozalekcyjnych, w szkole organizowane są również zajęcia PTTK. Uczniowie biorą udział i odnoszą sukcesy w różnych konkursach o tematyce ekologicznej, m.in. w Ogólnopolskim Konkursie Ekologicznym Eko-Planeta, w Powiatowym Konkursie Ekologicznym, w roku szkolnym 2013/2014 pod hasłem „*Ziemia dla człowieka, człowiek dla Ziemi*", w Powiatowym Konkursie Ekologiczno-Przyrodniczym „*Lubi mi się tu... żyć*", w roku szkolnym 2013/2014 pod hasłem „*Znamy i chrońmy lasy na ziemi*", w Konkursie Przyrodniczo-Plastycznym „*Przyroda w oczach dziecka*", organizowanym przez Muzeum Częstochowskie. W szkole działa Koło Krajoznawcze współpracujące z Polskim Towarzystwem Turystyczno-Krajoznawczym (PTTK) – „*Łazęgi Jedynki*". W ramach Towarzystwa zorganizowano liczne wycieczki, np. na cmentarz żydowski, do Muzeum Pro Memoria Edith Stein, do Kościoła Parafialnego p.w. Św. Teresy Benedykty od Krzyża, na cmentarz wojskowy, do Parku Grunwaldzkiego.

Szkoła Podstawowa nr 3 – w szkole działa Klub Młodego Ekologa, uczniowie organizują Rejonowy Konkurs Ekologiczny dla szkół podstawowych, zbierają surowce wtórne, biorą udział i odnoszą sukcesy w różnych konkursach: plastycznych, fotograficznych, „*Frutella*", „*Mój las*", „*Eko-planeta*", w Powiatowym Konkursie Ekologicznym „*Lubi mi się tu... żyć*", organizują Dzień Ziemi oraz dbają o estetyczny wygląd szkoły zazieleniają teren wokół szkoły. Uczniowie corocznie biorą udział w akcji „*Sprzątanie Świata*", w 2013 r. pod hasłem „*Odkrywamy czystą Polskę*", w ramach której uporządkowany został teren wokół Nadleśnictwa przy ul. Myśliwskiej. W szkole organizowane są spotkania z leśnikiem, na których dzieci zapoznają się z pracą leśnika, z budową lasu oraz jego mieszkańcami. W szkole działa również Koło Ekologiczne i Koła Przyrodnicze.

Gimnazjum nr 1 – uczniowie biorą udział i odnoszą sukcesy w różnych konkursach o tematyce ekologicznej, np. w Powiatowym Konkursie Przyrodniczym, zbierają surowce wtórne.

Gimnazjum nr 2 – Szkoła organizuje liczne akcje i imprezy o tematyce ekologicznej, np. „*Sprzątanie Świata*", „*Dzień Ziemi*", uczniowie biorą udział i odnoszą sukcesy w różnych konkursach: Powiatowy Konkurs Przyrodniczy „*Przyjaciele Ziemi*", Powiatowy Konkurs Przyrodniczy dla Gimnazjalistów, „*Żyję zdrowo w przyjaźni z przyrodą*, Plastyczny Konkurs Przyrodniczy „*Wprost nie wprost*". Organizowane są prelekcje ekologiczne, np. „*Nasi mali przyjaciele*" – prowadzona przez pracownika ZPKWŚ i dotycząca zwierząt leśnych na terenie Parku Krajobrazowego „Lasy nad Górą Liswartą". W szkole działania ekologiczne prowadzone są przez cały rok, organizowane są zbiorki surowców wtórnych, zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego, uczniowie aktywnie biorą udział w akcji „*Sprzątania Świata*", poprzedzanej prelekcją ekologiczną o tematyce z zakresu gospodarki odpadami.

Zespół Szkół Ogólnokształcaco-Technicznych – od początku 2014 r. uczniowie współpracują z fundacją ASEF i biorą udział w projekcie „*Our Blue Planet*", mającym na celu podniesienie wśród młodzieży świadomości ochrony i zachowania zasobów wody na świecie. W ramach projektu zorganizowano warsztaty ekologiczne „*Dobre rady na codzienne odpady*" we współpracy z Parkiem Krajobrazowym Lasy nad Górą Liswartą, wycieczkę do Oczyszczalni Ścieków w Lublińcu, sesję plakatową oraz konspekt lekcji „*Woda to życie*". Uczniowie odnoszą sukcesy w licznych konkursach przyrodniczych. W Szkole odbywa się Olimpiada Wiedzy Ekologicznej oraz inne konkursy, np. „*Mój las*", placówka jest organizatorem Powiatowego Konkursu Przyrodniczego dla Gimnazjalistów, oprócz tego uczniowie angażują się w akcje zbierania surowców wtórnych. Corocznie organizowana jest akcja Sprzątania Świata, a także Europejski Dzień bez Samochodu, akcja Ratujmy Kasztanowce i Święto Drzewa. Nauczycielki z tej szkoły odebrały nagrody za najlepiej prowadzoną edukację ekologiczną w ramach XXI edycji konkursu „*Na najlepiej prowadzoną edukację dla zrównoważonego rozwoju w placówkach oświatowo-wychowawczych województwa śląskiego w roku szkolnym 2011/2012*" organizowanego przez Fundację Ekologiczną „Silesia".

Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy – jest organizatorem Powiatowego Konkursu Ekologicznego. W dniach 8-10.04.2014 r. odbyła się XIII edycja konkursu pod hasłem „*Ziemia dla człowieka, człowiek dla Ziemi*" adresowana do uczniów z różnych środowisk szkolnych. Patronat nad konkursem sprawuje Starosta Lubliniecki. W ramach Konkursu odbył się konkurs plastyczny, turniej wiedzy ekologicznej o tytuł „*Super Ekologa*" i konkurs „*Pokaz mody ekologicznej*". Celem organizowanych konkursów jest zapoznanie z formami ochrony klimatu, wzrost świadomości ekologicznej dotyczącej zagrożeń wynikających z konsumpcyjnego stylu życia, propagowanie dbałości o czystość otoczenia, integracja dzieci i młodzieży sprawnej z ich rówieśnikami z różnymi rodzajami i stopniami niepełnosprawności poprzez edukację ekologiczną. Uczniowie Ośrodka biorą udział w warsztatach ekologicznych w ZPKWŚ w Kalinie oraz współpracują z Nadleśnictwem Lubliniec i Nadleśnictwem Koszęcin. Od kilku lat realizowany jest program edukacji ekologicznej „*Święto Drzewa*", którego celem jest edukacja w zakresie zmian klimatycznych i ochrony drzew, w ramach programu uczniowie w październiku sadzą drzewa, biorą udział w konkursach i apelu o tematyce dotyczącej lasu i jego znaczenia oraz spotykają się z leśnikiem. W Ośrodku działa Zespół Ekologiczny, uczniowie biorą udział w corocznej akcji „*Sprzątanie Świata*", która poprzedzana jest apelem na temat segregacji śmieci, organizowane są różne prelekcjo o tematyce ekologicznej, np. „*Grzyby znane i nieznane*".

Zespół Szkół nr 1 im. Adama Mickiewicza – w szkole utworzona jest klasa ekologiczna, Szkoła przygotowuje do życia w zgodzie z przyrodą i środowiskiem poprzez kształtowania świadomości ekologicznej. Uczniowie biorą udział i odnoszą sukcesy w różnych konkursach o tematyce ekologicznej, np. w Ogólnopolskim Konkursie Ekologicznym „*Eko-Planeta*", w Ogólnopolskim Konkursie „*Mój las*". Uczniowie angażują się w akcje dokarmiania zwierząt zimą „*Pomóżmy zwierzętom przetrwać zimę*" oraz w ogólnopolski konkurs zbiórki zużytych baterii „*Bateriada*".

Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego – uczniowie angażują się w akcje zbierania surowców wtórnych (makulatury) oraz w konkursy o tematyce ekologicznej, np. Plastyczny Konkurs Przyrodniczy „*Wprost nie wprost*", Szkoła organizuje liczne wycieczki, np. „*Znawcy kosmosu i przyjaciela przyrody*" – wycieczka do Planetarium Śląskiego i Palmiarni w Gliwicach.

Zespół Szkół im. Św. Edyty Stein – dla przedszkolaków organizowane są wycieczki do Ośrodka Edukacyjnego ZPKWŚ w Kalinie, podczas których organizowana jest pogadanka, warsztaty na temat zwyczajów i warunków życia zwierząt zamieszkujących Park, oprócz tego w Przedszkolu odbywa się zbiórka makulatury, realizacja programu *„Kubusiowi Przyjaciele Natury"*, obchody *„Pierwszego Dnia Wiosny"* oraz udział w akcji *„Sprzątanie Świata"*. Uczniowie podstawówki biorą udział w wycieczkach o tematyce ekologicznej, np. do Leśnego Parku Niespodzianek, w Góry Świętokrzyskie. W szkole funkcjonuje koło ekologiczne dla gimnazjum.

Przedszkola na terenie Gminy Lubliniec organizują różne zajęcia przyrodnicze, np. *„Przyroda wokół nas"*, prelekcje z leśnikiem, wycieczki do Ośrodka Edukacyjnego w Kalinie, do Palmiarni, na ścieżkę edukacyjną, do Nadleśnictwa, oprócz tego organizują różne akcje: *„Sprzątanie Świata"*, *„Święto Drzewa"*, *„Święto Niezapominajki"*, *„Listy do Ziemi"*, *„Dzień czystego powietrza"*, *„Dzień Ekologa"*. Przedszkolaki przygotowują również przedstawienia o tematyce ekologicznej i prowadzą kąciki przyrody, ponadto biorą udział i odnoszą sukcesy w różnych konkursach o tematyce ekologicznej, np. *„Pokaz Mody Ekologicznej"*, *„Powiatowy Konkurs Ekologiczny"*, *„Przyjaciele Przyrody"*. W przedszkolach prowadzone są własne programy o tematyce przyrodniczej.

W szerzeniu edukacji ekologicznej na terenie Gminy Lubliniec, jak i całego Powiatu Lublinieckiego, swój udział ma również firma Slam Poland Sp. z o.o., która jest organizatorem akcji ekologicznej pod hasłem *„Stań po zielonej stronie mocy"*, przeznaczonej dla uczniów. Założeniem akcji jest prowadzenie działań edukacyjnych i informacyjnych z zakresu selektywnej zbiórki odpadów oraz recyklingu i poprawy świadomości ekologicznej. Celem akcji jest zbiórka płyt, zużytych telefonów, baterii, ładowarek, kabli, pilotów i innych. Patronem akcji jest Starosta Lubliniecki.

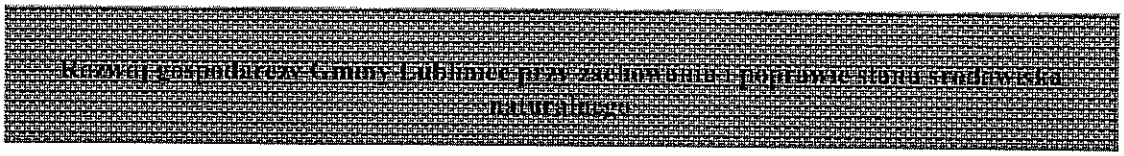
Swoją działalnością odznacza się również firma A.S.A. mająca jedną ze swoich siedzib w Lublińcu. Oprócz prowadzonej działalności z zakresu gospodarki odpadami, firma ta oferuje również usługi w zakresie edukacji ekologicznej. Przeprowadza liczne spotkania edukacyjne, głównie na temat znaczenia i zasad segregacji odpadów.

Promowanie edukacji ekologicznej na terenie Gminy Lubliniec jest również możliwe dzięki wytyczeniu sieci ścieżek rowerowych, częściowo należących do programu *„Rowerem po Śląsku"*. Oprócz walorów estetycznych i zdrowotnych, dostarczają one wiedzy z zakresu historii, ekologii i leśnictwa. W chwili obecnej Lubliniec posiada jedną z najgęstszych sieci tras rowerowych liczących ok. 120 km.

6. Priorytety ekologiczne, cele i kierunki ochrony środowiska

6.1. Cel nadrzędny Programu

Nadrzędny cel „Aktualizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Lubliniec na lata 2014-2017 z perspektywą do roku 2022" został określony jako:



Cel ten jest zgodny z założeniami Polityki Ekologicznej Państwa. Poprawa stanu środowiska naturalnego jest celem długookresowym Programu, u którego podstaw leży wysoka jakość życia mieszkańców Gminy Lubliniec.

Cel ten jest także zgodny z celem nadrzędnym wojewódzkiej Polityki Ekologicznej Województwa Śląskiego, który został zdefiniowany w *„Programie Ochrony Środowiska dla Województwa Śląskiego do roku 2013 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2018* ". Cel ten brzmi: *Rozwój gospodarczy przy zachowaniu i poprawie stanu środowiska naturalnego województwa.*

Ponadto cel jest także zgodny z wizją rozwoju Województwa Śląskiego zdefiniowaną w Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego „ŚLĄSKIE 2020". Osiągnięcie nakreślonej w Strategii wizji rozwoju powinno być realizowane poprzez założenie, że województwo śląskie, w tym Gmina Lubliniec będzie regionem „czystym" we wszystkich komponentach środowiska naturalnego, zapewniającym zachowanie bioróżnorodności obszarów, stwarzającym warunki do zdrowego życia i realizującym zasady zrównoważonego rozwoju.

Cel określony w niniejszym Programie jest zgodny z celem nadrzędnych powiatowej Polityki Ekologicznej Powiatu Lublinieckiego, który został zdefiniowany w *„Programie Ochrony Środowiska dla Powiatu Lublinieckiego do roku 2013 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2018* ". Cel ten brzmi: *Rozwój gospodarczy przy zachowaniu i poprawie stanu środowiska naturalnego Powiatu Lublinieckiego.*

6.2. Powietrze atmosferyczne

Podstawowym celem polityki ekologicznej w zakresie ochrony powietrza w perspektywie średniookresowej jest osiągnięcie takiego jego stanu, który nie będzie zagrażał zdrowiu ludzi i środowisku oraz będzie spełniał wymagania prawne w zakresie jakości powietrza i norm emisyjnych. Cele ilościowe wynikają z programów krajowych, zobowiązań przyjętych w Traktacie Akcesyjnym i ratyfikowanych umów międzynarodowych.

Cel długookresowy do 2022 r.

Kontynuacja działań związanych z poprawą jakości powietrza oraz ograniczanie zużycia energii i wzrost wykorzystania energii z odnawialnych źródeł

W najbliższych latach niezbędne jest ograniczanie niskiej emisji ze źródeł komunalnych. Służyć temu będzie realizacja będącego aktualnie w opracowywaniu Planu Gospodarki Niskoemisyjnej (PGN). PGN umożliwi ocenę aktualnego stanu powietrza w Gminie Lubliniec oraz analizę gospodarki energetycznej. W dokumencie określone zostaną działania w zakresie ograniczenia emisji, poprawy efektywności gospodarki oraz zwiększenia ilości energii z odnawialnych źródeł.

Za przekraczanie dopuszczalnych norm jakości powietrza w dużej mierze odpowiedzialny jest transport samochodowy. Należy promować rozwiązania ograniczające emisję z transportu, takie jak kompleksowe i zintegrowane planowanie rozwoju systemu transportu w Gminie, budowa, remonty i modernizacje dróg oraz zintegrowany system kierowania ruchem ulicznym (upłynnienie ruchu), wprowadzanie środków transportu, które są mniej emisyjne (transport publiczny, kolej, rower), jak i działań edukacyjnych. Za przekraczanie dopuszczalnych norm jakości powietrza odpowiedzialne są także zakłady przemysłowe.

Zmniejszeniu wielkości emisji służyć będzie także wsparcie rozwoju odnawialnych źródeł energii, jak i zwiększanie efektywności jej wykorzystania oraz zmniejszanie materiałochłonności gospodarki.

Kierunki działań na lata 2014-2017:

- **Realizacja Programu Ochrony Powietrza (POP) dla Stref Województwa Śląskiego, zgodnie z wynikami rocznej oceny jakości powietrza w strefach.**
- **Opracowanie i realizacja Planu Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Lubliniec.**
- **Wymiana starych niskosprawnych kotłowni na kotły nowszej generacji.**
- **Termomodernizacja budynków.**
- **Wspieranie rozwiązań pozwalających na unikanie lub zmniejszanie wielkości emisji z transportu oraz mających na celu wdrożenie europejskich standardów emisji ze środków transportu i zapewnienie wysokiej jakości paliw.**
- **Wspieranie rozwoju odnawialnych źródeł energii (biomasa, biogaz, energia słoneczna) oraz technologii zwiększających efektywne wykorzystanie energii i zmniejszających materiałochłonność gospodarki.**

- **Zwiększenie świadomości społeczeństwa w zakresie potrzeb i możliwości ochrony powietrza, w tym oszczędności energii, modernizacji ogrzewania i stosowania odnawialnych źródeł energii.**
- **Budowa, przebudowa i modernizacja nawierzchni dróg.**
- **Systematyczne wprowadzanie nowoczesnych i przyjaznych środowisku technologii, z uwzględnieniem biopaliw oraz modernizacja układów technologicznych.**
- **Restrykcyjne przestrzeganie wymogów uwzględniania celów ochrony powietrza w programach, strategiach i politykach sektorowych.**
- **Edukacja społeczeństwa poprzez zachęcanie do korzystania z publicznych środków transportu oraz transportu kolejowego i tramwajowego.**

6.3. Zasoby wód podziemnych i powierzchniowych

Cel długookresowy do 2022 r.

Przywrócenie dobrej jakości wód powierzchniowych oraz ochrona jakości wód podziemnych

W Gminie Lubliniec zanieczyszczenie wód związane jest z następującymi aspektami:

- spływy wód opadowych z terenów rolnych (zawierających zwiększone ilości związków biogennych), z tzw. dzikich wysypisk śmieci oraz z dróg,
- źle składowane i zabezpieczone pryzmy odbiornika oraz zbiorniki na gnojowicę położone w pobliżu cieków wodnych,
- niesprawnie działające systemy urządzeń melioracyjnych,
- przesięki z nieszczelnych szamb z gospodarstw położonych przy rzekach i stawach.

Priorytetowe są działania na rzecz pełnego skanalizowania Gminy, a w miejscach, gdzie jest to ekonomicznie uzasadnione, zapewnienie indywidualnych rozwiązań, np. w postaci przydomowych oczyszczalni ścieków.

Kierunki działań na lata 2014-2017:

- **Rozbudowa i modernizacja sieci kanalizacyjnej.**
- **Rozbudowa i modernizacja sieci wodociągowej wraz z ujęciami.**
- **Rozbudowa i modernizacja kanalizacji deszczowej i separatorów, a także połączenie budowy systemów podczyszczających z budową i modernizacją dróg.**
- **Rozbudowa i modernizacja miejskiej oczyszczalni ścieków.**
- **Zaopatrzenie w szczelne zbiorniki bezodpływowe gospodarstw nieobjętych siecią kanalizacyjną.**
- **Wspieranie budowy przydomowych oczyszczalni ścieków w miejscach, w których jest to uzasadnione ekonomicznie i technicznie.**
- **Bieżąca kontrola sprawności systemów odprowadzania ścieków oraz stanu technicznego zbiorników bezodpływowych.**
- **Rozwój współpracy ze wszystkimi instytucjami wpływającymi na jakość wód, wspieranie edukacji ekologicznej i kształtowanie świadomości ekologicznej w zakresie racjonalnej gospodarki wodami i jej ochrony przed zanieczyszczeniami.**
- **Racjonalne dawkowanie i przestrzeganie kalendarza stosowania nawozów sztucznych i środków ochrony roślin.**
- **Promowanie proekologicznych zasad uprawy, chowu i produkcji rolnej.**
- **Wprowadzanie do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego odpowiednich zapisów chroniących obszary szczególnie wrażliwe przed ingerencją mogącą spowodować pogorszenie jakości wody.**
- **Rozwiązanie gospodarki wodno-ściekowej w Kokotku.**

6.4. Edukacja ekologiczna

Jednym z istotnych elementów w realizacji celów „Aktualizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Lubliniec na lata 2014-2017 z perspektywą do roku 2022" jest edukacja ekologiczna społeczeństwa.

Stałe podnoszenie świadomości ekologicznej, jako element wzmacniający poziom akceptacji działań proekologicznych podejmowanych przez instytucje publiczne wynika bezpośrednio z Polityki Ekologicznej Państwa. Podejmowane akcje ekologiczne kierowane do mieszkańców Gminy zarówno dla najmłodszych, jak i najstarszych procentują zmniejszeniem zaśmiecenia i zanieczyszczania środowiska, stąd celowe jest ich kontynuowanie.

Edukacja ekologiczna ma na celu zapewnienie rozwoju społeczeństwa realizującego zasady zrównoważonego rozwoju i posiadającego umiejętność oceny stanu bezpieczeństwa ekologicznego. Natomiast prawo do informacji o środowisku jest jednym z najważniejszych instrumentów ochrony środowiska i elementem, dzięki któremu społeczeństwo ma możliwość wpływania na procesy podejmowania decyzji, których skutki mają znaczenie dla środowiska.

Cel długookresowy do 2022 r.

Podniesienie poziomu świadomości ekologicznej mieszkańców Gminy Lubliniec oraz zagwarantowanie szerokiego dostępu do informacji o środowisku i jego ochronie

Kierunki działań na lata 2014-2017:

- **Współdziałanie z mediami w zakresie prezentacji stanu środowiska i działań podejmowanych na rzecz jego ochrony – umieszczanie informacji o środowisku w miesięczniku *Nowiny Lublinieckie*.**
- **Doskonalenie współpracy władz gminnych ze szkołami, przedstawicielami środowiska naukowego, przedsiębiorcami i organizacjami pozarządowymi w celu wykorzystania różnorodnych form edukacji ekologicznej.**
- **Wspieranie merytoryczne i finansowe działań z zakresu edukacji ekologicznej prowadzonej w szkołach oraz promowanie aktywnych form edukacji ekologicznej dzieci i młodzieży np. poprzez:**
  - ✓ **organizowanie konkursów związanych z tematyką środowiskową (przede wszystkim lokalną), w tym realizacja Powiatowego Konkursu Ekologicznego „Lubi mi się tu żyć",**
  - ✓ **organizowanie Dnia Ziemi, akcji Sprzątania Świata,**
  - ✓ **prowadzenie programów autorskich czy innowacji pedagogicznych w szkołach,**
  - ✓ **programy edukacyjne np. związane z gospodarowaniem odpadami w gminie lub inne realizowane przez gminę przedsięwzięcie na rzecz środowiska,**
  - ✓ **prenumerata czasopism przyrodniczych i ekologicznych,**
  - ✓ **wzbogacanie bibliotek szkolnych w materiały dydaktyczne przydatne w realizacji zagadnień związanych z ekologią i ochroną środowiska,**
  - ✓ **wspieranie programów i ekologicznych przedsięwzięć szkół w niezbędne pomoce naukowe wykorzystywane podczas realizacji tych działań,**
  - ✓ **szkolenia i pokazy praktyczne dla rolników i działkowców w zakresie gospodarki ekologicznej i produkcji zdrowej żywności.**
- **Udział przedstawicieli władz gminnych w szkoleniach z zakresu ochrony środowiska i gospodarki odpadami.**

6.5. Gospodarka odpadami komunalnymi

Podstawowym celem w zakresie gospodarki odpadami dla Województwa Śląskiego jest stworzenie systemu zgodnego z hierarchią pożądanego postępowania z odpadami, w której priorytetem jest zapobieganie powstawaniu odpadów, a następnie przygotowanie do ponownego użycia, recykling i inne metody odzysku. Unieszkodliwianie jest natomiast najmniej pożądaną formą zagospodarowania odpadów. Dzięki takiemu postępowaniu nastąpi znaczące ograniczenie

składowania odpadów, szczególnie odpadów ulegających biodegradacji. Powinno również nastąpić zwiększenie ilości wykorzystanych odpadów komunalnych do celów energetycznych. Zgodnie z założeniami KPGO 2014, Polityki Ekologicznej Państwa, Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego (Śląskie 2020), jak również polityki unii europejskiej w zakresie gospodarki odpadami, przyjęto cele dla poszczególnych grup odpadów (tj. odpadów komunalnych, odpadów niebezpiecznych i odpadów innych niż niebezpieczne), które przedstawiono poniżej.

Cele główne:

- Gospodarowanie odpadami komunalnymi w oparciu o regionalną instalację przetwarzania odpadów zielonych, zmieszanych oraz pozostałości z sortowania.
- Zwiększenie poziomu odzysku, w szczególności recyklingu w odniesieniu do szkła, metali, tworzyw sztucznych oraz papieru i tektury, jak również odzysku energii z odpadów zgodnego z wymogami ochrony środowiska.
- Selektywne zbieranie odpadów ulegających biodegradacji i w konsekwencji ograniczenie kompostowania tych odpadów.
- Zwiększenie ilości zbieranych selektywnie odpadów niebezpiecznych występujących w strumieniu odpadów komunalnych.
- Wyeliminowanie praktyki nielegalnego składowania odpadów.

Cele krótko i długookresowe (zgodnie z KPGO 2014 oraz „Prognozą zmian w zakresie gospodarki odpadami" – MŚ 2010 r.):

- koordynacja nowego systemu gospodarowania odpadami w Gminie Lubliniec,
- zmniejszenie ilości odpadów komunalnych ulegających biodegradacji unieszkodliwianych przez składowanie, w stosunku do ilości tych odpadów wytwarzanych w województwie śląskim w 1995 r., dopuszcza się do składowania następujące ilości odpadów ulegających biodegradacji: w 2016 r. nie więcej niż 45%, w 2020 r. nie więcej niż 35%.
- przygotowanie do ponownego wykorzystania i recyklingu materiałów odpadowych, przynajmniej takich jak papier, metal, tworzywa sztuczne i szkło z gospodarstw domowych i w miarę możliwości odpadów innego pochodzenia podobnych do odpadów z gospodarstw domowych na poziomie minimum 20% (25% dla szkła) ich ilości wytwarzanych do końca 2017 r. oraz 50% do końca 2020 r.
- wydzielenie odpadów wielkogabarytowych ze strumienia odpadów komunalnych na poziomie 50% do 2020 r.,
- wydzielenie odpadów budowlano-remontowych ze strumienia odpadów komunalnych. Zakłada się następujące poziomy przygotowania do ponownego użycia, recyklingu oraz innych form odzysku materiałów budowlanych i rozbiórkowych: 45% w 2017 i 70% w 2020 r.,
- wydzielenie odpadów niebezpiecznych ze strumienia odpadów komunalnych na poziomie 50% do 2020 r.,
- selektywne zbieranie odpadów ulegających biodegradacji kuchennych i ogrodowych na poziomie 20% do 2020 r.,
- selektywne zbieranie odpadów z terenów zielonych na poziomie 90% do 2020 r.,
- podniesienie świadomości ekologicznej społeczeństwa.

6.6. Ochrona dziedzictwa przyrodniczego

Cel długookresowy do 2022 r.

Ochrona różnorodności biologicznej środowiska przyrodniczego Gminy poprzez zintensyfikowanie działań związanych z ochroną prawną

Priorytetowym zadaniem w zakresie ochrony przyrody będzie zachowanie, odtworzenie i zrównoważone użytkowanie różnorodności biologicznej na różnych poziomach organizacji: wewnątrzgatunkowym (genetycznym), gatunkowym oraz ponadgatunkowym (ekosysytemowym).

Ochrona różnorodności biologicznej związana jest z ochroną zasobów przyrody i krajobrazu, niezależnie od formalnego statusu ochronnego tych terenów i sposobu ich użytkowania.

Ważnym zadaniem Gminy będzie zapewnienie odpowiednich warunków ochrony walorów przyrodniczych, kulturowych i krajobrazowych, przy jednoczesnym zapewnieniu możliwości wypoczynku i rekreacji dla mieszkańców.

Równie ważna jest edukacja ekologiczna, to jest kształcenie i wychowywanie społeczeństwa w duchu poszanowania środowiska przyrodniczego, budowanie poczucia tożsamości regionalnej, także w sferze środowiska przyrodniczego.

Kierunki działań na lata 2014-2017:

- **Tworzenie nowych obszarów i obiektów prawnie chronionych.**
- **Wzmacnianie roli opracowań ekofizjograficznych przy uzgadnianiu zmian w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.**
- **Ochrona i rozbudowa istniejącej zieleni urządzonej, wzmocnienie roli rekreacyjnej terenów zielonych.**
- **Prowadzenie szkoleń i edukacji w zakresie ochrony przyrody i różnorodności biologicznej, promowanie miejsc cennych przyrodniczo, w tym tworzenie ścieżek przyrodniczo-dydaktycznych.**

6.7. Ochrona lasów

Cel długookresowy do 2022 r.

Prowadzenie racjonalnej gospodarki leśnej

W lasach Skarbu Państwa działalność gospodarczą regulują plany urządzania lasów, natomiast w przypadku lasów niestanowiących własność Skarbu Państwa uproszczone plany urządzania lasów i inwentaryzacja lasów.

Kierunki działań na lata 2014-2017:

- **Realizacja gospodarki leśnej w oparciu o plany urządzania lasów i uproszczonych planów urządzania lasów.**
- **Uwzględnianie w planach zagospodarowania przestrzennego Gminy Lubliniec terenów do zalesiania, z uwzględnieniem warunków przyrodniczo-krajobrazowych.**
- **Zachowanie różnorodności biologicznej środowiska leśnego.**
- **Bieżąca obserwacja środowiska leśnego w celu przeciwdziałania zagrożeniom ze strony czynników abiotycznych (szkody przemysłowe, pożary) i biotycznych (choroby drzew, działalność szkodników).**
- **Podnoszenie świadomości i wiedzy ekologicznej społeczeństwa w zakresie leśnictwa w tym właścicieli lasów w zakresie wzbogacania i racjonalnego użytkowania zasobów leśnych w ramach nadzoru nad gospodarką leśną.**
- **Likwidacja dzikich wysypisk na terenach leśnych.**

6.8. Ochrona gleb

Cel długookresowy do 2022 r.

Racjonalne wykorzystywanie zasobów glebowych

Głównymi zadaniami w zakresie ochrony gleb będą działania prewencyjne polegające na wspieraniu dobrych praktyk rolniczych przeciwdziałających erozji gleb oraz restrykcyjne przestrzeganie ochrony gruntów w sferze działalności gospodarczej.

Zrównoważony i właściwy poziom składników pokarmowych w glebie wpływa na uzyskanie wysokich plonów o niskiej zawartości metali ciężkich. Zarówno niedobór, jak i nadmiar składników odżywczych w glebie może być czynnikiem ograniczającym wielkość i pogarszającym jakość plonów.

Racjonalne nawożenie powinno opierać się na wynikach analiz chemicznych gleby, określających jej zasobność w składniki mineralne oraz wymaganiach pokarmowych uprawianych gatunków roślin. Na użytkach rolnych należy gospodarować zgodnie zasadami „Dobrej Praktyki Rolniczej".

Kierunki działań na lata 2014-2017:

- **Koordynowanie działań dotyczących upowszechniania zasad „Dobrych Praktyk Rolniczych".**
- **Przeprowadzenie badań jakości gleby wraz z prowadzeniem bazy danych zawierającej wyniki tych badań.**
- **Likwidacja dzikich wysypisk.**
- **Rozwój monitoringu gleb.**
- **Edukacja ekologiczna społeczeństwa w zakresie ochrony powierzchni ziemi, w tym promowanie rolnictwa ekologicznego.**

5.9. Tereny poprzemysłowe

Cel długookresowy do 2022 r.

Stworzenie warunków i mechanizmów dla zagospodarowania terenów poprzemysłowych zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju

Głównym zadaniem jest wzmocnienie i usprawnienie przekształcania terenów zdegradowanych i poprzemysłowych służące realizacji celów rozwojowych, zarówno na terenie Gminy Lubliniec, jak i w skali całego Powiatu.

Kierunki działań na lata 2014-2017:

- **Uwzględnienie potrzeb związanych z zagospodarowaniem terenów poprzemysłowych w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.**
- **Bieżąca aktualizacja systemu identyfikacji terenów poprzemysłowych oraz aktualizacja bazy danych.**
- **Ograniczenie procesu przejmowania terenów niezdegradowanych pod inwestycje przemysłowe.**
- **Rekultywacja terenów, na których występuje zanieczyszczenie gleb, ziemi lub niekorzystne przekształcenie terenu, w tym poprzemysłowe**

6.10. Ochrona przed powodzią

Cel długookresowy do 2022 r.

Zapobieganie skutkom wezbrań powodziowych

Zasady dotyczące gospodarowania wodami określone w Ramowej Dyrektywie Wodnej traktują wodę jako dobro dziedziczone. Dlatego dobro to musi być chronione, co narzuca na użytkowników wód obowiązek zrównoważonego korzystania z ich zasobów. Tak więc istotną rolę, głównie w podejściu społecznym, odgrywa efektywna ochrona przed powodzią.

Profilaktyka przeciwpowodziowa to odpowiednie kształtowanie zabudowy obszarów zalewowych poprzez uzgadnianie planów zagospodarowania, warunków zabudowy oraz decyzji o lokalizacji inwestycji, mające na celu przeciwdziałanie nadmiernej zabudowie dolin rzecznych, zmianie ukształtowania terenu na terenach zalewowych mającego negatywny wpływ na przepływ wód wezbraniowych, opracowywanie studium ochrony przeciwpowodziowej ustalające granice zasięgu wód powodziowych o określonym prawdopodobieństwie występowania oraz kierunki ochrony przed powodzią, współpraca w zakresie ochrony przeciwpowodziowej ze Śląskim Zarządem Melioracji i Urządzeń Wodnych w Katowicach oraz z Powiatowym Zespołem Zarządzania Kryzysowego.

Profilaktyka przeciwpowodziowa w ramach prowadzenia prac utrzymaniowych koryt rzecznych obejmuje:

- utrzymanie drożności rzek poprzez usuwanie zwalonych drzew i lokalne pogłębienia, w celu umożliwienia swobodnego przepływu wód i lodów,
- ochronę brzegów przed erozją boczną poprzez budowę urządzeń wodnych (opaski brzegowe, tamy poprzeczne i podłużne) na tych odcinkach koryta, gdzie wymywany brzeg zbliża się do stopy wału przeciwpowodziowego,
- lokalne roboty pogłębiarskie na szczególnie wypłyconych odcinkach rzek, gdzie występują zagrożenia pojawiania się zatorów lodowych i śryżowych.

Kierunki działań na lata 2014-2017:

- **Bieżąca kontrola systemu obiektów urządzeń zabezpieczających przed powodzią.**
- **Zapobieganie powodziom w dzielnicy Kokotek.**
- **Tworzenie i aktualizacja planów zagospodarowania przestrzennego Gminy z uwzględnieniem obszarów zagrożonych powodzią.**
- **Bieżąca konserwacja cieków wodnych.**
- **Modernizacja systemów melioracyjnych.**

6.11. Ochrona przed hałasem

Cel długookresowy do 2022 r.

Zmniejszenie zagrożenia emisją hałasu dla mieszkańców Gminy Lubliniec przede wszystkim pochodzącą ze źródeł komunikacyjnych

Politykę Unii Europejskiej w zakresie walki z hałasem określa dyrektywa 2002/49/WE w sprawie oceny i zarządzania hałasem w środowisku. Ponadto problem zagrożenia hałasem należy integrować z aspektami planowania przestrzennego dzięki opracowywaniu lub wprowadzaniu zmian do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

Ochrona przed hałasem Gminy Lubliniec powinna obejmować przede wszystkim hałas komunikacyjny. Do działań tych należy włączyć także budowę ekranów akustycznych oraz zabezpieczenie i modernizację budynków mieszkalnych i budynków użyteczności publicznej szczególnie narażonych na hałas, pod kątem zabezpieczeń akustycznych (głównie montaż okien dźwiękoszczelnych). Warto nadmienić, iż na stopień zagrożenia hałasem wpływa także stan techniczny dróg, dlatego konieczne jest przeprowadzanie remontów odcinków dróg o najbardziej zdewastowanej nawierzchni.

Szereg podmiotów gospodarczych powoduje uciążliwość hałasową do najbliższego otoczenia, dlatego ważna jest także kontrola instalacji emitujących hałas do środowiska przez służby WIOŚ.

Kierunki działań na lata 2014-2017:

- **Wprowadzenie do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego zapisów dotyczących standardów akustycznych.**
- **Prowadzenie monitoringu hałasu komunikacyjnego w miejscach potencjalnego występowania największych uciążliwości.**
- **Bieżąca modernizacja stanu technicznego nawierzchni dróg oraz ich przebudowa.**
- **Modernizacja budynków mieszkalnych pod kątem zabezpieczeń akustycznych.**
- **Kontrola jednostek emitujących hałas oraz egzekwowanie przestrzegania dopuszczalnego poziomu hałasu w środowisku.**
- **Opracowanie i wdrożenie systemu informowania społeczeństwa o stanie klimatu akustycznego i trendach jego zmian w oparciu o najnowsze techniki informatyczne i multimedialne.**

6.12. Ochrona przed polami elektromagnetycznymi

Cel długookresowy do 2022 r.

Ochrona mieszkańców Gminy Lubliniec przed oddziaływaniem promieniowania elektromagnetycznego

Wzrost ilości stacji bazowych telefonii komórkowej, jaki dokonał się na przestrzeni kilku ostatnich lat na terenie Gminy Lubliniec, pozwala przypuszczać, iż w latach kolejnych przybywać będą tego typu stacje. Dlatego bardzo istotnym działaniem z zakresu ochrony przed polami elektromagnetycznymi jest dalsza kontynuacja monitoringu poziomu pól elektromagnetycznych oraz wprowadzenie do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego zapisów poświęconych ochronie przed oddziaływaniem tego promieniowania. Ważnym elementem jest również edukacja ekologiczna społeczeństwa, zwracająca uwagę na zagrożenia emisją pól, szczególnie w pobliżu stacji bazowych telefonii komórkowych.

W przypadku budowy nowych urządzeń i obiektów emitujących pola elektromagnetyczne należy wybierać ich mało konfliktową lokalizację.

Kierunki działań na lata 2014-2017:

- **Kontynuacja badań zagrożenia promieniowaniem elektromagnetycznym.**
- **Wprowadzenie do planów zagospodarowania przestrzennego zapisów poświęconych ochronie przed polami elektromagnetycznymi.**
- **Preferowanie niskokonfliktowej lokalizacji źródeł pól elektromagnetycznych.**
- **Edukacja ekologiczna dotycząca skali zagrożenia emisją pól elektromagnetycznych.**

6.13. Aspekt ekologiczny w planowaniu przestrzennym

Cel długookresowy do 2022 r.

Integracja problematyki środowiskowej z gminnymi planami zagospodarowania przestrzennego, które powinny stanowić podstawę do podejmowania decyzji o lokalizacji nowych inwestycji

W najbliższych latach w ramach zadań własnych Gmina powinna aktualizować miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego. Plany te powinny w większym stopniu odnosić się do lokalizacji obiektów mogących znacząco oddziaływać na środowisko, wskazywać i uwzględniać obiekty objęte i przewidziane do objęcia różnymi formami ochrony przyrody oraz inne obszary o szczególnych walorach przyrodniczych. Ponadto w większym stopniu niż dotychczas powinny uwzględniać działania na rzecz optymalizacji potrzeb transportowych, wykorzystywania odnawialnych źródeł energii czy też zachowania proporcji pomiędzy obszarami zainwestowanymi i biologicznie czynnymi.

Kierunki działań na lata 2014-2017:

- **Aktualizacja miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego wraz z opracowaniami ekofizjograficznymi.**
- **Uwzględnienie w miejscowych planach zagospodarowania wymagań dotyczących ochrony środowiska wynikających z opracowań ekofizjograficznych i prognoz oddziaływania na środowisko.**
- **Wdrażanie wytycznych dotyczących wyznaczania korytarzy ekologicznych dla potrzeb opracowań ekofizjograficznych i ich zagospodarowanie zgodnie z wymogami ochrony różnorodności biologicznej.**
- **Uwzględnienie w planach zagospodarowania przestrzennego wyników monitoringu środowiska, w szczególności w zakresie powietrza, wód i hałasu.**

6.14. Priorytety ekologiczne w realizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Lubliniec

Realizacja „Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Lubliniec na lata 2014-2017 z perspektywą do roku 2022" pozwoli na osiągnięcie w perspektywie długoterminowej zrównoważonego rozwoju Gminy oraz bezpiecznego i komfortowego życia mieszkańców. Nierozłączną część procesu rozwoju Gminy oraz osiągnięcia założonego celu jest poprawa i ochrona środowiska. Zatem niezbędne jest sformułowanie hierarchii priorytetów ekologicznych w realizacji założonych celów oraz uwzględnienie uwarunkowań formalno-prawnych Gminy w ich realizacji, a także możliwości finansowych. Priorytety ekologiczne zostały sformułowane na podstawie analizy zmian stanu środowiska, jego stanu aktualnego, poziomu infrastruktury (wodociągi, kanalizacja i inne) oraz kierunków działań proekologicznych już podjętych.

Dla realizacji priorytetów wyznaczono cele długookresowe do 2022 r. oraz podstawowe kierunki realizacji.

W tab. 25 przedstawiono zestawienie głównych elementów ochrony środowiska Gminy Lubliniec wraz z celami operacyjnymi (krótkoterminowe do 2017 r.) oraz podstawowe kierunki realizacji.

Tabela 25. Zestawienie celów krótkookresowych do 2017 r. oraz kierunków działań w Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Lubliniec

Główne elementy ochrony środowiska	Cele krótkoterminowe - operacyjne	Podstawowe kierunki realizacji
Ochrona wód powierzchniowych i podziemnych	Stworzenie zintegrowanego systemu zarządzania gospodarką wodno-ściekową.	Kompleksowe uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej na terenie Gminy. Budowa sieci wodociągowej, kanalizacji sanitarnej oraz kanalizacji deszczowej w dzielnicy północno-wschodniej, centralnej, Steblów oraz Wymyślacz. Rozbudowa i modernizacja części osadowej oczyszczalni ścieków.
Ochrona powietrza atmosferycznego	Realizacja Programów służących ochronie powietrza oraz ich aktualizacja, a także koordynowanie ich skuteczności.	Opracowanie i realizacja „Programu gospodarki niskoemisyjnej dla Gminy Lubliniec".
	Spełnienie wymagań prawnych w zakresie jakości powietrza poprzez ograniczenie emisji ze źródeł powierzchniowych, liniowych i punktowych.	Przebudowa i modernizacja dróg gminnych. Uwzględnienie w zamówieniach publicznych problemów ochrony powietrza, poprzez odpowiednie przygotowanie specyfikacji zamówień publicznych, które uwzględniać będą potrzeby ochrony powietrza przed zanieczyszczeniem.
	Ograniczanie zużycia energii oraz zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii.	Termomodernizacja budynków.
	Wzrost świadomości ekologicznej mieszkańców w zakresie ochrony powietrza.	Bieżące informowanie społeczeństwa o aktualnym stanie zanieczyszczenia powietrza oraz jego wpływie na zdrowie.
Gospodarka odpadami komunalnymi	Poprawa funkcjonowania nowego systemu gospodarowania odpadami komunalnymi na terenie Gminy Lubliniec.	
Ochrona przed hałasem	Ograniczenie uciążliwości akustycznej dla mieszkańców.	Nasadzenia i odnowa zieleni ochronnej przy drogach gminnych. Bieżące informowanie społeczeństwa o stanie

Główne elementy ochrony środowiska	Cele krótkoterminowe - operacyjne	Podstawowe kierunki realizacji
		klimatu akustycznego. Wyeliminowanie transportu materiałów niebezpiecznych przez centrum Gminy.
Edukacja ekologiczna	Podnoszenie świadomości ekologicznej mieszkańców Gminy.	Działania edukacyjne w zakresie ochrony środowiska i gospodarki odpadami. Prowadzone działania podnoszące świadomość ekologiczną np. konkursy, seminaria, obchody Dnia Ziemi i inne. Realizacja Powiatowego Konkursu Ekologicznego „Lubi mi się tu żyć".

Zestawienie w powyższej tabeli cele i podstawowe kierunki ich realizacji stanowią wskazania do wyznaczenia konkretnych zadań w harmonogramie (planie operacyjnym) realizacji Programu Ochrony Środowiska na lata 2014-2017.

7. Plan operacyjny

Nakłady na realizację zadań określonych w „Aktualizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Lubliniec na lata 2014-2017 z perspektywą do roku 2022" przedstawiono w tab. 26 (harmonogram rzeczowo-finansowy realizacji zadań).

W planie operacyjnym (tab. 26) wyodrębnione zostały zadania własne Gminy finansowane z budżetu oraz zadania koordynowane realizowane ze środków zewnętrznych.

Tabela 26. Harmonogram rzeczowo-finansowy realizacji działań Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Lubliniec

Rodzaj działania	Opis przedsięwzięcia	Lata realizacji	Szacunkowe koszty w PLN	Jednostki realizujące	Źródła finansowania
P	Sprawozdanie z realizacji „Programu ochrony środowiska dla Gminy Lubliniec na lata 2014-2017"	2016, 2018	10 000,00	Urząd Miejski w Lublińcu	Budżet UM
P	Aktualizacja „Programu ochrony środowiska dla Gminy Lubliniec na lata 2014-2017"	2018	20 000,00	Urząd Miejski w Lublińcu	Budżet UM
OGÓŁEM			**30 000,00**		
POWIETRZE ATMOSFERYCZNE					
Działania własne					
P	Opracowanie „Planu gospodarki niskoemisyjnej dla Gminy Lubliniec"	2014-2015	b.d.	Urząd Miejski w Lublińcu	Budżet UM
P	Realizacja „Planu gospodarki niskoemisyjnej dla Gminy Lubliniec"	2015-2020	b.d.	Urząd Miejski w Lublińcu	WFOŚiGW, fundusze mieszkańców
I	Termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej – „Plan gospodarki niskoemisyjnej dla Gminy Lubliniec"	2014-2015	59 050,00	Urząd Miejski w Lublińcu	Budżet UM, NFOŚiGW
I	Termomodernizacja i remont Przedszkola Nr 4 w Lublińcu	2014	2 100 000,00	Urząd Miejski w Lublińcu	Budżet UM, Środki UE
I	Termomodernizacja Przedszkola Miejskiego Nr 7 w Lublińcu	2014-2015	802 800,00	Urząd Miejski w Lublińcu	Budżet UM
I	Modernizacja i utrzymanie czystości dróg gminnych	2014-2017	b.d.	Urząd Miejski w Lublińcu	Budżet UM, Budżet państwa, Fundusze strukturalne
I	Modernizacja nawierzchni ul. Szafera i Dzierżonia wraz z budową kanalizacji sanitarnej	2014-2015	1 525 000,00	Urząd Miejski w Lublińcu	Budżet UM, WFOŚiGW
I	Przebudowa drogi gminnej ul. Żeromskiego Nr G 440 113 w Lublińcu wraz z przebudową kanalizacji deszczowej oraz budową oświetlenia ulicznego	2014	1 180 000,00	Urząd Miejski w Lublińcu	Budżet UM
I	Przebudowa nawierzchni ul. Częstochowskiej	2014-2015	5 120 000,00	Urząd Miejski w Lublińcu	Budżet UM
I	Przebudowa nawierzchni ul. Parcelacyjnej i Rolnej oraz ul. Ptaka na odcinku od ul. Kochanowskiego do ul. Parcelacyjnej	2014-2015	800 000,00	Urząd Miejski w Lublińcu	Budżet UM
OGÓŁEM			**11 586 850,00**		

Rodzaj działania	Opis przedsięwzięcia	Lata realizacji	Szacunkowe koszty w PLN	Jednostki realizujące	Źródła finansowania
Działania koordynowane					
P	Uwzględnienie w zamówieniach publicznych problemów ochrony powietrza, poprzez odpowiednie przygotowanie specyfikacji zamówień publicznych, które uwzględniać będą potrzeby ochrony powietrza przed zanieczyszczeniem	2014-2017	W ramach zadań jednostek podległych burmistrzom i wójtom	Starostwo Powiatowe, Urzędy gmin, Urząd Marszałkowski	-
P	Bieżące informowanie społeczeństwa o aktualnym stanie zanieczyszczenia powietrza oraz jego wpływie na zdrowie	2014-2017	-	Zarząd województwa, Powiat, UM w Lublińcu	-
I	Przebudowa drogi powiatowej 2351S (ul. Zwycięstwa i Oleskiej w Lublińcu) na odcinku Ronda Opolczyka do skrzyżowania z węzłem DK 46 i 11	2014	6 940 000,00	Starostwo Powiatowe	Budżet Powiatu
I	Budowa sieci ścieżek rowerowych będących infrastrukturą uzupełniającą dla centrum przesiadkowego w Lublińcu	2014-2017	5 043 446,73	Starostwo Powiatowe	Budżet Powiatu
OGÓŁEM			**11 983 446,73**		
OCHRONA WÓD POWIERZCHNIOWYCH I PODZIEMNYCH					
Działania własne					
I	Budowa sieci wodociągowej w dzielnicy północno-wschodniej, centralnej, Steblów oraz Wymyślacz	2014-2018	4 112 035,99	Urząd Miejski w Lublińcu	Budżet UM
I	Budowa kanalizacji sanitarnej w dzielnicy północno-wschodniej, centralnej, Steblów oraz Wymyślacz	2014-2018	10 357 940,71	Urząd Miejski w Lublińcu	Budżet UM
I	Budowa kanalizacji deszczowej w dzielnicy północno-wschodniej, centralnej, Steblów oraz Wymyślacz	2014-2018	26 864 539,85	Urząd Miejski w Lublińcu	Budżet UM
I	Kompleksowe uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej na terenie Gminy Lubliniec	2014-2015	2 370 000,00	Urząd Miejski w Lublińcu	Budżet UM
OGÓŁEM			**43 704 516,55**		
Działania koordynowane					
I	Modernizacja i rozbudowa części osadowej oczyszczalni ścieków w Lublińcu – dokumentacja projektowo-kosztorysowa	2014-2015	940 568,70	ZGKLiC	Środki własne, NFOŚiGW
I	Modernizacja i rozbudowa części osadowej oczyszczalni ścieków w Lublińcu – roboty budowlane	2015-2016	b.d.	ZGKLiC	Środki własne
OGÓŁEM			**940 568,70**		

Rodzaj działania	Opis przedsięwzięcia	Lata realizacji	Szacunkowe koszty w PLN	Jednostki realizujące	Źródła finansowania
OCHRONA PRZED POWODZIĄ					
Działania własne					
I	Budowa zbiornika retencyjnego na terenie Katowickiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej w Gminie Lubliniec	2014-2018	820 000,00	b.d.	b.d.
P	Opracowanie koncepcji kompleksowego odwodnienia dzielnicy Steblów	2015-2016	b.d.	Urząd Miejski w Lublińcu	Budżet UM
OGÓŁEM			**820 000,00**		
GOSPODARKA ODPADAMI					
Działania własne					
P	Usługa w zakresie odbierania i zagospodarowania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości – prawidłowa gospodarka odpadami komunalnymi	2014-2017	b.d.	Urząd Miejski w Lublińcu	Budżet UM
P	Sporządzanie corocznych sprawozdań z realizacji zadań z zakresu gospodarki odpadami komunalnymi	Zadanie ciągłe	-	Urząd Miejski w Lublińcu	Budżet UM
P	Współdziałanie na rzecz tworzenia struktur ponadgminnych dla realizacji regionów gospodarki odpadami komunalnymi	Zadanie ciągłe	-	Urząd Miejski w Lublińcu	Budżet UM
P	Propagowanie przydomowego kompostowania odpadów na terenach zabudowy jednorodzinnej	Zadanie ciągłe	b.d.	Urząd Miejski w Lublińcu	Budżet UM
P	Bieżąca likwidacja „dzikich wysypisk"	2014-2017	b.d.	Urząd Miejski w Lublińcu	Budżet UM
P	Dofinansowanie do odbioru odpadów zawierających azbest z nieruchomości osób fizycznych, wspólnot mieszkaniowych i innych oraz przekazanie do unieszkodliwiania poprzez składowanie odpadów zawierających azbest na składowiskach azbestowych	2014-2017	b.d.	Urząd Miejski w Lublińcu	Budżet UM
P	Usuwanie wyrobów zawierających azbest z obiektów użyteczności publicznej i innych będących własnością Gminy	2014-2017	b.d.	Urząd Miejski w Lublińcu	Budżet UM, WFOŚiGW, Ministerstwo Gospodarki
OGÓŁEM			**b.d.**		
Działania koordynowane					
I	Doskonalenie i obsługa systemu zbierania odpadów wielkogabarytowych, niebezpiecznych, odpadów przydatnych do recyklingu	2014-2017	b.d.	Urząd Miejski w Lublińcu, Związki Międzygminne, Przedsiębiorcy	Budżet UM, Środki przedsiębiorców

Rodzaj działania	Opis przedsięwzięcia	Lata realizacji	Szacunkowe koszty w PLN	Jednostki realizujące	Źródła finansowania
OGÓŁEM			**b.d.**		
OCHRONA PRZYRODY					
Działania własne					
P	Utrzymanie i pielęgnacja terenów zieleni na terenie Gminy Lubliniec	2014-2017	b.d.	Urząd Miejski w Lublińcu	Budżet UM, WFOŚiGW
OGÓŁEM			**b.d.**		
OCHRONA LASÓW					
Działania własne					
P	Utrzymanie Lasu Komunalnego	2014-2017	b.d.	Urząd Miejski w Lublińcu	Budżet UM
OGÓŁEM			**b.d.**		
Działania koordynowane					
P	Ochrona istniejących zasobów leśnych	2014-2017	b.d.	Nadleśnictwo Lubliniec, Nadleśnictwo Koszęcin	Środki Skarbu Państwa
P	Podnoszenie świadomości i wiedzy ekologicznej społeczeństwa w zakresie leśnictwa w tym właścicieli lasów w zakresie wzbogacania i racjonalnego użytkowania zasobów leśnych	2014-2017	b.d.	Nadleśnictwa, Gmina, właściciele gruntów	Środki własne, Inne fundusze
OGÓŁEM			**b.d.**		
OCHRONA GLEB I POWIERZCHNI ZIEMI					
Działania własne					
P	Ochrona gleb klasy III i częściowo klasy IV	2014-2017	b.d.	Urząd Miejski w Lublińcu	Budżet UM
OGÓŁEM			**b.d.**		
Działania koordynowane					
P	Realizacja zadań z zakresu ustawy Prawo ochrony środowiska	2014-2017	b.d.	Starostwo Powiatowe	Budżet Powiatu
OGÓŁEM			**b.d.**		
OCHRONA PRZED HAŁASEM					
Działania własne					
P	Uwzględnienie zapisów dotyczących ochrony przed hałasem w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego	2014-2017	b.d.	Urząd Miejski w Lublińcu	Budżet UM
I	Nasadzenia i odnowa zieleni ochronnej przy drogach gminnych	2014-2017	Realizowane wg potrzeb	Urząd Miejski w Lublińcu	Budżet UM
OGÓŁEM			**b.d.**		
Działania koordynowane					
P	Bieżące informowanie społeczeństwa o stanie klimatu akustycznego	2014-2017	b.d.	Władze województwa,	Budżet UM,

Rodzaj działania	Opis przedsięwzięcia	Lata realizacji	Szacunkowe koszty w PLN	Jednostki realizujące	Źródła finansowania
				Powiat, UM	Inne fundusze
P	Wyeliminowanie transportu materiałów niebezpiecznych przez centrum Gminy	Zadanie ciągłe	Brak kosztów dodatkowych	Zarząd Województwa, Burmistrz Miasta Lublińca, Zarządcy dróg	-
OGÓŁEM			**b.d.**		
EDUKACJA EKOLOGICZNA					
Działania koordynowane					
P	Prowadzenie działań podnoszących świadomość ekologiczną np. konkursy, seminaria, obchody Dnia Ziemi i inne	2014-2017	b.d.	Powiat, Szkoły, Organizacje pozarządowe	Budżet UM, Środki PFOŚiGW, Środki WFOŚIGW, Inne fundusze
P	Realizacja Powiatowego Konkursu Ekologicznego „Lubi mi się tu żyć"	2014-2017	b.d.	Urząd Miejski w Lublińcu Placówki oświatowe	Budżet UM, Środki placówek
P	Działania promocyjne i edukacyjne w odniesieniu do możliwości wykorzystania alternatywnych źródeł energii (w tym m.in. prowadzenie kampanii informacyjnej) oraz w zakresie poszanowania energii, a także uświadamiania mieszkańcom zagrożeń jakie stanowi spalanie odpadów w piecach domowych	2014-2017	W ramach zadań własnych	Zarząd Województwa, Zarząd Powiatu, Burmistrz Miasta Lublińca, jednostki naukowe	WFOŚiGW, LIFE+
P	Propagowanie zachowań sprzyjających oszczędzaniu wody przez działania edukacyjno-promocyjne	2014-2017	b.d.	Zarząd Województwa, Zarząd Powiatu, Burmistrz Miasta Lublińca, media	Budżet UM, Środki UE
P	Przeprowadzenie edukacji ekologicznej z naciskiem na promocję komunikacji zbiorowej, promocję proekologicznego korzystania z samochodów, eco-driving, itp.	2014-2017	b.d.	Zarząd Województwa, Burmistrz Miasta Lublińca, Zarządcy dróg	Budżet UM, WFOŚiGW, Środki UE
OGÓŁEM			**b.d.**		
ASPEKT EKOLOGICZNY W PLANOWANIU PRZESTRZENNYM					
Działania własne					
P	Plany zagospodarowania przestrzennego Miasta Lublińca	2014-2017	220 000,00	Urząd Miejski w Lublińcu	Budżet UM
OGÓŁEM			**220 000,00**		
INNE DZIAŁANIA WYNIKAJĄCE Z WPF					
Działania własne					
P	Uzbrojenie terenów inwestycyjnych przy ul. Klonowej w Lublińcu pod działalność gospodarczą	2014	3 075 000,00	Urząd Miejski w Lublińcu	Budżet UM, Dotacja RPO
I	Budowa zespołu szkolno-przedszkolnego przy Szkole Podstawowej Nr 1	2014-2015	436 000,00	Urząd Miejski w Lublińcu	Budżet UM

Rodzaj działania	Opis przedsięwzięcia	Lata realizacji	Szacunkowe koszty w PLN	Jednostki realizujące	Źródła finansowania
I	Zwiększenie dostępu do infrastruktury kultury poprzez budowę nowej siedziby Miejsko-Powiatowej Biblioteki Publicznej w Lublińcu	2014-2016	2 211 000,00	Urząd Miejski w Lublińcu	Budżet UM
I	Budowa boiska przy Gimnazjum Nr 1 w Lublińcu	2014	480 000,00	Urząd Miejski w Lublińcu	Budżet UM
I	Budowa budynku mieszkalnego wielorodzinnego	2014-2016	6 450 000,00	Urząd Miejski w Lublińcu	Budżet UM
I	Modernizacja budynków komunalnych	2014-2017	1 800 000,00	Urząd Miejski w Lublińcu	Budżet UM
I	Rozbudowa i modernizacja oświetlenia na terenie miasta Lublińca	2014-2016	1 100 000,00	Urząd Miejski w Lublińcu	Budżet UM
I	Zagospodarowanie terenu stadionu szkolnego przy Szkole Podstawowej Nr 1 w Lublińcu	2014-2015	2 500 000,00	Urząd Miejski w Lublińcu	Budżet UM
OGÓŁEM			**18 052 000,00**		
Działania koordynowane					
P	Stawiam na siebie – efektywna integracja społeczno-zawodowa wobec wyzwań rynku pracy w Gminie Lubliniec	2014-2015	342 300,00	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej	Budżet UM
P	Zagraniczna mobilność szkolnej kadry edukacyjnej w ramach projektów instytucjonalnych – Od pasji do zawodu (EFS)	2014	49 977,00	Gimnazjum nr 2	Budżet UM
P	Zagraniczna mobilność szkolnej kadry edukacyjnej w ramach projektów instytucjonalnych – W drodze od jakości do doskonałości	2014-2015	59 807,00	Gimnazjum nr 1	Budżet UM
OGÓŁEM			**452 084,00**		

Objaśnienia: I – działania inwestycyjne; P – działania pozainwestycyjne

8. Zagadnienia systemowe

8.1. Zarządzanie Programem

W procesie wdrażania Programu Ochrony Środowiska biorą udział cztery grupy podmiotów:

- uczestniczące w organizacji i zarządzaniu Programem,
- realizujące zadania Programu,
- kontrolujące przebieg realizacji i efekty Programu,
- społeczność Gminy Lubliniec odbierająca wyniki działań Programu.

Wszyscy uczestnicy wdrażania Programu, w wyniku konsultacji społecznych przyjmują pełną odpowiedzialność zarówno za sukcesy i porażki wynikające z wdrażania niniejszego dokumentu.

Dla wdrożenia i realizacji strategii zakreślonej w niniejszym dokumencie niezbędne jest wprowadzenie „mapy wpływów" – procedur mających na celu określenie zasad współpracy i finansowania między wszystkimi jednostkami, tj. urzędami, instytucjami, organizacjami i podmiotami gospodarczymi uczestniczącymi w działaniach na rzecz ochrony środowiska. Współpraca powinna dotyczyć także struktur wewnętrznych w ramach Urzędu Miejskiego w Lublińcu, tzn. pomiędzy poszczególnymi referatami niniejszego Urzędu. Wypracowane procedury powinny stopniowo stać się rutyną i podstawą zinstytucjonalizowanej współpracy pomiędzy partnerami z różnych środowisk. Dzięki temu, proces planowania i zarządzania może stać się czytelny i przejrzysty dla ogółu mieszkańców Gminy Lubliniec.

Podstawową jednostką odpowiedzialną za realizację gminnego Programu Ochrony Środowiska jest Burmistrz Miasta Lublińca, który co 2 lata, powinien przedstawiać Radzie Miejskiej raport z realizacji Programu Ochrony Środowiska. Rada Miejska współpracuje z jednostkami administracji rządowej i samorządowej szczebla wojewódzkiego oraz powiatowego. Organem dysponującym instrumentami finansowymi jest Marszałek Województwa Śląskiego, natomiast instrumentami prawnymi dysponuje Wojewoda Śląski. Ponadto Rada Miejska współpracuje z jednostkami posiadającymi instrumenty kontroli i monitoringu takimi jak WIOŚ i RZGW. Władze Gminy mogą być wspomagane Zespołem Konsultacyjnym, w skład którego wchodzą przedstawiciele lokalnych społeczności samorządowych.

Zawarte w Programie Ochrony Środowiska zadania, realizowane są przez Urząd Miejski w Lublińcu, podmioty podległe oraz podmioty gospodarcze planujące i realizujące inwestycje zgodnie z kierunkami określonymi w Programie. Wypracowane procedury powinny przede wszystkim usprawniać współpracę pomiędzy przedstawicielami różnych szczebli środowisk rządowych i pozarządowych.

Jednostki realizujące poszczególne zadania założone do realizacji w „Aktualizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Lubliniec na lata 2014-2017 z perspektywą do roku 2022" zostały zaprezentowane w tab. 26 w rozdziale 7 niniejszego opracowania.

8.2. Monitoring realizacji Programu

Monitoring realizacji „Aktualizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Lubliniec na lata 2014-2017 z perspektywą do roku 2022" spoczywa na władzach Gminy. Zakres monitoringu powinien obejmować ocenę:

- stopnia wykonania określonych zadań,
- stopnia realizacji przyjętych celów,
- rozbieżności pomiędzy przyjętymi celami i zadaniami, a ich wykonaniem oraz analizę tych rozbieżności.

Stopień realizacji zadań określonych w niniejszym Programie oceniany będzie co dwa lata tj. w 2016 r. za okres 2014-2015 i w 2018 r. za okres 2016-2017. Z kolei w cyklu czteroletnim oceniony zostanie stopień realizacji założonych celów ekologicznych. Ocena ta będzie podstawą do aktualizacji niniejszego dokumentu w 2018 r.

Podstawą właściwego systemu oceny realizacji Programu Ochrony Środowiska jest dobry system sprawozdawczości, który powinien opierać się na wskaźnikach stanu środowiska i zmian presji na środowisko, a także na wskaźnikach reakcji działań zapobiegawczych. W tab. 27 przedstawiono wskaźniki monitorowania Programu, przyjmując, że lista ta nie jest wyczerpująca i będzie sukcesywnie modyfikowana.

Do określenia niniejszych wskaźników posłużyły dane udostępniane przez Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska (WIOŚ), Główny Urząd Statystyczny (GUS) oraz informacje uzyskane z Urzędu Miejskiego w Lublińcu.

Tabela 27. Wskaźniki monitorowania Programu

Lp.	Wskaźnik	Wymiar wskaźnika	Stan wyjściowy za 2012 r./2013 r.
		WSKAŹNIKI STANU ŚRODOWISKA	
1.	Jakość wód powierzchniowych	Ocena stanu wód powierzchniowych wg WIOŚ	Mała Panew od Stoły do Lublinicy - STAN ZŁY[1)] Lublinica - STAN ZŁY[1)]
2.	Jakość wód podziemnych	Klasy jakości wód podziemnych**	Punkt Lubliniec klasa IV
3.	Jakość powietrza	Pył zawieszony PM10	C*
		Pył zawieszony PM 2,5	C*
		Dwutlenek siarki	A*/A^
		Dwutlenek azotu	A*
		Tlenki azotu	A^
		Tlenek węgla	A*
		Ozon	C*/A^
		Ołów	A*
		Kadm	A*
		Nikiel	A*
		Arsen	A*
		Benzen	A*
		Benzo(α)piren	C*
4.	Lesistość	Udział lasów w powierzchni Gminy ogółem [%]	69,2
5.	Powierzchnie chronione	Użytek ekologiczny [ha]	57,57
		Pomniki przyrody [szt]	9
6.	Pomiary promieniowania elektromagnetycznego	Lubliniec, ul. Tuwima 111 (21.09.2011 r.) [V/m]	0,21
		Lubliniec, ul. Tuwima 111 (12.10.2011 r.) [V/m]	0,24
		WSKAŹNIKI PRESJI NA ŚRODOWISKO	
1.	Wody	Zużycie wody na potrzeby gospodarki i ludności ogółem [m^3/rok], w tym: Jednostki użyteczności publicznej [m^3/rok] Podmioty gospodarcze [m^3/rok] Gospodarstwa domowe [m^3/rok]	 105 646 205 742 352 851
		Długość sieci wodociągowej [km]	100,9
		Ludność korzystająca z sieci wodociągowej [%]	14,5
		Długość sieci kanalizacyjnej [km]	112,7
		Ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej [%]	94,3
2.	Gospodarka odpadami komunalnymi	Ilość zebranych niesegregowanych odpadów komunalnych [Mg/rok]	3 372,2
		Ilość selektywnie zebranych odpadów komunalnych [Mg/rok]	2 113,5
3.	Uwarunkowania społeczne i ekonomiczne	Liczba mieszkańców Gminy Lubliniec	24 316
		WSKAŹNIKI REAKCJI DZIAŁAŃ ZAPOBIEGAWCZYCH	
1.	Nakłady na ochronę środowiska	Wydatki poniesione w latach 2010-2013 r. [PLN]	b.d.

Źródło: *GUS, WIOŚ Katowice, informacje uzyskane z Urzędu Miejskiego w Lublińcu*
Objaśnienia: [1)] *– stan na 2012 r.*
* *- wg kryteriów określonych w celu ochrony zdrowia,*
^ *- wg kryteriów określonych w celu ochrony roślin.*

9. Aspekty finansowe realizacji Programu

Wdrażanie Programu Ochrony Środowiska powinno być możliwe m.in. dzięki stworzeniu sprawnego systemu finansowania, w którym podstawowymi źródłami są zarówno środki budżetowe, jak i pozabudżetowe, tj. fundusze ekologiczne, programy pomocowe oraz środki własne inwestorów, a także budżet Gminy. Do instrumentów finansowych Gminy w zakresie ochrony środowiska należą:

- opłaty za korzystanie ze środowiska,
- kary za korzystanie ze środowiska,
- inne.

Jednostki organizacyjne, instytucje i podmioty realizujące zadania inwestycyjne w zakresie ochrony środowiska i przyrody oraz zadania w zakresie edukacji ekologicznej, mogą uzyskać pomoc finansową ze środków funduszy strukturalnych, funduszy celowych, fundacji oraz banków.

W zależności od rodzaju zadania formą dofinansowania może być dotacja, preferencyjny kredyt lub pożyczka.

Poniżej przedstawiono potencjalne źródła finansowania dla zadań określonych w Programie Ochrony Środowiska.

Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (NFOŚiGW) promuje przedsięwzięcia ochrony środowiska i należy do największych instytucji finansujących w Polsce. Celem działalności NFOŚiGW jest wspieranie inwestycji ekologicznych o znaczeniu i zasięgu ogólnopolskim i ponadregionalnym oraz zadań lokalnych, istotnych z punktu widzenia potrzeb środowiska.

Do priorytetowych programów przewidzianych do finansowania na 2014 r. należą:

- ochrona i zrównoważone gospodarowanie zasobami wodnymi,
- racjonalne gospodarowanie odpadami i ochrona powierzchni ziemi,
- ochrona atmosfery,
- ochrona różnorodności biologicznej i funkcji ekosystemów,
- wsparcie międzydziedzinowe.

Aktualnie najważniejszym zadaniem Narodowego Funduszu jest efektywne i sprawne wykorzystanie środków z Unii Europejskiej (w tym Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko) oraz w ramach Norweskiego Mechanizmu Finansowego i Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego, Krajowego Systemu zielonych inwestycji (GIS – Green Investment Scheme) oraz Instrumentu finansowego LIFE+. Szczegółowa lista oraz Przewodnik dla beneficjenta znajduje się na stronie internetowej: www.nfosigw.gov.pl

Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach (WFOŚiGW) finansuje zadania z zakresu ochrony środowiska i gospodarki wodnej zgodne z kierunkami Polityki Ekologicznej Państwa, Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego oraz zobowiązań międzynarodowych Polski i obowiązujących przepisów prawa. Wojewódzki Fundusz zwykle współfinansuje zadania inwestycyjne w wysokości nieprzekraczającej 50% udokumentowanych kosztów realizacji zadania. Podstawową formą działalności WFOŚiGW jest udzielanie pożyczek na korzystnych warunkach oprocentowania i spłat oraz dofinansowania niektórych zadań w formie dotacji. Do planowanych przedsięwzięć priorytetowych dofinansowywanych na 2014 r. należą:

- ochrona i zrównoważone gospodarowanie zasobami wodnymi,
- gospodarka odpadami i ochrona powierzchni ziemi,
- ochrona atmosfery,
- ochrona różnorodności biologicznej i funkcji ekosystemów,
- edukacja ekologiczna,
- zapobieganie poważnym awariom,
- zarządzanie środowiskiem w regionie,
- profilaktyka zdrowotna

Szczegółowa lista przedsięwzięć planowanych do dofinansowania ze środków Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach na 2014 r. znajduje się na stronie internetowej: http://www.wfosigw.katowice.pl/

Fundusze unijne na ochronę środowiska

Fundusze unijne – do ich zadań należy wspieranie restrukturyzacji i modernizacji gospodarki poszczególnych krajów członkowskich UE poprzez zwiększanie ich spójności gospodarczej oraz społecznej. Są one narzędziem realizacji polityki regionalnej UE. Fundusze te skierowane są przede wszystkim na wspieranie regionów oraz dziedzin gospodarki słabiej rozwiniętych, które bez dodatkowych nakładów finansowych nie są w stanie dorównać do średniego poziomu reprezentowanego przez inne kraje UE. Jednym z elementów przyznawania funduszy są szeroko rozumiane aspekty ochrony środowiska.

W Unii Europejskiej istnieją 4 fundusze strukturalne, przy czym działania z zakresu ochrony środowiska są realizowane w ramach **Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (ERDF)**, a także **Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko** oraz **Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego**. Beneficjentami tych programów są samorządy, stowarzyszenia, instytucje naukowe oraz przedsiębiorstwa.

Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2014-2020

Głównym celem POIiŚ 2014-2020 będzie wsparcie gospodarki efektywnie korzystającej z zasobów i przyjaznej środowisku oraz sprzyjającej spójności terytorialnej i społecznej. Zaproponowany cel główny wynika z jednego z priorytetów strategii Europa 2020. Dlatego w porównaniu do obecnie realizowanego POIiŚ 2007-2013, w nowym programie zostanie położony większy nacisk na wsparcie gospodarki skutecznie korzystającej z dostępnych zasobów, przez co sprzyjającej środowisku i jednocześnie bardziej konkurencyjnej ekonomicznie.

Dzięki zachowanej w ten sposób spójności i równowadze pomiędzy działaniami inwestycyjnymi w infrastrukturę oraz wsparciu skierowanemu do wybranych obszarów gospodarki, program będzie skutecznie realizował założenia unijnej strategii.

Lista przewidywanych priorytetów przedstawia się następująco:

- Priorytet I – Promocja odnawialnych źródeł energii i efektywności energetycznej,
- Priorytet II – Ochrona Środowiska, w tym adaptacja do zmian klimatu,
- Priorytet III – Rozwój infrastruktury transportowej przyjaznej dla środowiska i ważnej w skali europejskiej,
- Priorytet IV – Zwiększenie dostępności do transportowej sieci europejskiej,
  Priorytet V – Rozwój infrastruktury bezpieczeństwa energetycznego,
- Priorytet VI – Ochrona i rozwój dziedzictwa kulturowego,
- Priorytet VII – Wzmocnienie strategicznej infrastruktury ochrony zdrowia,
- Priorytet VIII – Pomoc techniczna.

Zakres interwencji osi priorytetowej **Priorytet I Promocja odnawialnych źródeł energii i efektywności energetycznej jest następujący:**

1) Promowanie produkcji i dystrybucji odnawialnych źródeł energii - planuje się skierować wsparcie na realizację projektów inwestycyjnych dotyczących wytwarzania energii z odnawialnych źródeł wraz z podłączeniem tych źródeł do sieci. Wsparcie w szczególności w ramach tej osi przewiduje budowę jednostek o większej mocy wytwarzania energii z biomasy i z biogazu. Inwestycje te w dużym stopniu przyczynią się do wypełnienia zobowiązań wynikających z pakietu energetyczno-klimatycznego. Poza tym przewiduje się również wsparcie, w ograniczonym zakresie, jednostek wytwarzania energii elektrycznej wykorzystującej energię z wody (wyłącznie na już istniejących budowlach piętrzących, wyposażonych w hydroelektrownie, przy jednoczesnym zapewnieniu pełnej drożności budowli dla przemieszczeń fauny wodnej) i słońca, a także ciepło przy wykorzystaniu energii geotermalnej. Biomasa, która może być wykorzystywana do produkcji energii stanowić

będzie przede wszystkim produkty odpadowe z rolnictwa, leśnictwa, przemysłu drzewnego i spożywczego oraz odpady komunalne i osady ściekowe.

2) Promowanie efektywności energetycznej i wykorzystania OZE przez przedsiębiorstwa - planuje się, że wsparcie będzie udzielane w zakresie zastosowania energooszczędnych (energia elektryczna, ciepło, chłód, woda) technologii produkcji, a także wprowadzanie systemów zarządzania energią. Ponadto wsparciem może zostać objęta budowa własnych instalacji OZE, jak również zmiana systemu wytwarzania lub wykorzystania paliw i energii. Instalacje OZE będą kwalifikowane wyłącznie wtedy, kiedy będą stanowiły integralną część systemu produkcji czy funkcjonowania przedsiębiorstwa.
3) Wspieranie efektywności energetycznej i wykorzystywania odnawialnych źródeł energii w sektorze publicznym i mieszkaniowym - przewiduje się, że wsparcie w ramach tego priorytetu skierowane będzie głównie na kompleksową modernizację energetyczną budynków użyteczności publicznej i budynków mieszkalnych wraz z wymianą wyposażenia tych obiektów na energooszczędne, w tym również w zakresie związanym m.in. z ociepleniem obiektu, wymianą okien, drzwi zewnętrznych oraz oświetlenia na energooszczędne, przebudową systemów grzewczych (wraz z wymianą źródła ciepła oraz podłączeniem do niego lub modernizacją przyłącza), systemów wentylacji i klimatyzacji, instalacja OZE w modernizowanych energetycznie budynkach, instalacja systemów chłodzących, w tym również z OZE, wprowadzenie systemów zarządzania energią.
4) Rozwój i wdrażanie inteligentnych systemów dystrybucji na niskich i średnich poziomach napięcia - wsparcie w zakresie rozwoju systemu inteligentnych sieci energetycznych w znacznym stopniu ułatwi wzrost wykorzystania odnawialnych źródeł energii. Stan techniczny elektroenergetycznych sieci dystrybucyjnych w Polsce stanowi jedną z największych barier rozwoju energetyki odnawialnej. Istnieje zatem ogromna potrzeba wsparcia rozwoju sieci, w tym ze wdrożeniem technologii *smart*, gdyż od ich jakości zależy również wypełnienie przez Polskę pułapów udziału energii odnawialnej w ogólnym wolumenie energii.
5) Promowanie strategii niskoemisyjnych dla wszystkich typów obszarów, w szczególności na obszarach miejskich, w tym wspieranie zrównoważonego transportu miejskiego oraz podejmowania odpowiednich działań adaptacyjnych i mitygacyjnych - przewiduje się, że wsparcie skierowane będzie do obszarów (głównie miejskich) posiadających uprzednio przygotowane plany gospodarki niskoemisyjnej. Dokumentem takim może być każda lokalna strategia odnosząca się do kwestii związanej z zapewnieniem lokalnego bezpieczeństwa energetycznego, a także przyczyniająca się do osiągnięcia celów pakietu energetyczno-klimatycznego.
6) Promowanie wysokosprawnej kogeneracji energii cieplnej i elektrycznej w oparciu o popyt na użytkową energię cieplną - przewiduje się, że wsparcie skierowane będzie na budowę lub rozbudowę jednostek wytwarzania energii elektrycznej i ciepła w technologii wysokosprawnej kogeneracji oraz przebudowę jednostki wytwarzania ciepła, w wyniku której jednostki te zostaną zastąpione jednostkami wytwarzania energii w technologii wysokosprawnej kogeneracji. Wspierane będą również projekty wykorzystujące OZE. Ponadto planuje się, że wsparcie zostanie skierowane na budowę przyłączeń do sieci ciepłowniczej dla jednostek wytwarzających energię elektryczną i ciepła w skojarzeniu, w tym i z OZE.

Zakres interwencji osi priorytetowej **Priorytet II Ochrona środowiska, w tym adaptacja do zmian klimatu** jest następujący:

1) Promowanie inwestycji ukierunkowanych na konkretne rodzaje ryzyka, zapewniających odporność na klęski żywiołowe oraz stworzenie systemów zarządzania klęskami żywiołowymi - zwiększenie możliwości zapobiegania zagrożeniom naturalnym, na które Polska jest szczególnie narażona tzn. powodzi oraz suszy i reagowaniu na nie. W związku z widocznymi brakami w obszarze właściwego planowania strategicznego w obszarze gospodarki wodnej w pierwszej kolejności wsparcie zostanie skierowane na opracowanie (lub aktualizację) odpowiednich dokumentów strategicznych i planistycznych wymaganych

prawem unijnym lub krajowym. W ramach priorytetu inwestycyjnego działania techniczne koncentrowały się będą przede wszystkim na projektach mających na celu zwiększenie naturalnej retencji oraz z zakresu małej retencji.

2) Inwestycje w sektorze gospodarki odpadami w celu wypełnienia wymogów wynikających z prawa unijnego oraz zaspokojenia wykraczających poza te wymogi potrzeb inwestycyjnych określonych przez państwa członkowskie - rozwój systemu gospodarki odpadami komunalnymi mający na celu zastąpienie przeważającego obecnie sposobu zagospodarowania tych odpadów (tj. poprzez składowanie) innymi bardziej zrównoważonymi metodami. Realizowane będą projekty, w zakresie rozwoju infrastruktury pozwalającej na wykorzystywanie właściwości materiałowych odpadów oraz projekty, w ramach których będą wykorzystywane energetyczne właściwości odpadów poprzez termiczne ich przekształcanie z odzyskiem energii. Ponadto wdrażane będą niskoodpadowe technologie produkcji w celu zrównoważonego wykorzystania zasobów w produkcji przemysłowej.
3) Ochrona i przywrócenie różnorodności biologicznej, ochrona i rekultywacja gleby oraz promowanie usług ekosystemowych, w tym programu Natura 2000 oraz zielonej infrastruktury - działania w różnych obszarach związanych z ochroną wybranych gatunków i siedlisk na terenach obszarów Natura 2000. Wspierany będzie również rozwój narzędzi zarządzania obszarami cennymi przyrodniczo. Realizowane będą także nowoczesne programy edukacyjne (na poziomie regionalnym i ogólnopolskim), stanowiące uzupełnienie powyższych działań, skierowane do szerokiego grona odbiorców.
4) Działania mające na celu poprawę stanu środowiska miejskiego, rewitalizację miast, rekultywację terenów poprzemysłowych (w tym terenów podlegających przekształceniu/konwersji), redukcję zanieczyszczenia powietrza, i propagowanie działań służących redukcji hałasu - zadania związane z ograniczaniem zanieczyszczeń generowanych przez przemysł, w szczególności przez instalacje wymagające uzyskania pozwolenia zintegrowanego. Wsparcie będzie kierowane ponadto do przedsiębiorstw wprowadzających mniej emisyjne, nowoczesne technologie produkcji skutkujące zmniejszeniem emisji zanieczyszczeń. Dodatkowo działania wpływające na poprawą jakości powietrza na obszarach miejskich będą realizowane w ramach sektora energetyki i transportu. Ponadto w ramach priorytetu inwestycyjnego wsparcie zostanie skierowane na rekultywację obszarów zdegradowanych na cele środowiskowe. Uzupełniająco realizowane będą działania związane z rozwojem terenów zielonych przyczyniających się do promowania miejskich systemów regeneracji i wymiany powietrza.

Regionalny Program Operacyjny Województwa Śląskiego na lata 2014-2020

W dniu 10 kwietnia 2014 r. Zarząd Województwa Śląskiego Uchwałą nr 655/327/IV/2014 przyjął wersję 5.1 Projektu Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020. W projekcie tym przewiduje się następujące osie priorytetowe:

- I – Nowoczesna gospodarka,
- II – Cyfrowe Śląskie,
- III – Konkurencyjność MŚP,
- IV – Efektywność energetyczna, odnawialne źródła energii i gospodarka niskoemisyjna,
- V – Ochrona Środowiska i efektywne wykorzystanie zasobów,
- VI – Transport,
- VII – Regionalny rynek pracy,
- VIII – Regionalne kadry gospodarki opartej na wiedzy,
- IX – Włączenie społeczne,
- X – Rewitalizacja oraz infrastruktura społeczna i zdrowotna,
- XI – Wzmocnienie potencjału edukacyjnego,
- XII – Infrastruktura edukacyjna,
- XIII – Pomoc techniczna.

Priorytety inwestycyjne dla *osi priorytetowej V* oraz wyznaczone dla nich **cele szczegółowe** są następujące:

1. Wspieranie inwestycji ukierunkowanych na konkretne rodzaje zagrożeń przy jednoczesnym zwiększeniu odporności na klęski i katastrofy i rozwijaniu systemów zarządzania klęskami i katastrofami:
   - skuteczna i efektywna pomoc mieszkańcom regionu w sytuacjach wystąpienia klęsk żywiołowych.
2. Inwestowanie w sektor gospodarki odpadami celem wypełnienia zobowiązań określonych w dorobku prawnym Unii w zakresie środowiska oraz zaspokojenia wykraczających poza te zobowiązania potrzeb inwestycyjnych określonych przez państwa członkowskie:
   - zmniejszenie ilości odpadów zagrażających mieszkańcom regionu oraz środowisku.
3. Inwestowanie w sektor gospodarki wodnej celem wypełnienia zobowiązań określonych w dorobku prawnym Unii w zakresie środowiska oraz zaspokojenia wykraczających poza te zobowiązania potrzeb inwestycyjnych, określonych przez państwa członkowskie:
   - poprawa jakości wód powierzchniowych i podziemnych.
4. Zachowanie, ochrona, promowanie i rozwój dziedzictwa naturalnego i kulturowego:
   - ochrona dziedzictwa kulturowego oraz rozwój zasobów kultury.
5. Ochrona i przywrócenie różnorodności biologicznej, ochrona i rekultywacja gleby oraz wspieranie usług ekosystemowych, także poprzez program „Natura 2000" i zieloną infrastrukturę:
   - ochrona i przywrócenie różnorodności biologicznej.

W obrębie osi priorytetowej V – Ochrona Środowiska i Efektywne Wykorzystanie Zasobów – zaplanowano wsparcie priorytetów inwestycyjnych z celu tematycznego 6 zachowanie i ochrona środowiska oraz promowanie efektywnego gospodarowania zasobami oraz z wybranych priorytetów inwestycyjnych celu tematycznego 5 promowanie dostosowania do zmian klimatu, zapobiegania ryzyku i zarządzania ryzykiem. Koncentracja w/w zakresu interwencji w ramach jednej osi zapewni spójność w realizacji działań powiązanych ze sobą i silniej przyczyni się do osiągnięcia sformułowanych celów związanych ze zwiększeniem konkurencyjności gospodarki, efektywności wykorzystania zasobów naturalnych i kulturowych oraz poprawą zdolności adaptacji do zmian klimatu. Sprzyjające realizacji sformułowanych celów będą działania wynikające z przygotowanych przez samorządy Strategii ZIT/RIT, zawierających elementy planów gospodarki niskoemisyjnej. Taka integracja działań w jednej osi priorytetowej, w połączeniu z działaniami w pozostałych osiach priorytetowych przyczyni się do lepszej realizacji celów zrównoważonego gospodarowania zasobami oraz poprawy stanu środowiska.

W ramach osi priorytetowej V uwzględniono zasadę zrównoważonego rozwoju poprzez zaprogramowanie przedsięwzięć nakierowanych na synergię celów gospodarczych, społecznych i ochrony środowiska.

Praktycznym sposobem wprowadzenia w/w zasady dla każdego priorytetu inwestycyjnego w osi priorytetowej V będzie ustalenie minimalnych wymogów, ewentualnie wprowadzenie odpowiednich premii w kryteriach wyboru projektów np. związanych z efektywnym wykorzystaniem zasobów w odniesieniu do realizowanych przedsięwzięć, w Szczegółowym Opisie Priorytetów Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020.

Instrument finansowy LIFE+

LIFE+ jest jedynym instrumentem finansowym Unii Europejskiej koncentrującym się wyłącznie na współfinansowaniu projektów w dziedzinie ochrony środowiska. Jego głównym celem jest wspieranie procesu wdrażania wspólnotowego prawa ochrony środowiska, realizacja polityki ochrony środowiska oraz identyfikacja i promocja nowych rozwiązań dla problemów dotyczących ochrony środowiska.

Program LIFE+ podzielony jest na trzy komponenty tematyczne:

Komponent I: LIFE+ PRZYRODA I RÓŻNORODNOŚĆ BIOLOGICZNA

W ramach komponentu pierwszego przewiduje się finansowanie projektów związanych z ochroną, zachowywaniem lub odbudową naturalnych ekosystemów, naturalnych siedlisk, dzikiej flory i fauny oraz różnorodności biologicznej, włącznie z różnorodnością zasobów genetycznych, ze szczególnym uwzględnieniem obszarów NATURA 2000.

Podkomponent Przyroda skupia się na realizacji postanowień dwóch dyrektyw unijnych: nr 79/409/EC, w sprawie ochrony ptaków tzw. „ptasiej" i nr 92/43/EEC, w sprawie ochrony siedlisk.

Komponent II: LIFE+ POLITYKA I ZARZĄDZANIE W ZAKRESIE ŚRODOWISKA

W ramach drugiego komponentu przewiduje się finansowanie innowacyjnych lub demonstracyjnych projektów z zakresu szeroko rozumianej ochrony środowiska, w szczególności: zapobiegania zmianom klimatycznym; ochrony zdrowia i polepszania jakości życia; ochrony wód, ochrony powietrza, ochrony gleb; ochrony przed hałasem; monitorowania lasów oraz ochrony przed pożarami; zrównoważonego gospodarowania zasobami naturalnymi i odpadami, jak również tworzenia, wdrażania i oceny polityk oraz prawa UE w zakresie ochrony środowiska.

Komponent III: LIFE+ INFORMACJA I KOMUNIKACJA

Odwrócenie negatywnych trendów zmian zachodzących w środowisku naturalnym wymaga nie tylko zmian systemowych, harmonizujących rozwój społeczny i ekonomiczny z możliwościami środowiska, lecz również zaangażowania zarówno instytucji jak i społeczeństwa do zmiany indywidualnych zachowań tak, by zminimalizować ich negatywny wpływ na środowisko. Stąd w ramach trzeciego komponentu przewiduje się finansowanie projektów informacyjnych i komunikacyjnych, kampanii na rzecz zwiększania świadomości ekologicznej społeczeństwa oraz wymianę najlepszych doświadczeń i praktyk.

Program zarządzany jest przez Komisję Europejską, która raz do roku ogłasza nabór wniosków. Wnioski kierowane są do Komisji za pośrednictwem Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, który pełni funkcję Krajowego Punktu Kontaktowego LIFE+. Finansowanie z LIFE+ mogą otrzymywać jednostki, podmioty i instytucje publiczne lub prywatne zarejestrowane na terenie dowolnego państwa należącego do Wspólnoty Europejskiej. Beneficjenci mogą tworzyć partnerstwa w celu realizacji poszczególnych projektów.

10. Wykaz materiałów

1) Polityka Ekologiczna Państwa w latach 2009-2012 z perspektywą do roku 2016, Ministerstwo Środowiska, Warszawa 2008 r.
2) Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2013 r., poz. 1232 t.j. z późn. zm.) wraz z rozporządzeniami wykonawczymi.
3) Program Ochrony Środowiska dla Województwa Śląskiego do roku 2013 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2018, Katowice 2010 r.
4) Strategia Ochrony Przyrody Województwa Śląskiego na lata 2011-2030.
5) Strategia Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2020".
6) Program ochrony powietrza dla stref województwa śląskiego, w których stwierdzone zostały ponadnormatywne poziomy substancji w powietrzu – Strefa częstochowsko-lubliniecka.
7) Program Ochrony Środowiska przed Hałasem dla Województwa Śląskiego na lata 2009-2013.
8) Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Lublinieckiego do roku 2013 z uwzględnieniem perspektywy do doku 2018, Lubliniec 2011 r.
9) Strategia rozwoju Powiatu Lublinieckiego, Starostwo Powiatowe w Lublińcu 2000 r.
10) Majka M. Maruszczak K: Aktualizacja Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Lubliniec na lata 2010-2013 z perspektywą do 2018 r., Lubliniec, grudzień 2009 r.
11) Plan Rozwoju Lokalnego Miasta Lublińca na lata 2010-2020.
12) Strategia Rozwoju Miasta Lublińca na lata 2010-2020.
13) Lokalny Program Rewitalizacji Miasta Lublińca na lata 2010-2015.
14) Plan Reagowania Kryzysowego Miasta Lublińca, Lubliniec, grudzień 2010 r.

15) Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta Lublińca, Lubliniec, 25 wrzesień 2012 r.
16) Piecha W. i inni: Program Ograniczenia Niskiej Emisji dla Gminy Lubliniec, 2006 r.
17) Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu Miasta Lubliniec na lata 2011-2032, Lubliniec 2011 r.
18) Mapy akustyczne dla dróg krajowych w województwie śląskim o łącznej długości 536,144 km (zadanie 9), GDDiK, Katowice marzec 2012 r.
19) Generalny Pomiar Ruchu 2010, Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad.
20) Sprawozdanie z badań nr 772/2012, Wydz. Monitoringu Środowiska WIOŚ w Katowicach, 08.06.2012 r.
21) Bujakowski W. i inni: Program wykorzystania odnawialnych źródeł energii na terenach nieprzemysłowych województwa śląskiego, Kraków – Katowice, 2005 r.
22) Dalman J. i inni: Aktualizacja Programu Małej Retencji dla Województwa Śląskiego, luty 2012 r.
23) http://www.gddkia.gov.pl/
24) WFOŚiGW: http://www.wfosigw.katowice.pl
25) NFOŚiGW: http://www.nfosigw.gov.pl/srodki-krajowe/lista-programow-priorytetowych
26) Regionalny Programu Operacyjny Województwa Śląskiego na lata 2014-2020 (Uchwała nr 655/327/IV/2014 Zarządu Województwa Śląskiego z dnia 10 kwietnia 2014 r.).
27) Program Infrastruktura i Środowisko 2014-2020, Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, informacja prasowa, 28 sierpnia 2013 r.
28) Dwunasta roczna ocena jakości powietrza w województwie śląskim, obejmująca 2013 rok, Katowice, kwiecień 2014 r.
29) Waloryzacja przyrodnicza Miasta Lubliniec, Bytom, styczeń 1998 r .
30) http://www.stat.gov.pl/
31) http://www.uke.gov.pl/
32) http://katowice.rdos.gov.pl/
33) http://www.katowice.pios.gov.pl/
34) http://www.lubliniec.starostwo.gov.pl/
35) http://www.lubliniec.pl/
36) http://opitpp.orsip.pl/
37) http://www.bazaazbestowa.gov.pl/
38) Ankieta z Nadleśnictwa Lubliniec.
39) Ankieta ze ZGKLiC.
40) Ankiety od przedsiębiorców.

PRZEWODNICZĄCY
RADY MIEJSKIEJ
mgr inż. Piotr Półtorak